Evaluering af Red Barnets Ambassadørskoleindsats

Danske grundskolers arbejde med børns rettigheder

Rapport

Januar 2025

Red Barnet Epinion

Indhold

3 Baggrund og metode

7 Prolog

8 Resumé

11 Kendskab til børns rettigheder

28 Børns handlemuligheder ift. rettigheder

46 Skolernes arbejde med børns rettigheder

68 Ambassadørskolernes betydning

80 Metode og datagrundlag

90 Appendix

Epinion

Baggrund og metode

Evalueringen giver indsigt i ambassadørskolernes arbejde og tilvejebringer viden om elevernes kendskab og handlemuligheder ift. børnerettigheder

Formål og baggrund

Red Barnets ambassadørskoleindsats blev indført i 2014 og tæller i 2024 52 ambassadørskoler fordelt over hele Danmark*.

Red Barnet tager udgangspunkt i et rettighedsbaseret børnesyn, og arbejder sammen med Red Barnet Ambassadørskoler for udbrede viden om børns rettigheder og ikke mindst at sikre, at børn og unge har handlemuligheder og ved, hvad de kan gøre, hvis de oplever, at egne eller andre børns rettigheder ikke overholdes. Red Barnet tilpasser løbende indsatsen, så det sikres, at arbejdet med rettigheder, inddragelse og elevernes stemmer og deltagelse er relevant og vedkommende – for både elever og personale på skolerne.

Evalueringen af ambassadørskoleindsatsen afdækker, om og hvordan ambassadørskolernes aktiviteter medvirker til, at elever på ambassadørskolerne kender og forstår deres rettigheder og ved, hvad de kan gøre, hvis de oplever, at deres egne eller andre børns rettigheder bliver overtrådt.

I evalueringsrapporten præsenteres desuden indsigter om ambassadørskolernes arbejde med børns rettigheder og den oplevede værdi heraf, som kan styrke Red Barnets videre arbejde med udvikling og de danske grundskolers arbejde med børns rettigheder.

Evalueringen af Red Barnets ambassadørskoleindsats gennemføres efter et programteoretisk evalueringsdesign baseret på Red Barnets logframe over arbejdet med ambassadørskolerne (s. 80).

Evalueringsdesignet triangulerer kvantitative og kvalitative metoder, og involverer ambassadørskoleindsatsens forskellige målgrupper. Evalueringen er gennemført i perioden 2022-2024 og bygger på:

- En **kvantitativ baselinemåling** blandt elever, forældre og fagpersoner på ambassadørskolerne gennemført i efteråret 2022
- **Kvalitative interviews** og **observationsstudier** gennemført på seks udvalgte ambassadørskoler i 2024
- En **kvantitativ virkningsmåling** blandt elever, forældre og fagpersoner på ambassadørskolerne gennemført i efteråret 2024

*Læs mere om Ambassadørskolerne på www.skole.redbarnet.dk/indsatser/ambassadoerskoler

Ambassadørskoler fra hele landet har bidraget til evalueringen med viden om deres arbejde med børns rettigheder

I alt har 32 ambassadørskoler deltaget i evalueringen

Evalueringen af Red Barnets ambassadørskoleindsats bygger på indsigter indsamlet blandt elever, fagpersoner og forældre på i alt 32 af Red Barnets ambassadørskoler.

17 ambassadørskoler er repræsenteret i den kvantitative baselinemåling, mens 23 skoler har deltaget i virkningsmålingen. Dertil er der gennemført casebesøg, observationer og interviews på seks af skolerne.

De deltagende skoler er placeret over hele landet, med en overvægt af skoler i området omkring hovedstaden*. De tæller både folke-, fri- og privatskoler og varierer i størrelse. Der er også forskel på, hvor længe de deltagende skoler har været ambassadørskoler samt graden af deres engagement i ambassadørskolearbejdet.

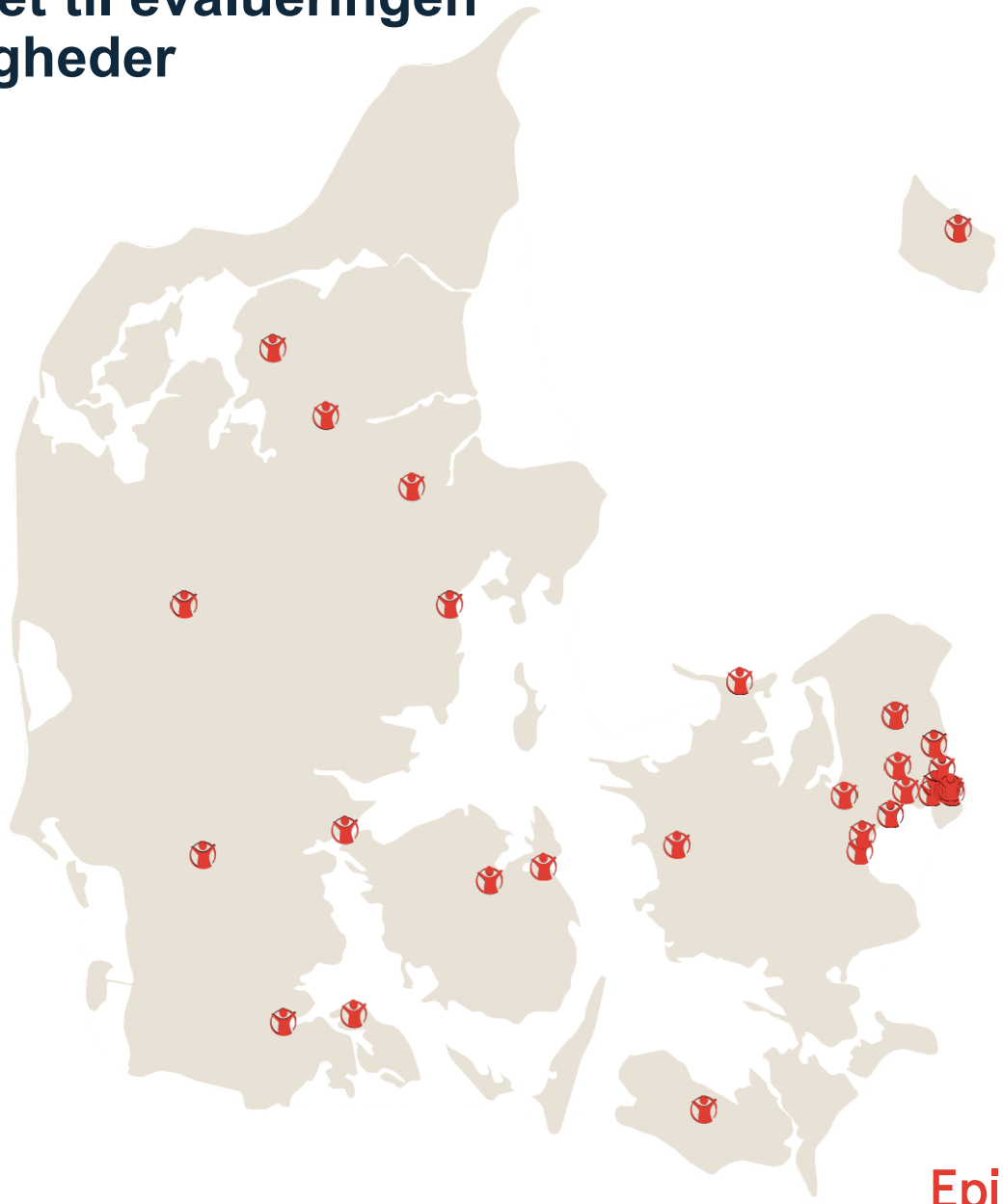

*Den samlede mængde af ambassadørskoler fordeler sig jævnt geografisk.

Evalueringen bygger på indsigter fra elever, fagpersoner og forældre

Evalueringens målgrupper:

Fagpersoner

- Fagpersoner dækker over alle personalegrupper ansat på Red Barnets ambassadørskoler herunder skoleledere, viceskoleledere, skolesekretærer, lærere*, pædagoger og andre personalegrupper.
- **103 fagpersoner** fra **17 skoler** har deltaget i den kvantitative måling i 2022.
- **69 fagpersoner** fra **23 skoler** har deltaget i den kvantitative måling i 2024.
- Der er foretaget interviews med seks fagpersoner i 2022 og 2024.

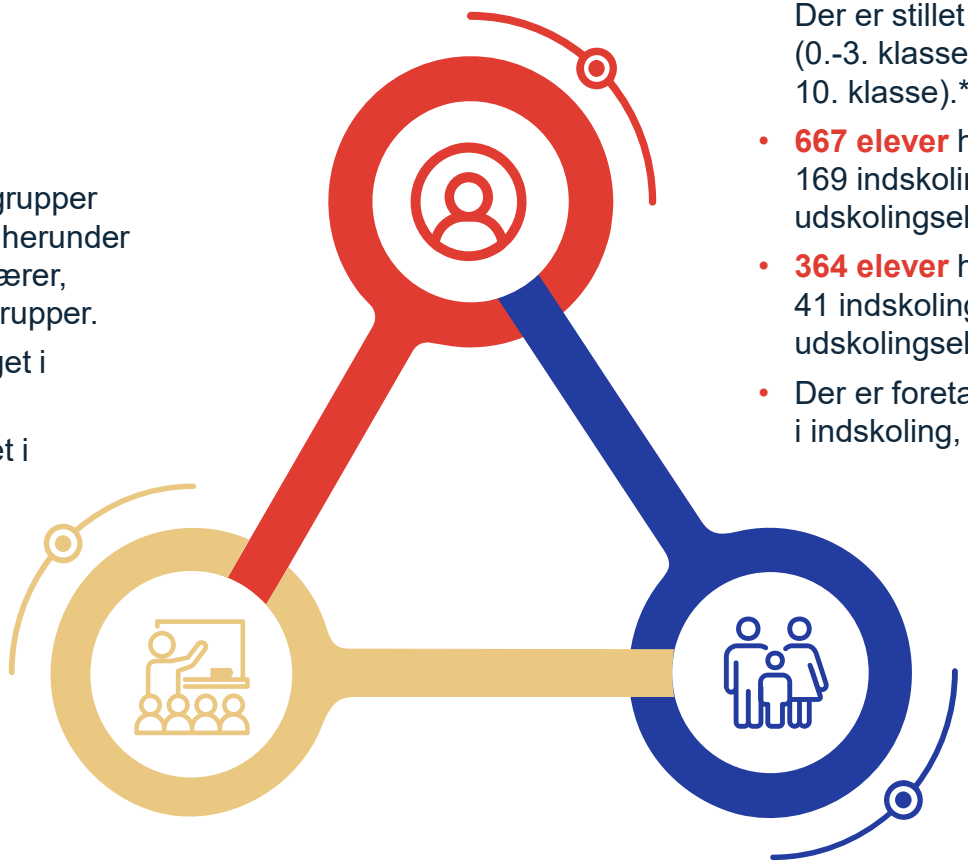

Elever

- Elever dækker over elever på Red Barnets ambassadørskoler. Der er stillet forskellige spørgsmål til hhv. børn i indskolingen (0.-3. klasse) og til børn på mellemtrinnet og i udskolingen (4.-10. klasse).**
- **667 elever** har deltaget i den kvantitative måling i 2022, heraf 169 indskolingselever, 350 mellemtrinselever og 148 udskolingselever. Eleverne fordeler sig på **10 skoler**.
- **364 elever** har deltaget i den kvantitative måling i 2024, heraf 41 indskolingselever, 168 mellemtrinselever og 155 udskolingselever. Eleverne fordeler sig på **9 skoler**.
- Der er foretaget i alt seks fokusgruppeinterview á 4-6 elever i indskoling, mellemtrin og udskoling.

Forældre

- Forældre dækker over forældre med et eller flere børn indskrevet på Red Barnets ambassadørskoler.
- **346 forældre** fra **11 skoler** har deltaget i den kvantitative måling i 2022.
- **152 forældre** fra **8 skoler** har deltaget i den kvantitative måling i 2024.

*Denne faggruppe udgør den største andel af respondenterne.
**Rapporten præsenterer resultaterne for de tre elevgrupper separat, da der er stillet forskellige, alderssvarende versioner af spørgsmålene til elever på forskellige trin, og med det formal at belyse eventuelle forskelle I svarmønstre på tværs af elevernes alder/klassetrin.

Prolog

Prolog

Evalueringen af ambassadørskoleindsatsen er blevet til i et skolelandskab, som er under hastig forandring

De seneste år har det danske skolelandskab været præget af markante forandringer og udfordringer. Pandemiens eftervirkninger satte først og fremmest fokus på digitaliseringens rolle i undervisningen, hvor skoler hurtigt måtte omstille sig til fjernundervisning. Denne udvikling har medført en større integration af digitale værktøjer i dagligdagen men også en voksende debat om elevernes trivsel og læringsudbytte i en mere teknologibaseret skolehverdag.

En af de største udfordringer, som har præget skolelandskabet de seneste år er besparelser på skoleområdet, hvilket i mange kommuner har resulteret i færre ressourcer til lærere og pædagogisk støtte. I en ny undersøgelse fra Danmarks Lærerforening (Okt. 2024) vurderer 83 pct. af landets folkeskolelærere, at der mangler økonomiske ressourcer i skolen, hvoraf 68 pct. mener, at det går ud over arbejdet med trivslen.

Rekrutteringsproblemer og et højt arbejdspres blandt eksisterende lærere har desuden skabt et presserende behov for at tiltrække og fastholde dygtige, kvalificerede medarbejdere. Arbejdsbelastningen på både lærere og ledere er højt, og administrative opgaver prioriteres ofte på bekostning af tid til forberedelse, efteruddannelse og pædagogisk udvikling. Udfordringer med mental sundhed, mobning og inklusion kræver betydelige ressourcer og nytænkning i skolernes praksis. Samtidig har der været et øget fokus på at sikre en mere inkluderende skole, hvor alle elever – uanset deres baggrund eller behov – kan trives og lære.

Den generelle udvikling i skolelandskabet de senere år har været bagtæppet for etableringen af nye Red Barnet Ambassadørskoler i og nær udsatte boligområder, hvor skolerne udover de generelle tendenser ydermere står til ansvar for kommunale initiativer, som de er forpligtet til at prioritere. På trods af et både gratis og fleksibelt tilbud har det derfor undervejs været vanskeligt at rekruttere skoler, der passer til kriterierne fra Socialstyrelsens projektopdrag, da mange skoler oplever markant pres og har begrænset kapacitet til at implementere nye initiativer.

Hvor rekruttering til skolesamarbejde har vist sig udfordrende kan vi til gengæld se en positiv udvikling i opbakningen til Red Barnets Børnerettighedsdag, hvor vi i 2024 endte med at have markant flere skoler og elever med (284 skoler i alt) i sammenligning med tidligere år.

Red Barnet

Resumé

Resumé: Tværgående indsigter om ambassadørskolernes arbejde med børns rettigheder

Kendskab til børns rettigheder

- **Mange elever har hørt om børnerettighederne**, men mindre end halvdelen ved at børnerettighederne også gælder online. Eleverne forstår lettere børnerettighederne i en global kontekst og har **sværere ved koble rettigheder til deres egen hverdag** - blandt andet fordi mange oplever rettighederne som en selvfølgelighed.
- **Fagpersoner og forældre kender til børnerettighederne**, men for mange er der tale om et begrænset kendskab. Ifølge fagpersonerne har skolernes arbejde med børns rettigheder stor betydning for elevernes kendskab hertil. Der er dermed en indikation for, at skolernes fokus på rettigheder bidrager til øget kendskab – og jo større et fokus jo større kendskab.

Børns handlerum ift. rettigheder

- De fleste elever **oplever for det meste, at de bliver lyttet til**, taget alvorligt og inddraget i beslutninger, der vedrører dem – alligevel ønsker elever og fagpersoner en **højere grad af elevinddragelse**. Det kan dog være svært at realisere i praksis, mener fagpersonerne.
- Næsten **halvdelen af eleverne** har oplevet, at de selv eller andre har **fået overtrådt deres rettigheder**. De fleste har delt deres oplevelser med nogen – typisk en voksen i deres familie – men mange elever på mellemtrinnet og i udskolingen har **ikke delt det med nogen,** bl.a. af frygt for at gøre situationen værre.
- **Mange elever ved ikke, hvem de skal gå til**, hvis de oplever, at deres egne eller andres rettigheder bliver overtrådt i fremtiden, og mange elever kan ikke svare på, om rettighederne beskytter dem.

Skolernes arbejde med børns rettigheder

- Det er en udbredt oplevelse blandt fagpersonerne, at der er **behov for undervisning i børns rettigheder** på deres skole, og langt de fleste fagpersoner såvel som forældre til elever på ambassadørskolerne mener, at det er vigtigt, at eleverne bliver undervist i børnerettighederne.
- **De fleste fagpersoner føler sig godt klædt på** til at undervise i børns rettigheder og FN's Børnekonvention, og mange anvender Red Barnets materialer hertil. Enkelte fagpersoner efterspørger et tættere samarbejde med Red Barnet – bl.a. ift. forældreinddragelse – men flertallet er tilfredse med det nuværende niveau af kontakt.

Ambassadørskolernes betydning

- **De fleste elever trives og er glade** for at gå i skole. Alle elever i indskolingen har gode venner klassen, og det er vigtigt for elevernes trivsel. Varieret og kreativ undervisning, som rummer **aktivitet, bevægelse og samarbejde** bidrager også til øget trivsel. Det er ifølge eleverne også vigtigt, at lærerne lytter og skaber et trygt miljø.
- **Størstedelen af eleverne deler det med nogen**, hvis de bliver kede af det i skolen. De yngste elever går typisk til en voksen, men blandt de ældre elever ses en tendens til, at mange afholder sig fra at dele.
- Fagpersonerne oplever at skolernes arbejdet med **børns rettigheder har potentiale til –** og også i et vist omfang bidrager positivt til **elevernes trivsel**. Det indikerer, at skolens arbejde med rettigheder kan være et greb til at øge elevernes trivsel.

Kendskab til børns rettigheder

Epinion

Mange elever har hørt om børnerettighederne, men kobler nødvendigvis ikke rettighederne til deres hverdag

Kendskabet til børns rettigheder er særligt højt blandt elever på mellemtrinnet og i udskolingen og mindre i indskolingen. Selvom de fleste elever har hørt om børns rettigheder, vurderer kun få, at de ved meget om rettighederne. Samtidig ved mindre end halvdelen af eleverne, at rettighederne også gælder online.

Eleverne forstår lettere børnerettighederne i en global kontekst og har sværere ved koble rettigheder til deres egen hverdag. Fagpersonerne beskriver imidlertid en generation af børn og unge, der er mere bevidste om deres ret til at blive set og hørt. De oplever dog også, at det er svært for eleverne at koble dette til børnerettighederne. Blandt andet fordi børnerettighederne opleves som en selvfølgelighed blandt mange elever og fagpersoner.

Fagpersoner og forældre kender til børnerettighederne, men for mange er der tale om et begrænset kendskab

Kendskabet til FN's Børnekonvention blandt fagpersonerne er højt, selvom kun få vurderer, at de har en høj grad af viden om konventionen. De fleste fagpersoner ved også, at børnerettighederne gælder online. Halvdelen af fagpersonerne oplever imidlertid, at skolens arbejde i *høj* eller *meget høj grad* bidrager til, at eleverne kender og forstår deres rettigheder. Fagpersonerne fortæller, at graden af skolens fokus på emnet har stor betydning for børnenes kendskab til børnerettighederne.

Forældrenes kendskab til børnekonventionen er en del lavere end fagpersonernes. Knap seks ud af ti vurderer, at de har nogen grad af kendskab til børnerettighederne, og lidt over halvdelen ved, at rettighederne også gælder online.

79%

…af udskolingseleverne har hørt om 'børns rettigheder'. Det gælder 70% på mellemtrinnet, og 39% i indskolingen.

50%

… af fagpersonerne oplever, at skolens arbejde i høj eller meget høj grad bidrager til, at eleverne kender og forstår deres rettigheder

58%

… af forældrene har nogen eller en høj grad af kendskab til FN's børnekonvention.

Indskolingselever (n = 41), mellemtrinselever (n = 168) og udskolingselever (n = 155). Fagpersoner (n = 69). Forældre (n = 152).

De [børnene] kender godt deres rettigheder, tror jeg, langt hen ad vejen. Og jeg tror helt sikkert, at de der dage, vi har haft de sætter jo fokus på det. Så det gør jo også, at det åbner alles øjne. Men jeg tænker stadigvæk, at der er lang vej at gå.

- Fagperson

Det er ikke noget, man tænker så meget over i hverdagen, men [børnerettigheder] er der jo, og det ved vi jo godt. Men man går jo ikke og bliver husket på det hele tiden.

- Elev, 15 år

Mange elever på mellemtrinnet og i udskolingen har hørt om børnerettigheder, mens kendskabet i indskolingen er begrænset

Elevernes kendskab til børnerettigheder

Kendskabet til børnerettigheder blandt udskolingselever skiller sig særligt ud, hvor næsten otte ud af ti har hørt om børns rettigheder.

Blandt indskolingselever har flest hørt om børnerettighederne i skolen (75%). Et lignende mønster gør sig gældende for mellemtrinseleverne, hvor skolen er den primære kilde (75%). For udskolings-eleverne er skolen også den vigtigste kilde til information om børnerettighederne (84%).

Har du hørt om noget, der hedder børns rettigheder?*

Indskolingselever (n = 41), mellemtrinselever (n = 168) og udskolingselever (n = 155)

39%

af **indskolingseleverne** på de deltagende skoler i 2024 har hørt om børns rettigheder.

I 2022 var andelen 52%.

70%

af **mellemtrinseleverne** på de deltagende skoler i 2024 har hørt om børns rettigheder.

I 2022 var andelen 70%.

79%

af **udskolingseleverne** på de deltagende skoler i 2024 har hørt om børns rettigheder.

I 2022 var andelen 89%.

*For mellemtrins- og udskolingselever lød spørgsmålsformuleringen: ”Har du hørt om børns rettigheder og/eller FN’s Børnekonvention før?”

Selvom mange har hørt om børnerettigheder, svarer elever på mellemtrinnet, at deres kendskab til rettigheder og Børnekonventionen er begrænset

Elevernes viden om børns rettigheder og FN's Børnekonvention

Rettes fokus først mod målingen foretaget i 2022, ser man, at sammenlagt 20% af eleverne svarede, at de ved meget eller noget om børns rettigheder og FN's Børnekonvention.

I 2024 ses lignende tendenser for eleverne på mellemtrinnet. Her udtrykker 16% af børnene, at de ved meget eller noget om børns rettigheder.

Hvor meget ved du om børns rettigheder og FN's Børnekonvention?

2022 (n = 350), 2024 (n = 168)

36% af **mellemtrinseleverne** ved at børnerettig-hederne også gælder online (2024)

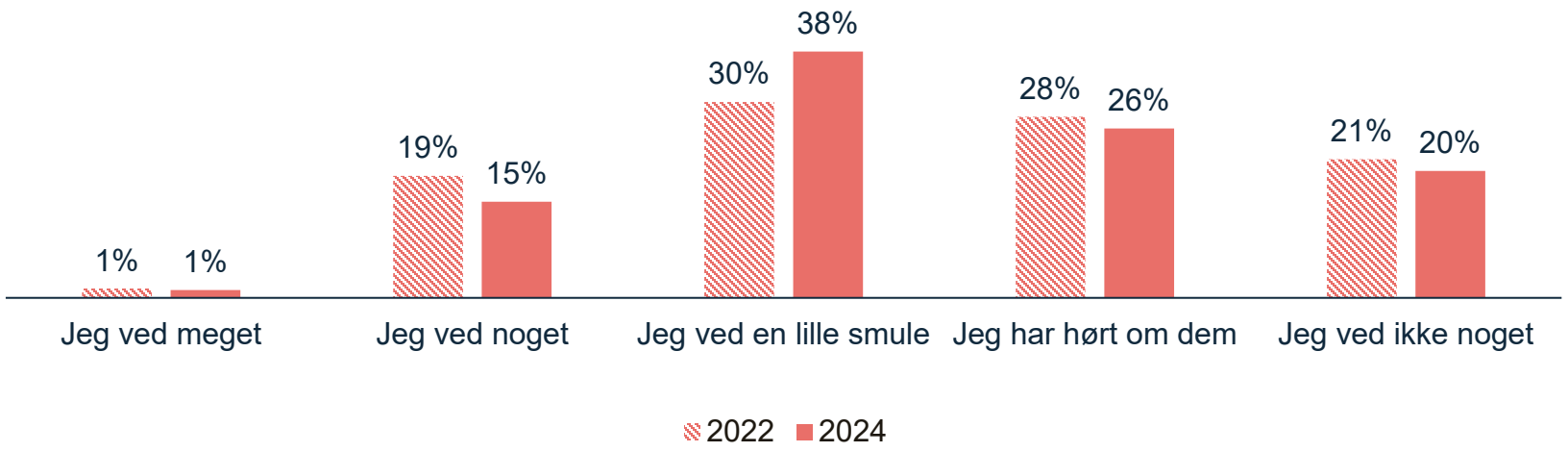

Epinion

Kendskabet til børns rettigheder og FN's børnekonvention er større blandt udskolingseleverne end blandt elever på mellemtrinnet

Elevernes viden om børns rettigheder og FN's Børnekonvention

Langt de fleste (67%) udskolingselever ved enten en smule eller har hørt om børnerettigheder og FN's Børnekonvention.

Samtidig er der en noget mindre andel, der ikke ved noget om dem sammenlignet med mellemtrinseleverne. Således er det oplevede kendskab blandt eleverne i udskolingen en smule større end for elever på mellemtrinnet. Målingen i 2022 viste at mens 72% enten *ved en smule* eller *har hørt om dem*.

Hvor meget ved du om børns rettigheder og FN's Børnekonvention?

2022 (n = 148), 2024 (n = 155)

45% af **udskolingseleverne** ved at børnerettighederne også gælder online (2024)

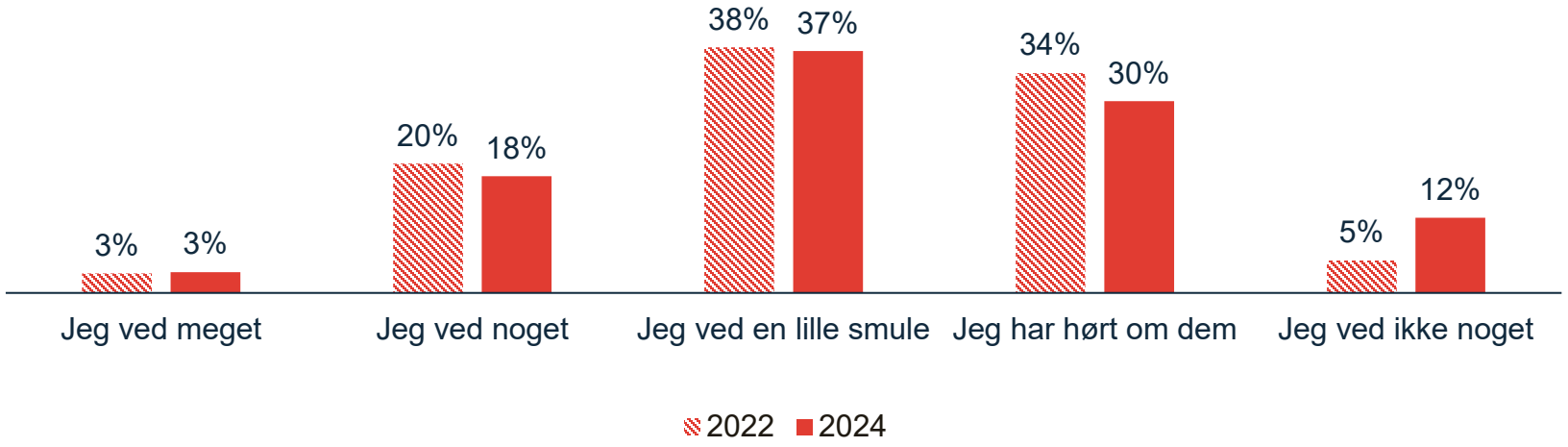

Epinion

Kendskabet til børnerettigheder er blandt indskolingselever højere sammenlignet med 2022

Elevernes kendskab til børnerettigheder

Når eleverne i indskolingen spørges ind til specifikke rettigheder, har langt de fleste (88%) hørt om mindst en af rettighederne i 2024. I 2022 var denne andel 75%.

I 2022 var de rettigheder som flest havde hørt om retten til mad, tøj, læge, skole og tryghed (53%).

I 2024 ses et generelt større kendskab. 51% af indskolingseleverne har hørt om retten til mad, tøj, læge, skole og tryghed.

Hvilke af de her rettigheder har du hørt om før? Du må gerne vælge flere svar

2022 (n = 169), 2024 (n = 41)

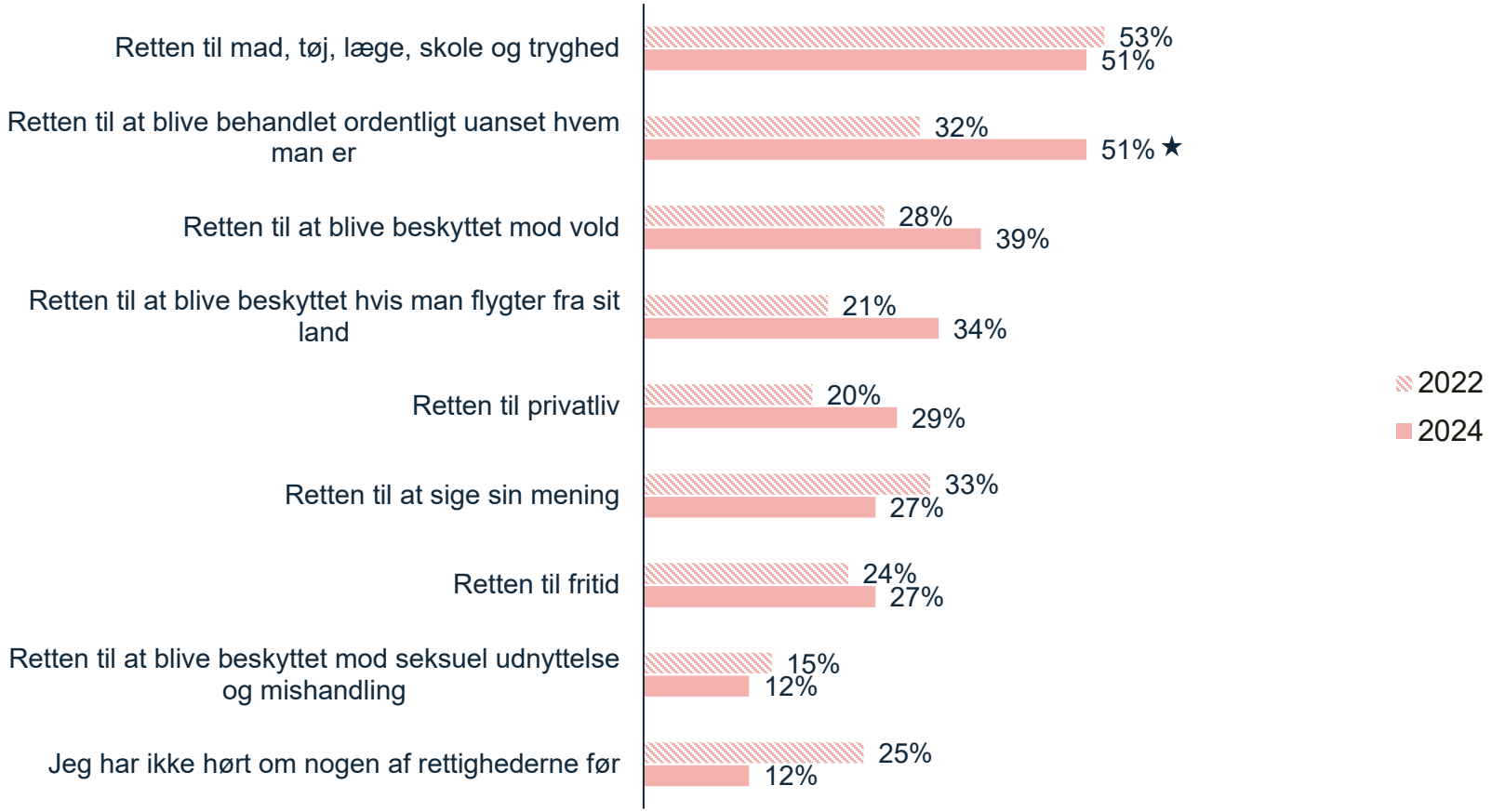

Note: Signifikante forskelle er markeret med en stjerne, hvor p < 0,05. Det har været muligt at vælge flere svar, hvorfor andelene summerer til mere end 100%.

Kendskabet til børnerettigheder er også blandt mellemtrinselever højere sammenlignet med 2022

Elevernes kendskab til børnerettigheder

Rettes fokus mod elever på mellemtrinnet ses et generelt større kendskab til de forskellige rettigheder end i indskolingen. Ligesom for indskolingseleverne ses et større kendskab i 2024 end i 2022.

I 2022 var de tre rettigheder, som flest mellemtrinselever havde hørt om retten til mad, tøj, læge, skole og tryghed (65%). I 2024 er det også retten til mad, tøj, læge, skole og tryghed, som flest kender til (77%).

Hvilke af de her rettigheder har du hørt om før? Du må gerne vælge flere svar

2022 (n = 350), 2024 (n = 168)

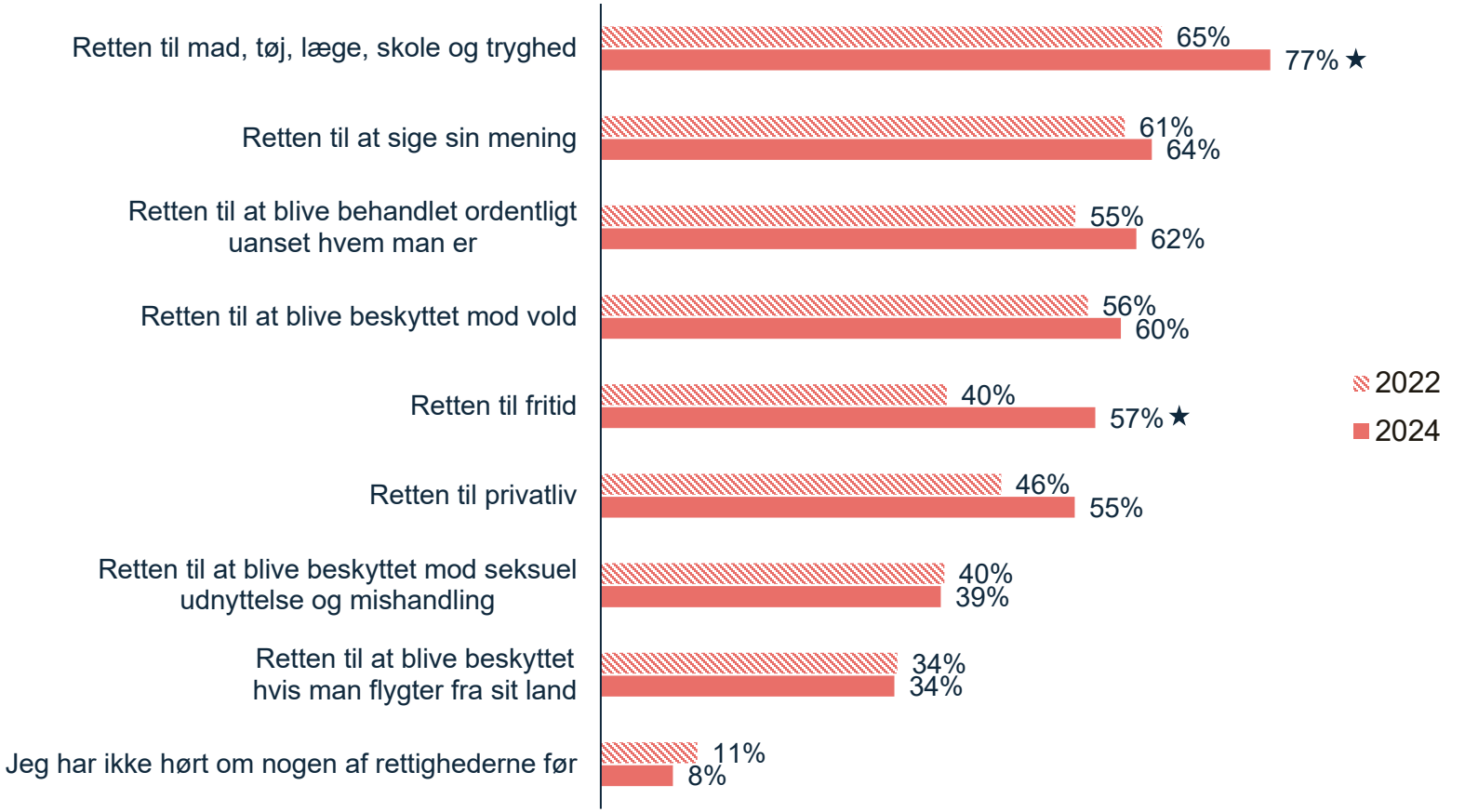

Note: Signifikante forskelle er markeret med en stjerne, hvor p < 0,05. Det har været muligt at vælge flere svar, hvorfor andelene summerer til mere end 100%.

Udskolingselever er den elevgruppe, der har størst kendskab til specifikke rettigheder

Elevernes kendskab til børnerettigheder

Når der sammenlignes med de to andre elevgrupper, bliver det tydeligt, at elever i udskolingen har det største kendskab til specifikke rettigheder. Her ses dog en modsat tendens end for de to andre elevgrupper, nemlig at de udskolingselever, der har deltaget i evalueringen i 2024 i højere grad angiver, at de ikke kender til nogle af rettighederne, end dem, der deltog i 2022.

I 2022 kendte flest udskolingselever til retten til mad, tøj, læge, skole og tryghed (86%). Målingen fra 2024 viser, at flest kender til retten til mad, tøj, læge, skole og tryghed (83%).

Hvilke af de her rettigheder har du hørt om før? Du må gerne vælge flere svar

2022 (n = 148), 2024 (n = 155)

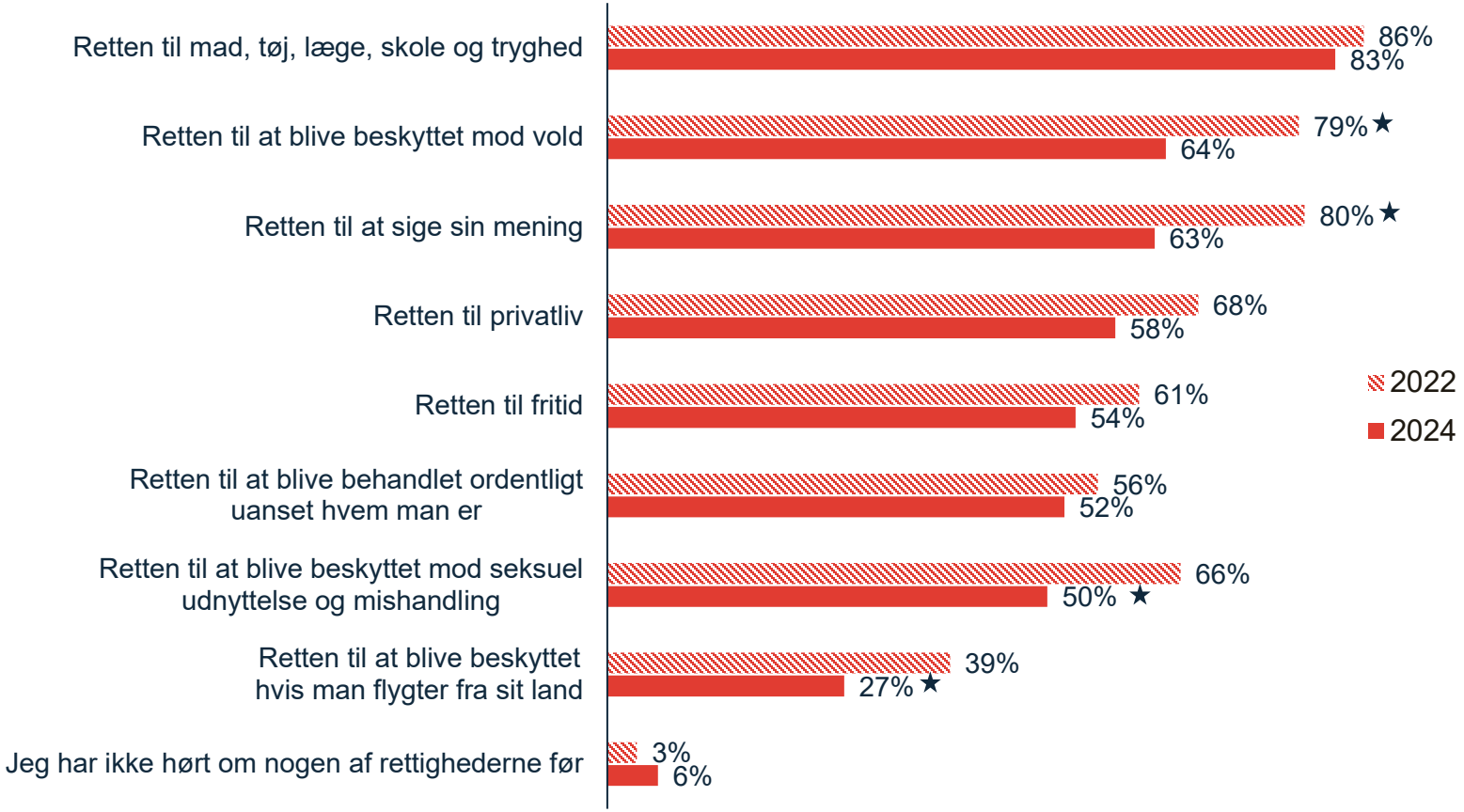

Note: Signifikante forskelle er markeret med en stjerne, hvor p < 0,05. Det har været muligt at vælge flere svar, hvorfor andelene summerer til mere end 100%.

Kendskab til rettigheder

Eleverne har nemmere ved at forstå børnerettigheder fra et globalt perspektiv

De kvalitative interviews og observationer viser, at elevernes forståelse af børnerettigheder varierer markant fra skole til skole, og kendskabet afhænger særligt af, hvor meget skolen prioriterer at arbejde med emnet.

Mange elever forbinder børnerettigheder med basale rettigheder som retten til mad, drikke, bolig, undervisning og fred. Generelt har eleverne nemmere ved at forstå rettigheder i en global kontekst fx i relation til børn i det globale syd og i krigsramte områder, mens de har sværere ved at koble rettigheder til deres egen hverdag. Nogle elever nævner dog retten til at være sig selv, retten til at undgå diskrimination, blive lyttet til og have medbestemmelse.

Flere fagpersonerne beskriver, at elevernes kendskab til børnerettigheder er begrænset. De peger på, at det kan tilskrives skolens prioritering af emnet, og at skolerne har mange andre temaer og krav, der også skal prioriteres. Flere fagpersoner oplever desuden, at rettighederne kan være vanskelige at oversætte til en dansk kontekst, hvor de fleste elever har deres basale behov opfyldt. De oplever, at rettighederne tages for givet af både børn og voksne.

For at gøre emnet mere nærværende for børnene mener fagpersonerne, at det er nødvendigt at koble børnerettighederne til konkrete situationer fra elevernes hverdag. Fagpersonerne beskriver også, at flere af rettighederne allerede er inkorporeret som en del af skolens værdigrundlag og derfor ikke nødvendigvis omtales eksplicit som rettigheder, når de udøves.

Det er ikke noget man tænker så meget over i hverdagen, men [børnerettigheder] er der jo, og det ved vi jo godt. Men man går jo ikke og bliver husket på det hele tiden.

- Elev, 15 år

Det er også underligt at gå at tænke over det hele tiden.

- Elev, 15 år

Jeg håber, folk tænker over det automatisk.

- Elev, 15 år

Det er bare en selvfølge. Selvfølgelig har vi ret til det.

- Elev, 15 år

I andre lande, hvor det ikke var så vigtigt, havde vi nok godt kunne mærke det.

- Elev, 15 år

Epinion

Eksempel: Red Barnets materiale bruges i undervisningen

I forbindelse med casebesøg på børnerettighedsdagen brugte flere skoler Red Barnets hjemmeside til undervisning om børnerettigheder. Fagpersonerne anvendte de øvelser, som hjemmesiden tilbyder, og fremhævede deres brugervenlighed og balancen mellem teoretiske perspektiver og praktiske øvelser. Eleverne oplevede også undervisningen som engagerende og relevant.

En af skolerne fokuserede særligt på temaerne ligeværd, ligestilling og diskrimination. Flere elever delte personlige oplevelser, der kunne relateres til disse emner. Fagpersonen formåede at knytte den teoretiske viden til elevernes hverdagserfaringer, hvilket skabte stort engagement i klassen.

Eksempelvis fortalte en dreng, hvordan han havde fået at vide, at drenge ikke kan spille klaver, mens en pige med en anden etnisk baggrund end dansk beskrev, hvordan hun var blevet beskyldt for at stjæle i en butik. Fagpersonen brugte disse oplevelser til at fremhæve børnerettigheder og øge elevernes kendskab til og bevidsthed om børnerettigheder på en meningsfuld måde.

Materiale fra Red Barnet + Kontekstuel undervisning = Øget interesse og udbytte

Epinion

Skolens arbejde med børnerettigheder har stor betydning for børnenes kendskab

Halvdelen (50%) af fagpersonerne der har deltaget i målingen i 2024, oplever i meget høj eller høj grad, at skolens arbejde med børns rettigheder bidrager til, at eleverne kender og forstår deres rettigheder.

Som beskrevet på side 20 erkender fagpersonerne i interviews, at skolens prioritering af emnet har effekt på børnenes kendskab og handlerum. På skoler hvor emnet primært behandles på trivselsdagen og børnerettighedsdagen, fortæller fagpersoner at eleverne i en vis grad forstår, hvad børnerettigheder handler om, men at det er en begrænset viden, de har. Modsat mener fagpersoner på skoler, hvor emnet fylder mere i dagligdagen, at skolens arbejde har en betydningsfuld indflydelse på elevernes kendskab til emnet og generelle adfærd over for hinanden.

De [børnene] kender godt deres rettigheder, tror jeg, langt hen ad vejen. Og jeg tror helt sikkert, at de der dage, vi har haft de sætter jo fokus på det. Så det gør jo også, at det åbner alles øjne. Men jeg tænker stadigvæk, at der er en lang vej at gå. Lige nu er vi i gang med to projektuger, og jeg tænker, at det er også en vej ind i det. Det taler også rigtig meget ind i det der med børnenes egne perspektiver og indflydelse på, hvad de skal lave i skolen.

- Fagperson

Jeg håber de fleste af dem [eleverne] oplever at deres kendskab ligger højt i dag, men jeg er ikke sikker på at de ligger højt om 3 uger, også fordi så er der kommet så meget andet ind hos dem.

- Fagperson

I hvilken grad oplever du, at skolens arbejde med børns rettigheder bidrager til, at eleverne kender og forstår deres rettigheder?

Fagpersoner: 2022 (n = 103), 2024 (n = 69)

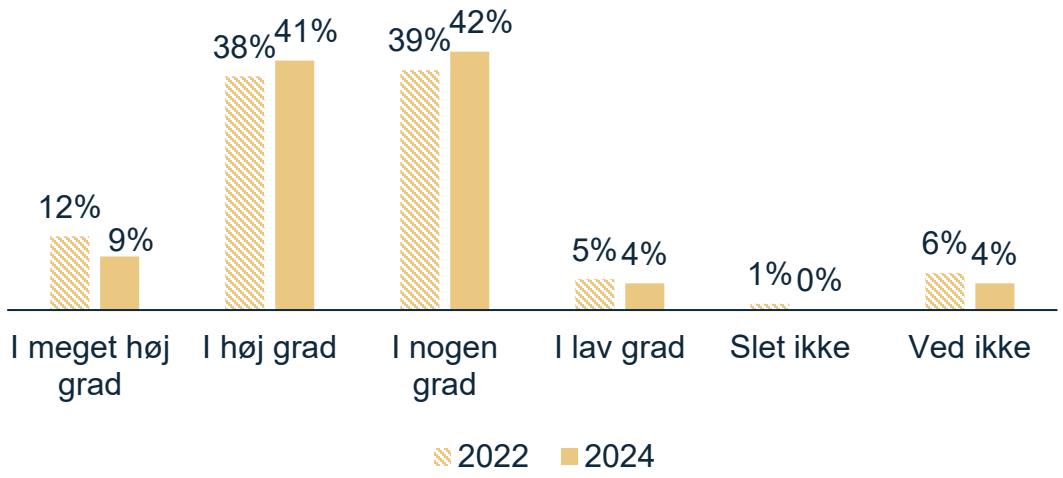

Epinion

Fagpersonernes viden om FN's Børnekonvention

Vidensniveauet om FN's Børnekonvention er højt blandt fagpersoner, hvor 80% i høj eller nogen grad har af viden herom. Fagpersonerne fortæller i interviews at de ikke nødvendigvis har omfattende viden om børnekonventionen, men at de har den viden, som der kræves af deres rolle på skolen.

Blandt de interviewede skoleledere ses en mere overordnet tilgang til børnekonventionen, og flere har kun kendskab i det omfang, der er behov for at kommunikere ambassadørskabet og understøtte fagpersonerne. De fagpersoner, der i højere grad har en direkte kontakt med børnene, forklarer, at de især forstår børnerettigheder som koblet til medbestemmelse og inddragelse. For mange er det en selvfølge, der er knyttet op på det nye børnesyn.

Jeg ser det meget som, at sådan overordnet med, at deres stemme skal høres. Altså at man ligesom husker, at de har også noget, de skal have sagt, og vi skal huske at lytte til dem. Og så nogle gange kan man så gå lidt dybere ned i nogle af de enkelte rettigheder.

- Fagperson

Jeg er jo lidt for langt væk fra sådan den daglige drift. Der, hvor jeg skal kende rettighederne, det er jo når jeg sender materialet ud, hvis der kommer nogle af medarbejderne og spørger ind til noget af det, så skal jeg jo helst kunne svare eller være med til at sparre med dem, eller i hvert fald at vide hvor jeg skal sende det hen.

- Skoleleder

88%

af fagpersonerne på de deltagende skoler i 2024 ved, at børnerettighederne også gælder online

Hvordan vil du vurdere din viden om FN's Børnekonvention?

Fagpersoner: 2022 (n = 103), 2024 (n = 69)

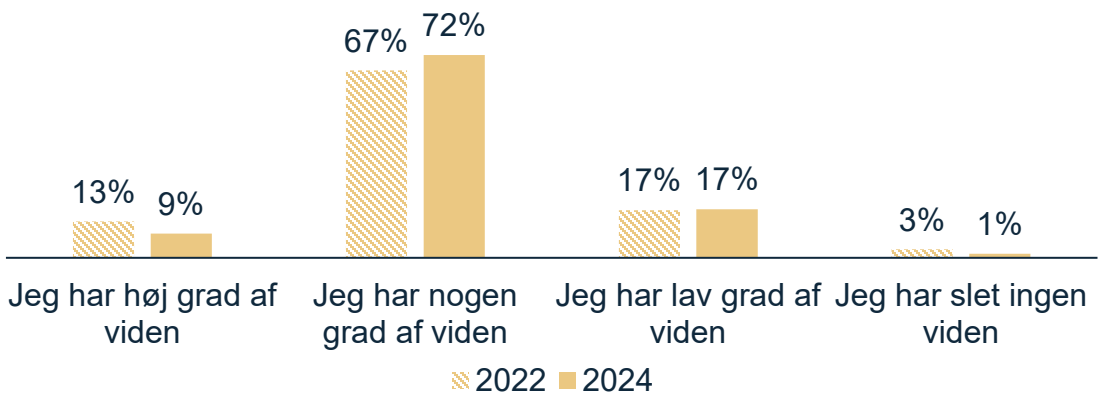

Epinion

Selvom mange fagpersoner vurderer, at de har begrænset viden Børnekonventionen, kender de fleste til specifikke børnerettigheder

Fagpersoners kendskab til rettigheder

Både i 2022 og 2024 ses et udbredt kendskab til specifikke børnerettigheder blandt de deltagende fagpersoner.

Alle fagpersoner er bekendt med børns ret til beskyttelse mod vold og mishandling (100%). Kendskabet til de øvrige børnerettigheder er også generelt højt, men en undtagelse er børns ret til beskyttelse mod vilkårlig eller ulovlig indblanding i privat- og familielivet, som kun lidt under halvdelen af fagpersonerne i både 2022 og 2024 kender til (46%).

Hvilke af nedenstående rettigheder har du hørt om før? Du må gerne vælge flere svar

2022 (n = 103), 2024 (n = 69)

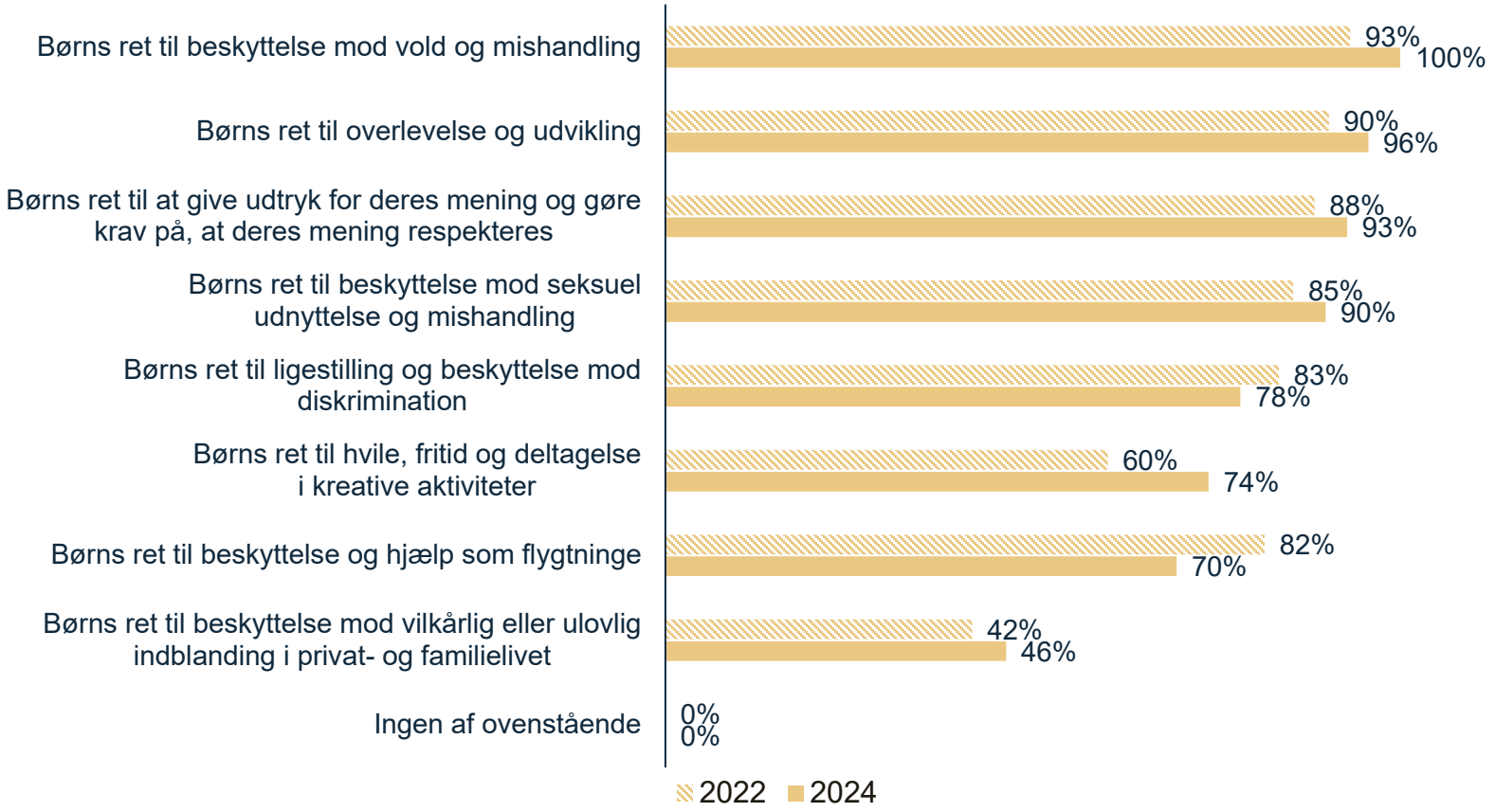

Note: Det har været muligt at vælge flere svar, hvorfor andelene summerer til mere end 100%.

Epinion

De fleste forældre til elever på ambassadørskolerne har nogen grad af viden om børnerettighederne

Viden om børnerettigheder

Rettes fokus først mod målingen foretaget blandt forældre i 2022 ses det, at 65% vurderer, at de har nogen eller en høj grad af viden om børnerettigheder.

I målingen fra 2024 vurderer hele 68% af de deltagende forældre, at de har nogen eller høj grad af viden om børnerettigheder.

Hvordan vil du vurdere din viden om børnerettigheder?

2022 (n = 346), 2024 (n = 152)

84% af forældrene har hørt om FN's Børnekonvention (2024)

55% af forældrene ved, at børnerettighederne også **gælder online** (2024)

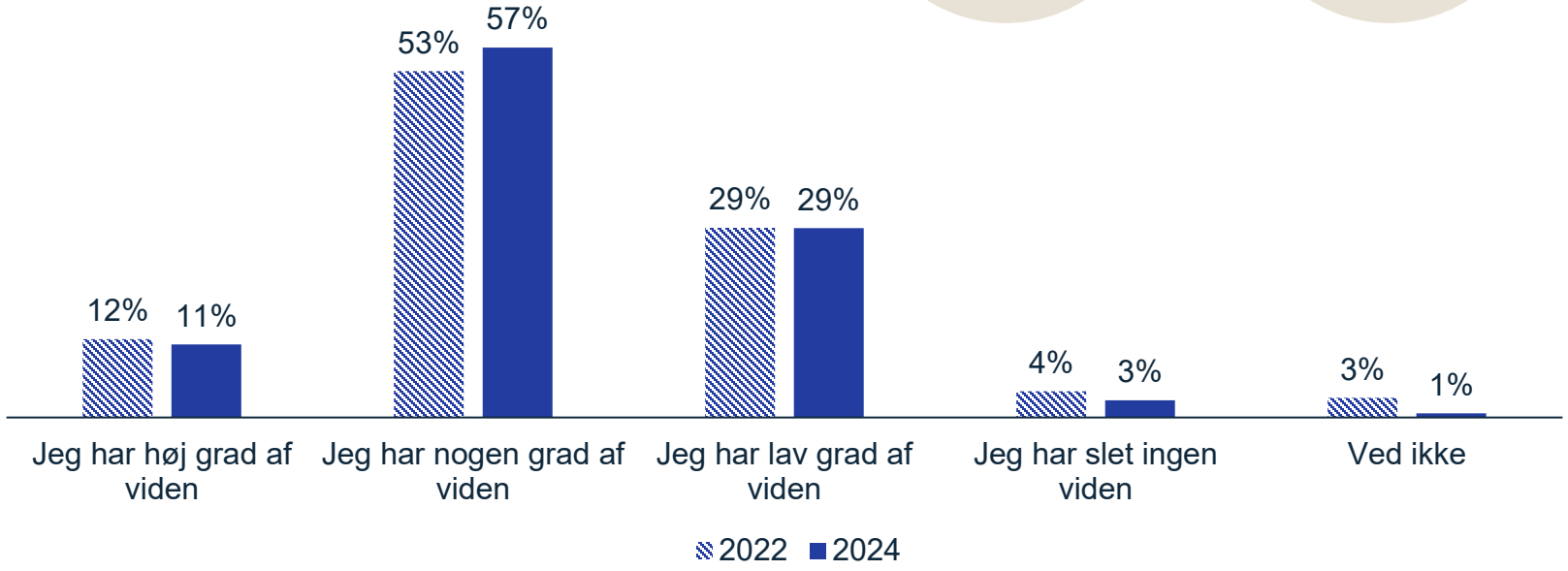

Epinion

Stort set alle forældre til elever på ambassadørskoler har dog hørt om en eller flere af børnerettighederne før

Forældres kendskab til rettigheder

Ligesom hos fagpersonerne er kendskabet særligt højt til børns ret til beskyttelse mod vold og mishandling (89%), ret til overlevelse og udvikling (82%) samt beskyttelse mod seksuel udnyttelse og mishandling (80%).

Dog er kendskabet til de øvrige rettigheder lavere sammenlignet med fagpersonerne. Det gælder særligt børns ret til beskyttelse mod vilkårlig eller ulovlig indblanding i privat- og familielivet, som kun hver fjerde kender (26%).

Hvilke af nedenstående rettigheder har du hørt om før? Du må gerne vælge flere svar

2022 (n = 346), 2024 (n = 152)

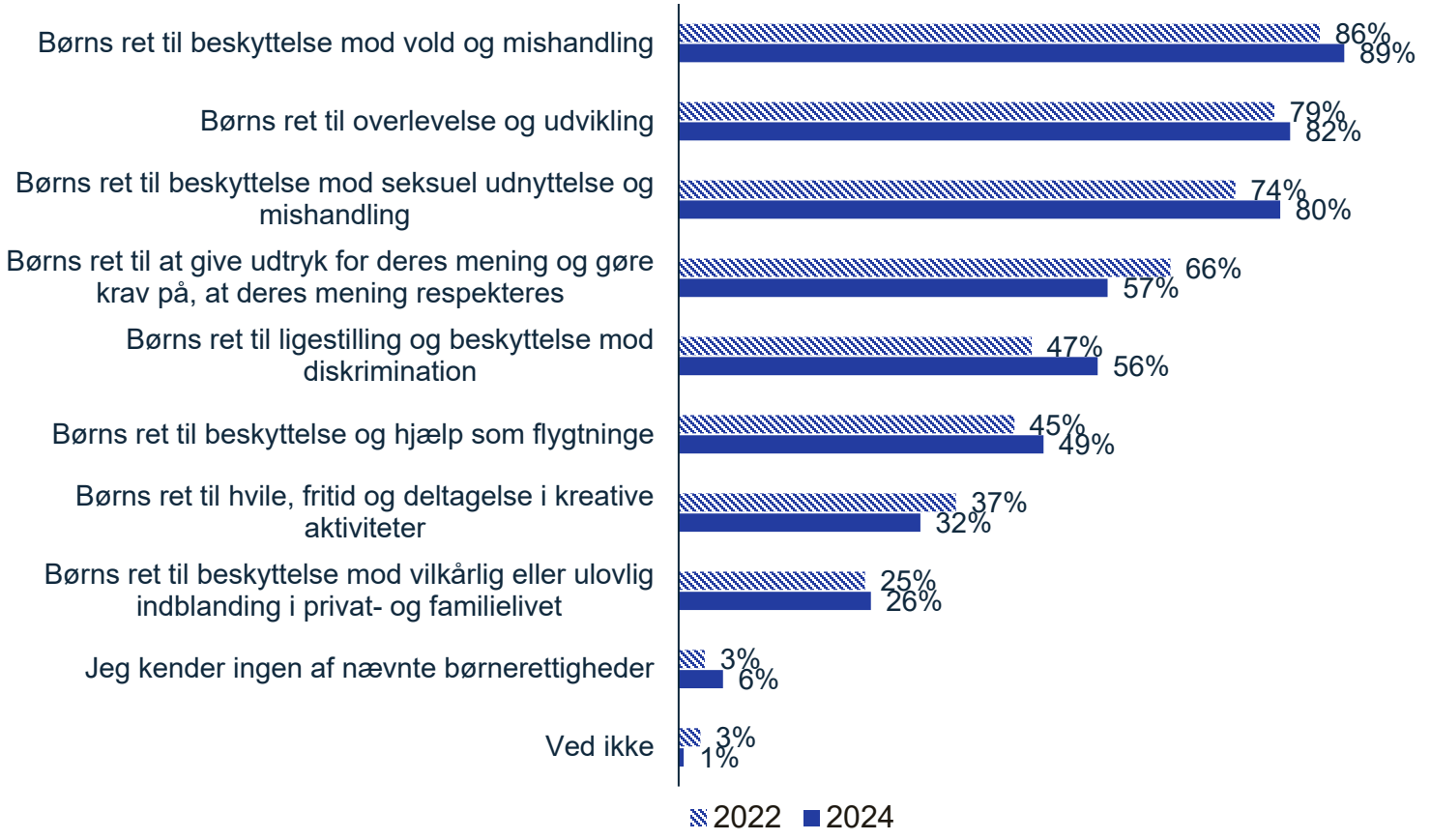

Note: Det har været muligt at vælge flere svar, hvorfor andelene summerer til mere end 100%.

Børns handlemuligheder ift. rettigheder

De fleste elever oplever at blive lyttet til og inddraget i beslutninger af de voksne omkring dem, men mange ønsker mere inddragelse og øget medbestemmelse

Resultaterne af de kvantitative spørgeskemaundersøgelser viser, at størstedelen af de deltagende elever for det meste oplever, at de bliver lyttet til og inddraget – alligevel vidner de kvalitative interviews om, at mange elever ønsker en højere grad af inddragelse i skolen. Fagpersonerne deler i vid udstrækning elevernes ønske om mere elevinddragelse i undervisningen, men de oplever samtidig, at der er nogle fastsatte rammer og regler for deres undervisning, som i praksis gør det svært at give eleverne mere medbestemmelse.

Næsten halvdelen af eleverne har oplevet, at deres egne eller andres rettigheder er blevet overtrådt, men mange ved ikke, hvordan de skal handle på det

På tværs af indskoling, mellemtrin og udskoling har næsten halvdelen af eleverne oplevet, at de selv eller andre har fået overtrådt deres rettigheder - fx ved at de er blevet behandlet dårligt eller ikke har fået lov til at sige deres mening. Størstedelen af de elever, som har oplevet dette, har delt det med nogen – typisk en voksen i deres familie, men en fjerdedel af mellemtrinseleverne og en tredjedel af udskolingseleverne har ikke sagt det til nogen. Ligeledes svarer mellem 10% (indskoling) og 19% (udskoling), at de ikke ved, hvem de skal gå til, hvis de oplever, at deres egne eller andres rettigheder bliver overtrådt i fremtiden – og de fleste elever oplever heller ikke, at børnerettighederne beskytter dem i deres hverdag. De kvalitative interviews bekræfter denne tendens, nemlig at de yngre elever har lettere ved at række ud til de voksne for hjælp, end det er tilfældet for de ældre elever. Jo ældre eleverne bliver, jo mindre rækker de ud efter hjælp, bl.a. fordi de oplever, at involvering af de voksne potentielt kan gøre situationen værre.

Mere end 8 ud af 10

… elever oplever, at de voksne de kender, lytter til dem. Elever på mellemtrinnet og i udskolingen oplever også at blive taget alvorligt og inddraget i beslutninger, der vedrører dem.

46%

… af eleverne har oplevet, at de selv eller andre har fået overtrådt deres rettigheder.

Hver femte

… elev i udskolingen ved ikke, hvem de skal gå til, hvis deres egne eller andres rettigheder bliver overtrådt i fremtiden. I indskolingen gælder det godt 1 ud af 10 og på mellemtrinnet 14%.

Indskolingselever (n = 41), mellemtrinselever (n = 168) og udskolingselever (n = 155). Fagpersoner (n = 69). Forældre (n = 152).

Opsamling: Børns handlemuligheder ift. rettigheder

Jeg føler, at det nogen gange kan blive lidt værre, hvis man henter en voksen. Så kan de godt gøre for meget ud af det.

- Elev, 12 år

Det kan være angsten for, at det bliver værre. For eksempel mobning. Hvad hvis hende, der har drillet mig, finder ud af, jeg har sagt det. Det taler vi meget om, i forhold til vores anti-mobbestrategi. Hvordan vi kan snakke med børnene om det, så de har et sikkerhedsnet under sig, så det ikke er det, der afholder dem fra at fortælle os det.

- Fagperson

Langt størstedelen af indskolingseleverne oplever, at de voksne altid eller nogle gange lytter til dem

Oplevelse af at de voksne lytter

Fire ud af fem af indskolingseleverne i 2024 svarer, at de voksne altid (32%) eller nogen gange (54%) lytter til dem, når de bestemmer noget over dem.

Ingen af indskolingseleverne i 2024 svarer, at de voksne aldrig lytter til dem. Dog angiver en betydelig andel, at de ikke ved, om de voksne lytter til dem (15%).

Lytter de voksne til dig, når de bestemmer noget over dig?

2022 (n = 169), 2024 (n = 41)

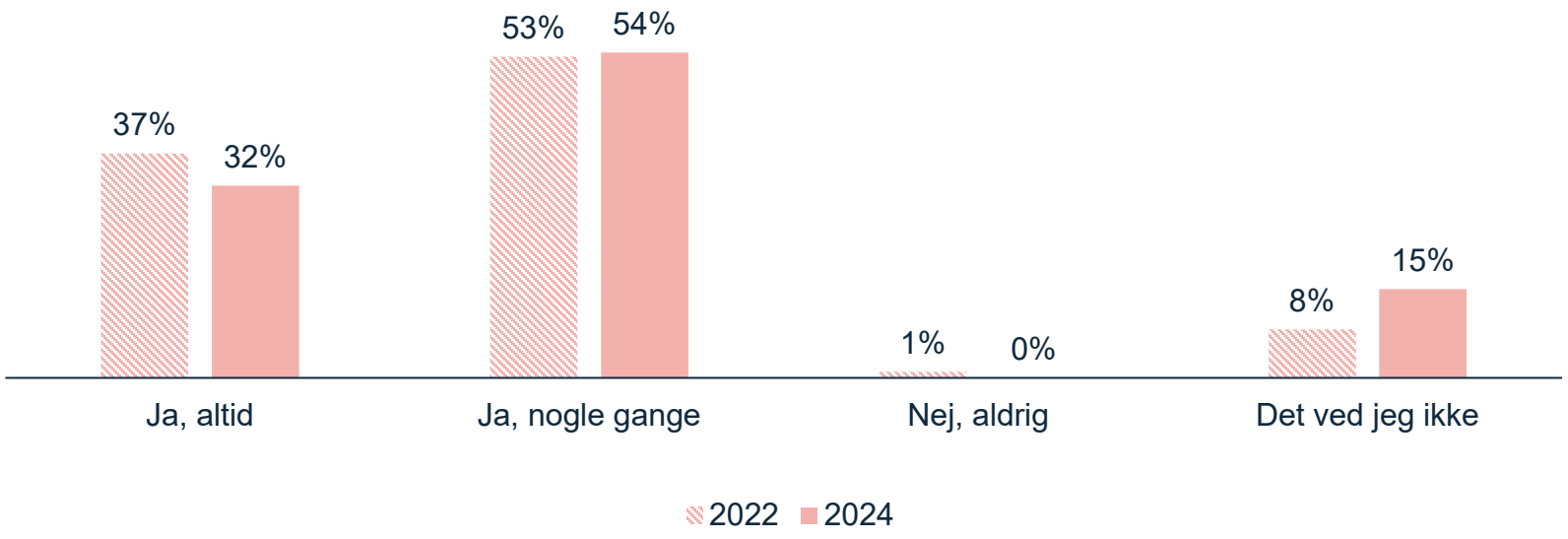

Epinion

Størstedelen af mellemtrinseleverne oplever, at de voksne lytter til dem, tager dem alvorligt og inddrager dem

Oplevelse af at de voksne lytter

Størstedelen af eleverne på mellemtrinnet, at de voksne altid (28%) eller *nogen gange* (55%) lytter til dem, når de træffer beslutninger, som vedrører dem.

Mellemtrinseleverne oplever også i vid udstrækning, at de voksne de kender, tager deres meninger og holdninger alvorligt. Lidt mindre end hver tredje angiver, at det altid er tilfældet (31%), mens omkring halvdelen svarer, at det gælder *nogle gange* (51%).

De fleste elever på mellemtrinnet deler også en oplevelse af, at de voksne inddrager dem i beslutninger, der vedrører dem. Knap hver tredje elev oplever, at de voksne *altid* inddrager dem (32%), mens lidt under halvdelen oplever, at det sker nogle gange (43%).

Hvor ofte oplever du, at de voksne du kender…

2022 (n = 169), 2024 (n = 168)

Lytter til dig, når de tager beslutninger?*

83%

…oplever altid eller nogle gange at blive **lyttet til**, når de voksne tager beslutninger.

I 2022 var det 78%.

Tager dine meninger og holdninger alvorligt?

82%

…oplever altid eller nogle gange, at deres **holdninger og meninger tages alvorligt**.

I 2022 var det 75%.

Inddrager dig, når de tager beslutninger, som handler om dig?

75%

…oplever altid eller nogle gange at blive **inddraget i beslutninger**, der vedrører dem.

I 2022 var det 65%.

*Fuld spørgsmålsformulering: Hvor ofte oplever du, at de voksne, du kender, lytter til dig, når de tager beslutninger, som handler om dig?

Blandt eleverne i udskolingen er der også en udbredt oplevelse af, at de voksne lytter, inddrager og tager eleverne alvorligt

Oplevelse af at de voksne lytter

Størstedelen af udskolingseleverne oplever, at de voksne altid (33%) eller *nogle gange* (52%) lytter til dem, når de træffer beslutninger, der vedrører dem.

Dertil oplever knap en tredjedel af udskolingseleverne, at de voksne altid tager deres meninger og holdninger alvorligt (30%), mens næsten halvdelen oplever, at det *nogle gange* er tilfældet (48%).

Endelig har de fleste udskolingselever også en oplevelse af, at de voksne inddrager dem i beslutninger, der vedrører dem. Her svarer 28% af udskolingseleverne, at det gør de *altid*, mens 47% svarer nogle gange.

Hvor ofte oplever du, at de voksne, du kender…

2022 (n = 148), 2024 (n = 155)

Lytter til dig, når de tager beslutninger?*

85%

…oplever altid eller nogle gange at blive **lyttet til**, når de voksne tager beslutninger.

I 2022 var det 89%.

Tager dine meninger og holdninger alvorligt?

78%

…oplever altid eller nogle gange, at deres **holdninger og meninger tages alvorligt**.

I 2022 var det 83%.

Inddrager dig, når de tager beslutninger, som handler om dig?

75%

…oplever altid eller nogle gange at blive **inddraget i beslutninger**, der vedrører dem.

I 2022 var det 83%.

*Fuld spørgsmålsformulering: Hvor ofte oplever du, at de voksne, du kender, lytter til dig, når de tager beslutninger, som handler om dig?

Elevinddragelse er et ønske for elever og fagpersoner, men udfordrende at realisere

Selvom de kvantitative resultater viser, at eleverne for det meste oplever, at blive inddraget når de voksne træffer beslutninger om dem, udtrykker mange elever i de kvalitative interview et ønske om at blive inddraget mere når de er i skole.

Særligt elever på mellemtrinnet og udskolingen giver udtryk for, at de ikke føler sig hørt eller oplever medbestemmelse i undervisningssammenhænge. De har dog klare idéer om, hvordan undervisningen kunne blive mere spændende og motiverende (se side 74). Eleverne oplever dog, at deres medbestemmelse typisk begrænser sig til elevrådsarbejde eller timer med vikarer.

Fagpersonerne deler ønsket om mere elevinddragelse, men de oplever samtidig, at det kan være udfordrende at implementere i praksis. Undervisningen er ofte styret af fastsatte rammer og mål, som fagpersonerne er forpligtet til at prioritere. Det oplever de efterlader et begrænset rum til elevinddragelse. Enkelte skoler har dog haft succes med at arbejde aktivt med inddragelse og oplever øget motivation blandt børnene som resultat. Fagpersoner nævner, at det fungerer godt at inddrage elever i beslutninger og italesætte, at de må træffe valget eksempelvis mellem to romaner, eller om undervisningen skal foregå inden for eller udenfor.

På nogle skoler er der en uoverensstemmelse mellem elevernes og fagpersonernes opfattelse af medbestemmelse. Mens nogle fagpersoner mener, at eleverne har meget medbestemmelse opleverne eleverne ikke at blive inddraget. Nogle elever mener desuden, at hvis de bliver inddraget, skyldes det, at lærerne er blevet bedt om det. Eleverne har dermed en oplevelse af, at elevinddragelse sker fordi det er et krav for lærerne, og ikke stammer fra et oprigtigt ønske om at lytte til eleverne.

Nogle af dem, få lærere lytter. Jeg synes, i vores klasse er læreren gode til at lytte.

- Elev, 14 år

Så er der nogle lærere der slet ikke gider og bare kører med deres stil.

- Elev, 14 år

Vores lærere lytter ikke.

- Elev, 15 år

Vores matematiklærer lytter engang imellem. Men det er ikke, fordi vi laver undervisningen om. Hvis vi siger, kan vi gøre det her, siger de 'måske', og så sker det aldrig.

- Elev, 15 år

Epinion

Næsten hver anden elev har i 2024 oplevet, at enten deres egne eller andres rettigheder er blevet overtrådt

Elevernes oplevelser med overtrædelse af rettigheder

I 2024 har næsten hver anden elev (46%) på tværs af de tre trin oplevet, at deres egne eller andres rettigheder er blevet overtrådt – fx ved at de er blevet behandlet dårligt eller ikke har fået lov til at sige deres mening. I 2022-målingen var andelen næsten den samme (43%).

Det er især de yngste elever i indskolingen, som i 2024 har oplevet, at deres egne (56%) eller andres rettigheder (39%) er blevet overtrådt.

Har du oplevet, at dine rettigheder blev overtrådt?

2022 (n = 667), 2024 (n = 364)

Hver anden elev har oplevet at…

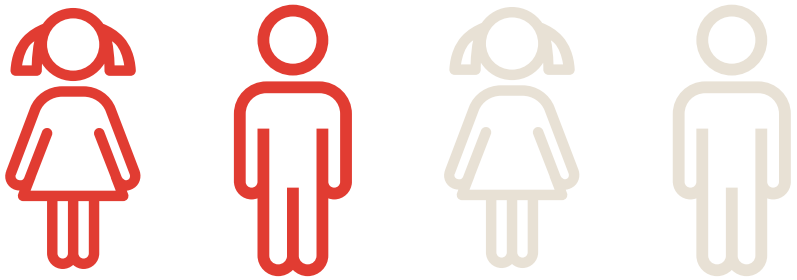

Egne rettigheder er blevet overtrådt

2024	2022
56% i indskolingen	30% i indskolingen
36% på mellemtrinnet	30% på mellemtrinnet
28% i udskolingen	35% i udskolingen

Andres rettigheder er blevet overtrådt

2024	2022
39% i indskolingen	31% i indskolingen
32% på mellemtrinnet	34% på mellemtrinnet
27% i udskolingen	31% i udskolingen

De fleste elever på mellemtrinnet, der har fået overtrådt deres rettigheder, har delt det med en voksen i familien – en fjerdedel sagde det ikke til nogen

Elevernes handlemuligheder

Når elever, der har fået overtrådt deres rettigheder, bliver spurgt, hvem de gik til, da de oplevede, at deres egne og/eller andres rettigheder blev overtrådt, svarer flest i 2024, at de gik til deres familie (47%).

Selvom de fleste af mellemtrinseleverne er gået til nogen, når deres eller andres rettigheder er blevet overtrådt, svarer hver fjerde (25%), at de ikke sagde det til nogen, da de oplevede, at deres egne og/eller andres rettigheder blev overtrådt.

Hvem gik du til, da dine og/eller andres rettigheder blev overtrådt?*

2022 (n = 151), 2024 (n = 79)

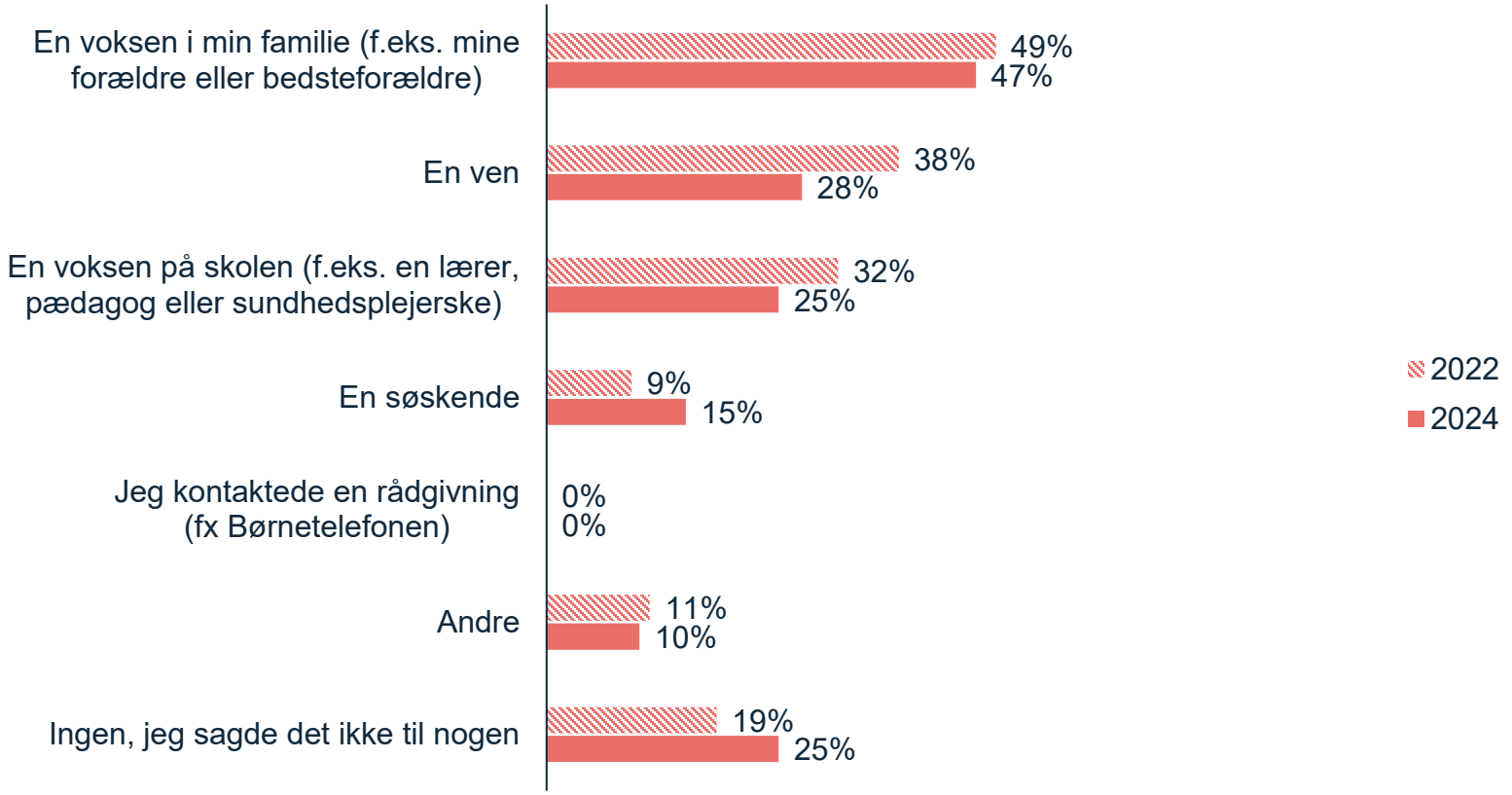

Note: Det har været muligt at vælge flere svar, hvorfor andelene summerer til mere end 100%.
*Spørgsmålet er kun stillet til de respondenter, der har svaret "Ja" til, at de har oplevet, at egne eller andres rettigheder er blevet overtrådt.

Næsten hver tredje elev i udskolingen, der har oplevet, at deres egne eller andres rettigheder er blevet overtrådt, fortalte det ikke til nogen

Elevernes handlemuligheder

Også blandt eleverne i udskolingen har flest delt det med en voksen i deres familie, når de har oplevet, at deres egne eller andres rettigheder er blevet overtrådt (29%). Andelen som går til en voksen i familien er imidlertid væsentligt lavere end blandt eleverne på mellemtrinnet.

Næsten hver tredje af de udskolingselever, som har oplevet, at deres egne og/eller andres rettigheder er blevet overtrådt, ikke har delt det med nogen (32%).

Hvem gik du til, da dine og/eller andres rettigheder blev overtrådt?*

2022 (n = 67), 2024 (n = 63)

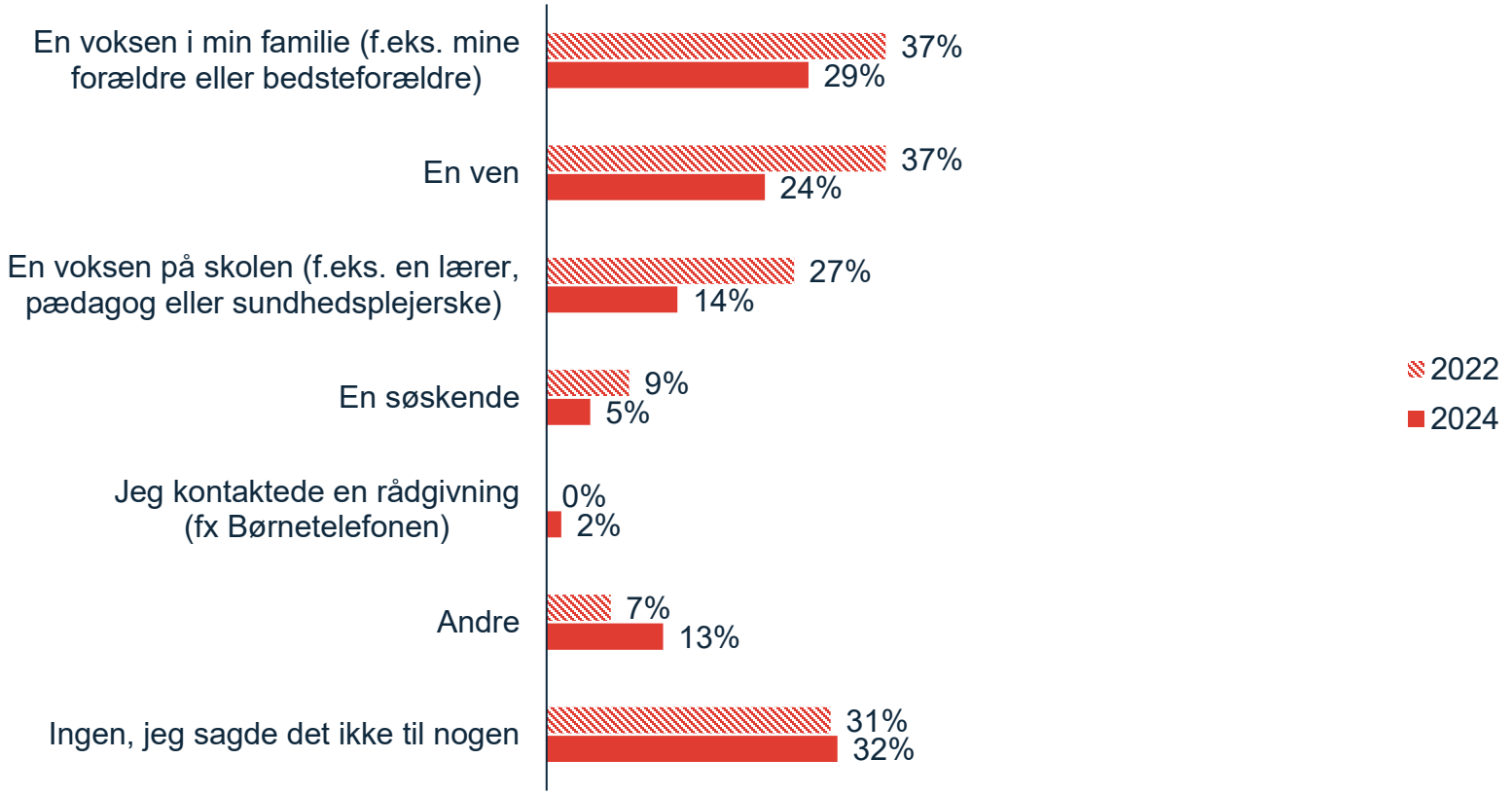

Note: Det har været muligt at vælge flere svar, hvorfor andelene summerer til mere end 100%.
*Spørgsmålet er kun stillet til de respondenter, der har svaret "Ja" til, at de har oplevet, at egne eller andres rettigheder er blevet overtrådt.

De voksne på skolen er ikke indskolingselevernes førstevalg, hvis deres egne eller deres venners rettigheder bliver overtrådt

Elevernes handlemuligheder

Adspurgt om hvem de vil sige det til, hvis de oplever, at deres eller andres rettigheder ikke bliver overholdt, svarer størstedelen af eleverne i indskolingen i 2024, at de vil sige det til et familiemedlem. Det gælder mere end halvdelen af indskolingseleverne (hhv. 59% og 54%).

Næstflest indskolingselever angiver, at de vil sige det til en voksen på skolen. Dog er eleverne lidt mere tilbøjelige til at sige det til en voksen på skolen, hvis det er deres *venners* rettigheder (51%), der bliver overtrådt, end hvis det er deres *egne* (41%).

Hver tiende elev ved imidlertid ikke, hvem de vil gå til i en sådan situation.

Hvem vil du sige det til, hvis dine eller nogle af dine venners rettigheder ikke bliver overholdt?

2022 (n = 169), 2024 (n = 41)

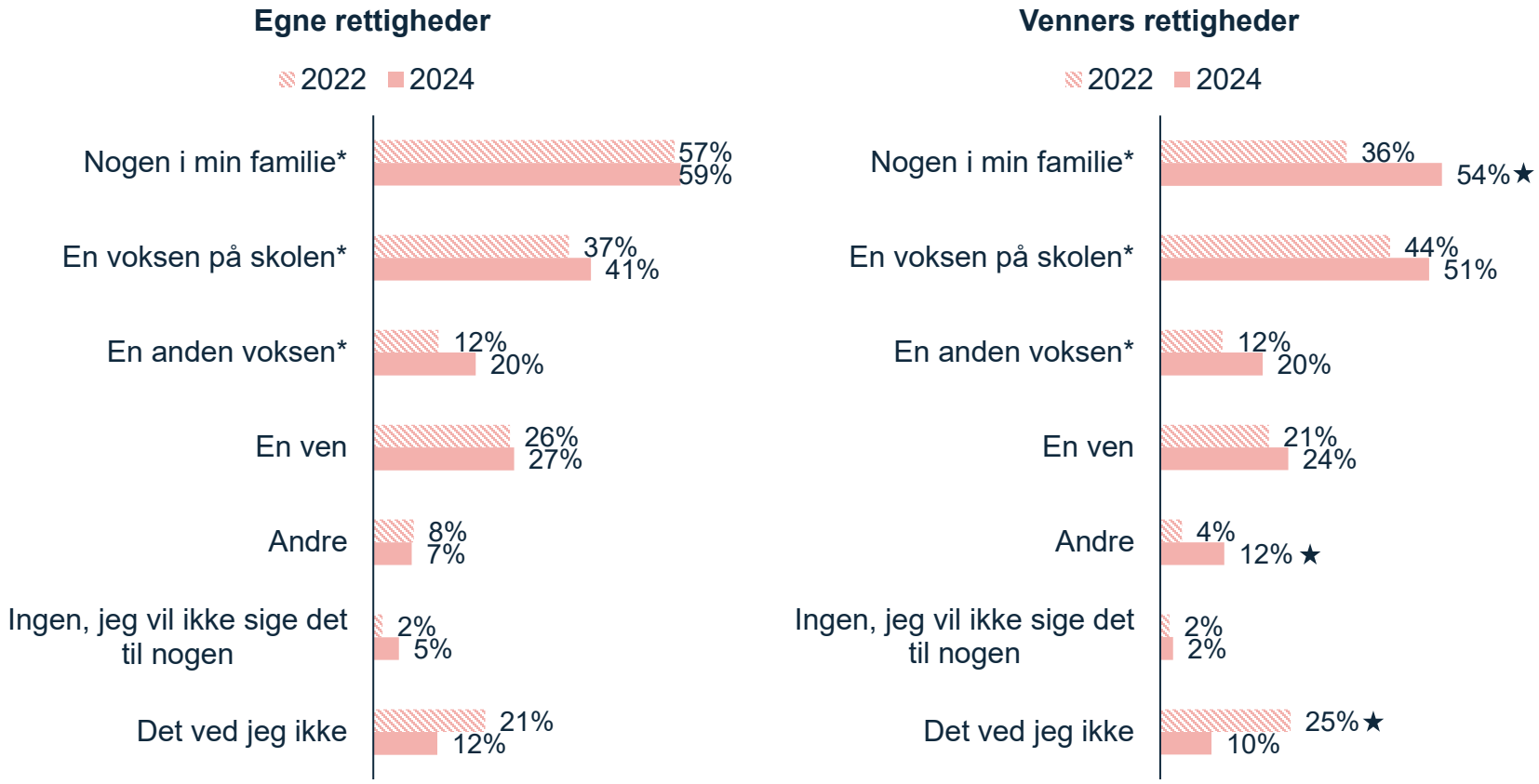

Note: Signifikante forskelle er markeret med en stjerne, hvor p < 0,05. Det har været muligt at vælge flere svar, hvorfor andelene summerer til mere end 100%.
*Svarmulighederne inkluderede et eksempel på: 1) "Nogen i min familie (fx mine forældre, bedsteforældre, søskende)"; 2) "En voksen på skolen eller i SFO'en (fx min lærer eller pædagog)"; 3) "En anden voksen, som jeg kender godt (fx fra min fritidsaktivitet)"

Også blandt eleverne på mellemtrinnet er familien førstevalg, hvis man oplever overtrædelse af rettigheder, lærerne på skolen er tredjevalg

Elevernes handlemuligheder

Næsten to ud af tre mellemtrinselever angiver således i 2024, at de vil sige det til en voksen i deres familie (63%), hvis deres egne eller andres rettigheder bliver overtrådt i fremtiden. Omkring en tredjedel svarer, at de ville sige det til en ven (37%) og/eller en voksen på skolen (34%).

Hvem vil du gå til, hvis dine eller andres rettigheder bliver overtrådt i fremtiden?

2022 (n = 350), 2024 (n = 168)

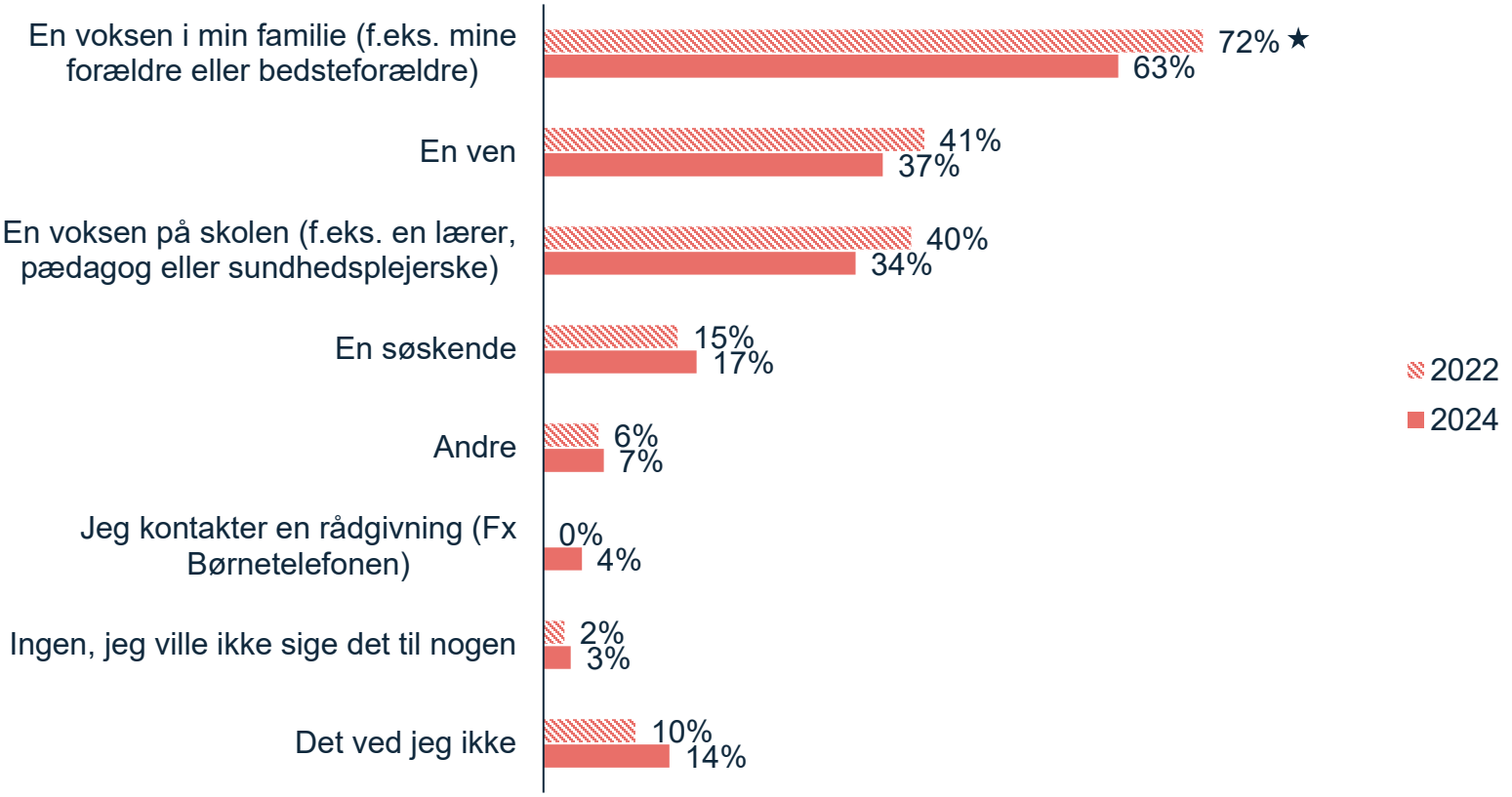

Note: Signifikante forskelle er markeret med en stjerne, hvor p < 0,05. Det har været muligt at vælge flere svar, hvorfor andelene summerer til mere end 100%.

En ud af fem udskolingselever ved ikke, hvem de vil gå til, hvis de oplever overtrædelse af rettigheder, og færre end hver fjerde vil gå til en voksen på skolen

Elevernes handlemuligheder

Flest elever i udskolingen svarer, at de vil gå til en voksen i deres familie (50%), hvis de oplever, at deres egen eller andres rettigheder bliver overtrådt.

Sammenlignet med indskolings- og mellemtrinseleverne er udskolingseleverne mindre tilbøjelige til at gå til de voksne på skolen. En fjerdedel angiver, at de ville gøre det, hvis de oplevede, at deres egne eller andres rettigheder blev overtrådt (24%).

Andelen af udskolingselever, der ikke ville sige det til nogen, og dem som ikke ved, hvem de ville kontakte er større blandt udskolingseleverne end blandt de yngre elever. Næsten hver femte svarer her, at de ikke ved, hvem de ville gå til (19%).

Hvem vil du gå til, hvis dine eller andres rettigheder bliver overtrådt i fremtiden?

2022 (n = 148), 2024 (n = 155)

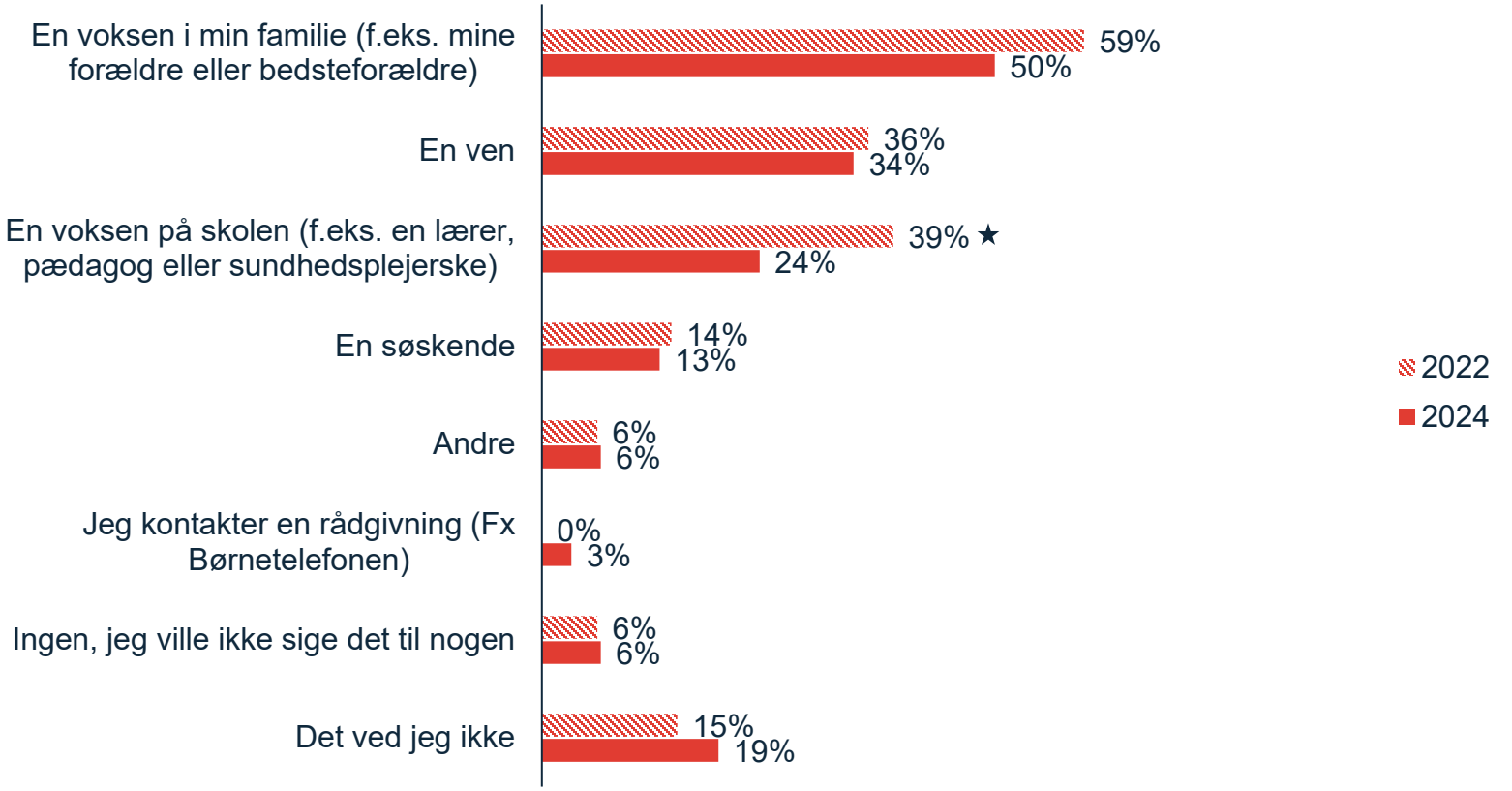

Note: Signifikante forskelle er markeret med en stjerne, hvor p < 0,05. Det har været muligt at vælge flere svar, hvorfor andelene summerer til mere end 100%.

Epinion

Elevernes alder har betydning for deres oplevelse af handlemuligheder

Elever i alle aldre fortæller i interviewene, at voksne bør inddrages, når deres rettigheder overtrædes. Yngre elever ser dog i højere grad voksne som en naturlig løsning, mens ældre elever ofte foretrækker at forsøge at løse problemet selv eller sammen med en ven. Ifølge eleverne kan hjælp fra voksne potentielt gøre situationen værre, hvilket får dem til at tøve med at søge hjælp. Det kan bl.a. være fordi 'de vokse gør for meget ud af det' eller 'ikke forstår os'. Det kan også være af frygt for at eskalere situationen.

Fagpersonerne genkender i interviews tendensen til, at jo ældre eleverne bliver, jo mindre rækker de ud efter hjælp. De peger på, at nogle af de barrierer, der kan være ved at gå til en voksen er, at man bliver en, der 'sladrer'. Det kan også skyldes, at børnene ikke har et fællesskab at spejle sig i, så de bliver mere tilbageholdende ift. at dele. Andre forklarer at skolen ikke har arbejdet nok med at skabe trygge relationer mellem elever og fagpersoner, hvormed eleverne mangler 'en tryg voksen at gå til på skolen'. Hertil beskriver nogle elever, at det kan være udfordrende at have mange udskift i lærere, som de skal danne relation til på ny.

Når eleverne beskriver, hvem de mener har ansvaret for at beskytte deres rettigheder, peger de fleste på, at det er de voksnes ansvar. De nævner bl.a. fagpersoner på skolen, voksne generelt, politiet, forældre og kommunen som ansvarlige for at beskytte deres rettigheder. Især udskolingselever udtrykker dog også, at de selv har et ansvar fx ved at håndtere rettighedsbrud på egen hånd og for deres egen trivsel i skolen.

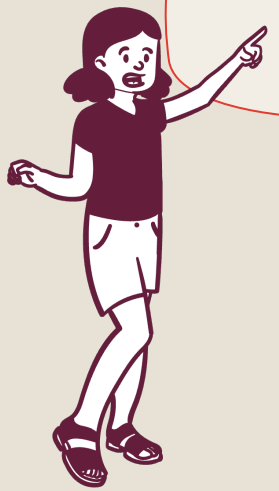

Man kan sige det til en voksen, så de kan få styr på tingene.

- Elev, 9 år

Jeg føler, at det nogen gange kan blive lidt værre, hvis man henter en voksen. Så kan de godt gøre for meget ud af det.

- Elev, 12 år

Det kan være angsten for, at det bliver værre. For eksempel mobning. Hvad hvis hende der har drillet mig, finder ud af, jeg har sagt det. Der taler vi meget om, i forhold til vores anti-mobbestrategi. Hvordan vi kan snakke med børnene om det, så de har et sikkerhedsnet under sig, så det ikke er det der afholder dem fra at fortælle os det.

- Fagperson

Eksempel: Håndtering af en konflikt med ‘voksenhjælp’

I forbindelse med casebesøg på skolerne observeres, at mens fagpersonerne er gode til at spotte og stoppe konflikter i undervisningen, kan der ofte opstå situationer i frikvarteret mellem elever. På en af ambassadørskolerne opstod der en konflikt i frikvarteret blandt elever i 4. klasse, som fagpersonen blev informeret om.

Fagpersonen samlede klassen og bad eleverne sætte sig på deres tæpper foran tavlen. Han bad dem derefter indikere, hvordan de havde oplevet frikvarteret ved at vise deres vurdering med en tommelfinger. Under denne øvelse fortalte en elev, at der havde været en situation, hvor en gruppe børn løb væk under en leg, hvilket gjorde vedkommende usikker. Fagpersonen gik konstruktivt til værks og forklarede klassen: *‘Man bliver usikker, hvis andre løber væk. Hvad ville du hellere have, at der var sket’ eller at der var blevet sagt?’.*

Det er tydeligt, at der i den pågældende klasse er skabt et rum for at arbejde konstruktivt med konflikter, som fagpersonen også roser eleverne for at gøre. Selvom der opstod en ubehagelig situation, formåede fagpersonen at formidle en dialog om konflikten og gøre det til en læring for eleverne. Denne tilgang til konfliktløsning er afhængig af en stærk relation mellem eleverne og læreren samt en klassekultur, der prioriterer trivsel og dialog.

Rum for at gå til fagpersoner → Tillid til fagpersoner → Elever søger ‘voksenhjælp’ → ‘Voksenhjælp’ til konflikter

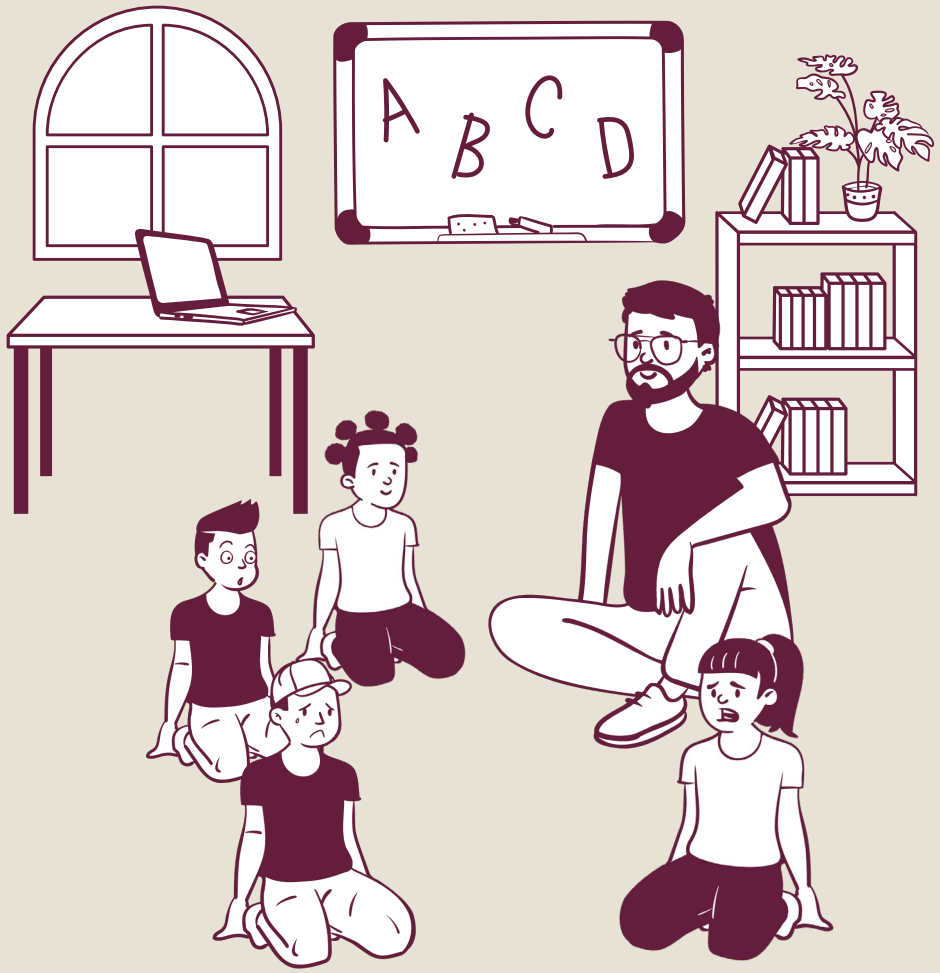

Størstedelen af indskolingseleverne synes, at børns rettigheder er vigtige, og de tror også, at voksne omkring dem deler denne holdning

Vigtigheden af børns rettigheder

Tre ud af fire indskolingselever (73%) mener, at det er vigtigt, at børn har rettigheder. Til gengæld tror kun lidt over halvdelen (59%), at de voksne omkring dem også synes, at børns rettigheder er vigtige.

Generelt har indskolingseleverne svært ved at forholde sig til spørgsmålene. Hele 20 procent svarer *det ved jeg ikke* til, om de selv synes, at børns rettigheder er vigtige, mens 34 procent svarer det samme, når de bliver spurgt, om de tror, at voksne synes, at børns rettigheder er vigtige.

Børnebarometeret

Børnebarometeret fra Børnerettigheds-dagen 2023 viser, at 69% af børn på mellemtrinnet og i udskolingen synes, at det altid er vigtigt, at børn har rettigheder. Kun 40% tror, at de voksne omkring dem synes det samme.

Synes du, at det er vigtigt, at børn har rettigheder?

2024 (n = 41)

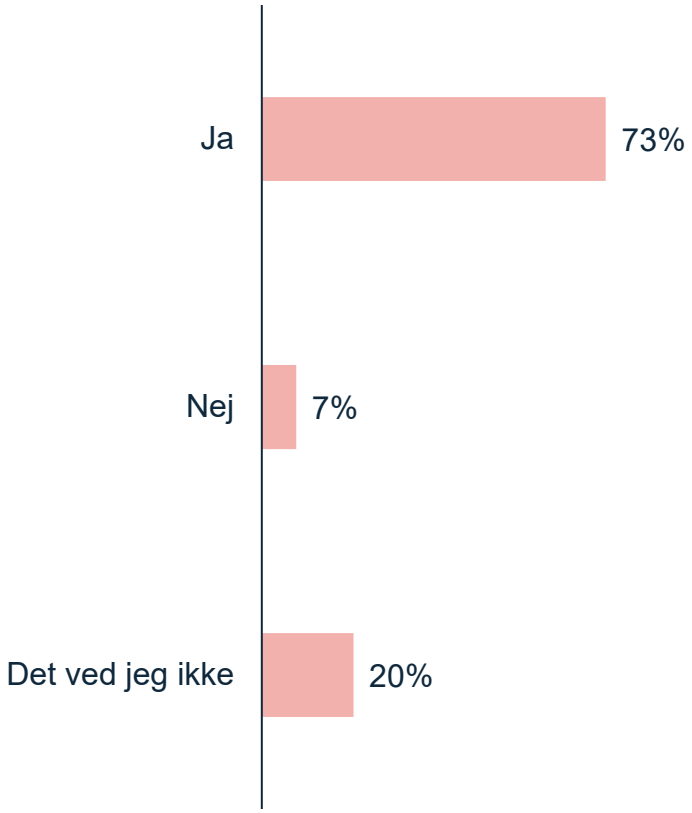

Tror du, at de voksne omkring dig synes, at børns rettigheder er vigtige?

2024 (n = 41)

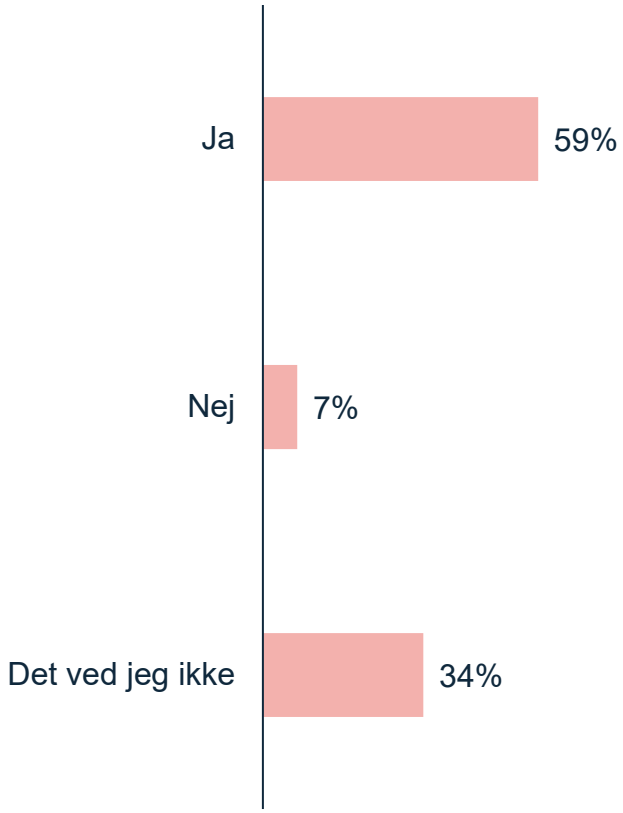

Note: Tal fra Red Barnets Børnebarometer fra Børnerettighedsdagen 2024 findes i rapporten *Børns stemmer, Børnerettighedsdagen 2023, Besvarelser fra Red Barnets Børnebarometer:* https://redbarnet.dk/wp-content/uploads/2024/02/boerns-stemmer-boernerettighedsdagen-2023-Red-Barnets-boernebarometer.pdf

Mange elever har svært ved at forestille sig, at rettigheder kan beskytte dem

38% af elever på mellemtrinnet oplever at føle sig beskyttet af børnerettigheder, og det samme gælder 32% af eleverne i udskolingen.

Selvom næsten alle interviewede elever har oplevet situationer, der kan kategoriseres som overskridelse af deres rettigheder, kan mange ikke forestille sig, hvordan børnerettigheder kan være med til beskytte dem. Dette gælder – som beskrevet på side 42 – særligt de ældre elever, der er tilbageholdende ift. at række ud til voksne. Fagpersonerne forklarer i interviewene, at det kan være svært for eleverne at forestille sig, hvordan rettigheder kan beskytte et barn i Danmark. Her er det som beskrevet tidligere nemmere for børnene, at forholde sig til hvordan de kan beskytte fx børn i det globale syd.

Det er, fordi de har det godt. Altså man kan sige.. Man skal jo have sådan et vist niveau, for at forstå nogle regler eller en konvention Danmark har tilsluttet sig, der kan have betydning for børn i Danmark, når de egentlig har det godt.

- Skoleleder

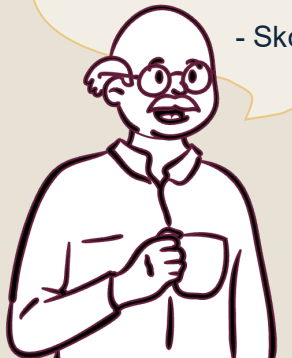

Jeg tænker mere i, hvis det er dig, der giver mig dødstrusler og jeg siger: "Det må du ikke, det er mine rettigheder". Jeg tror ikke de siger: "Åh det må du meget undskylde"

- Elev, 15 år

38%

af **mellemtrinseleverne** oplever, at børnerettighederne beskytter dem (2024)

32%

af **udskolingseleverne** oplever, at børnerettighederne beskytter dem (2024)

Epinion

Skolernes arbejde med børns rettigheder

Epinion

Det er ifølge både fagpersoner og forældre vigtigt at undervise i rettigheder, og fagpersonerne føler sig generelt klædt godt på

Størstedelen af fagpersonerne mener, at der et behov for undervisning i rettigheder på deres skole. I forlængelse af dette vurderer langt de fleste fagpersoner og forældre, at det er et meget vigtigt emne at undervise i. Fagpersonerne oplever generelt at være klædt godt på ift. at undervise om rettigheder, og det skyldes særligt, at undervisningen tager udgangspunkt i materialerne fra Red Barnet, som opleves som let tilgængelige.

Flertallet af ambassadørskoler er eller har været i dialog med Red Barnet om, hvordan de kan arbejde med børns rettigheder. Mens enkelte skoler efterspørger et tættere samarbejde med Red Barnet, oplever flertallet, at samarbejdet allerede er på et passende niveau. Fagpersonerne fortæller, at de har mange andre dagsordener, hvilket gør det vanskeligt at finde tid til mere samarbejde, end der er i forvejen.

Forældreinddragelsen er lav selvom både fagpersoner og forældre ønsker mere fokus på dette – gerne med Red Barnets hjælp

Fagpersoner og forældre er enige om, at forældrene kun i begrænset omfang har mulighed for at involvere sig i skolens arbejde med børns rettigheder. Dette til trods for, at en del fagpersoner finder det vigtigt, at forældrene har mulighed for inddragelse. Samtidig er der også et ønske fra nogle forældre om at blive involveret mere i skolens arbejde med rettigheder.

Nogle skoler har et ønske om at inddrage forældre mere og ser gerne, at Red Barnet bistår dem i at skabe et øget forældresamarbejde. Fagpersonerne fortæller bl.a., at forældrene kan være svære at engagere, og at de er i tvivl om, hvad og hvor meget de skal inddrages i. Andre skoler nævner ikke et behov for dette, da fagpersonerne her vurderer, at information om ambassadørskabet er tilstrækkeligt for forældrene.

97%

af fagpersonerne mener, at der er behov for undervisning i børn og unges rettigheder på deres skole.

64%

… af fagpersonerne er *meget enige* eller *enige* i, at de er godt klædt på til at undervise i børns rettigheder.

33%

… af forældrene vil gerne involveres yderligere i skolens arbejde med rettigheder.

Fagpersoner (n = 69). Forældre (n = 152).

Vi har helt vildt mange dagsordener hele tiden. Så det er rigtig dejligt at have de her ting, men vi bliver også hele tiden nødt til at balancere mellem 1000 andre ting. Så jeg tror det ligger et rigtigt fornuftigt sted.

- Fagperson

Altså, vi skriver jo altid ud om det [til forældrene]. Og så gennemgår vi det jo også. Og man kan sige, at ved de store klasser, der er det ikke nødvendigt at fortælle ret meget om det, fordi forældrene ved det godt, undtagen hvis der er nye forældre. Men ved de yngste, der går vi jo ind og snakker om det.

- Fagperson

Jeg vil rigtig gerne vide hvordan og hvornår de arbejder med børnerettigheder - så jeg derhjemme kan følge op og bidrage til snakken. Jeg synes det er godt det kommer fra skolen og jeg kan følge op - med teenagere kan det være svært hvis det kommer fra mig.

- Forælder

På tværs af skolerne kan der identificeres tre modeller for ambassadørskolernes implementering og arbejdet med børnerettigheder

Alle ambassadørskoler har forskellige forudsætninger for at være ambassadørskoler. De kvalitative interviews og observationer viser, længden af perioden for ambassadørskabet derfor ikke nødvendigvis har en betydning for hvor præsent ambassadørskabet er på skolerne, og hvor meget eller lidt de er engagerede i arbejdet.

Implementeringsgraden på skolerne påvirkes i stedet af en række faktorer fx skolernes specifikke udfordringer og prioriteringer. Derudover spiller kontaktpersonerne, der faciliterer samarbejdet mellem skolen og Red Barnet, en central rolle for, hvordan ambassadørskabet bliver forankret og omsat til praksis på skolerne. Implementeringen er ikke kun afgørende for, hvordan ambassadørskabet udmøntes i praksis, men også for elevernes kendskab til og forståelse af børnerettigheder.

Høj implementeringsgrad

- Skolerne udviser et stærkt engagement i arbejdet med rettigheder. Dette kommer til udtryk i den daglige undervisning og på trivsels- og børnerettighedsdage.
- Arbejdet med børnerettigheder er dybt integreret i skolens værdisæt og børnesyn, som afspejles i ledelsens og fagpersoners praksis
- Skolerne anvender materialer fra Red Barnet og har positive erfaringer med dette.
- Eleverne har en god forståelse for børnerettigheder og ved, hvordan de kan handle, hvis deres egne eller andres rettigheder bliver overtrådt.

Mellem implementeringsgrad

- Skolerne gennemfører trivsels- og børnerettighedsdage, men fokus på børnerettigheder fylder mindre i den daglige undervisning.
- Skolerne ønsker ofte at styrke deres arbejde med rettigheder, men oplever at det kan være udfordrende i en travl hverdag.
- Skolerne efterspørger mere rådgivning og støtte fra Red Barnet for at kunne styrke ambassadørskabet i det daglige.
- Eleverne har en vis forståelse for børnerettigheder, men deres kendskab til, hvordan de kan handle, er begrænset.

Lav implementeringsgrad

- Skolerne afholder typisk enten trivsels- eller børnerettighedsdage. Dog er det sjældent hele skoledage, der er afsat til formålet.
- Fokus på børnerettigheder begrænser sig ofte til mærkedagene, og indgår sjældent i den daglige undervisning.
- Eleverne har begrænset kendskab til børnerettigheder og har sværere ved at omsætte rettighederne til konkrete handlemuligheder i hverdagen.

Langt de fleste fagpersoner finder det vigtigt, at børn lærer om FN's Børnekonvention og børnerettighederne – især i skolen

Fagpersonernes holdning til at børn lærer om rettigheder

Størstedelen af fagpersonerne angiver i 2024, at de synes, det er vigtigt, at børn lærer om deres rettigheder og FN's Børnekonvention.

Fagpersonerne placerer generelt et større ansvar hos skolen end hos hjemmet, når det kommer til at lære børn om børnerettighederne. Således mener hele 94% af fagpersonerne, at det er *meget vigtigt* eller *vigtigt*, at børnene lærer om Børnekonventionen i skolen, mens 83% til sammenligning finder det *meget vigtigt* eller *vigtigt*, at børnene lærer om Børnekonventionen derhjemme.

I 2022 sås et tilsvarende billede både for skolen og hjemmet.

Hvor vigtigt synes du, det er, at børn lærer om deres rettigheder og/eller FN's Børnekonvention…

2022 (n = 103), 2024 (n = 69)

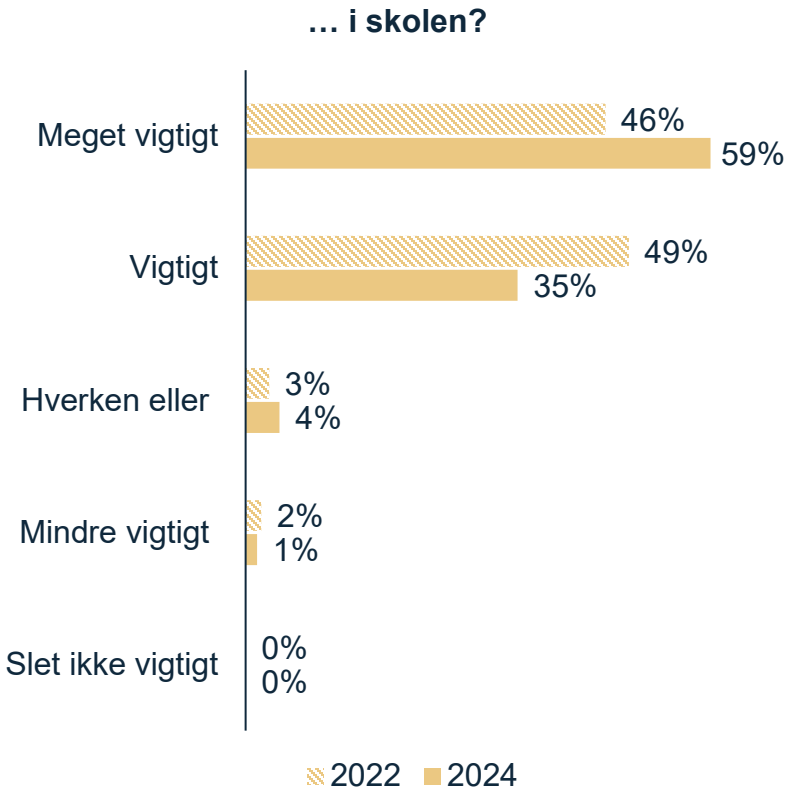

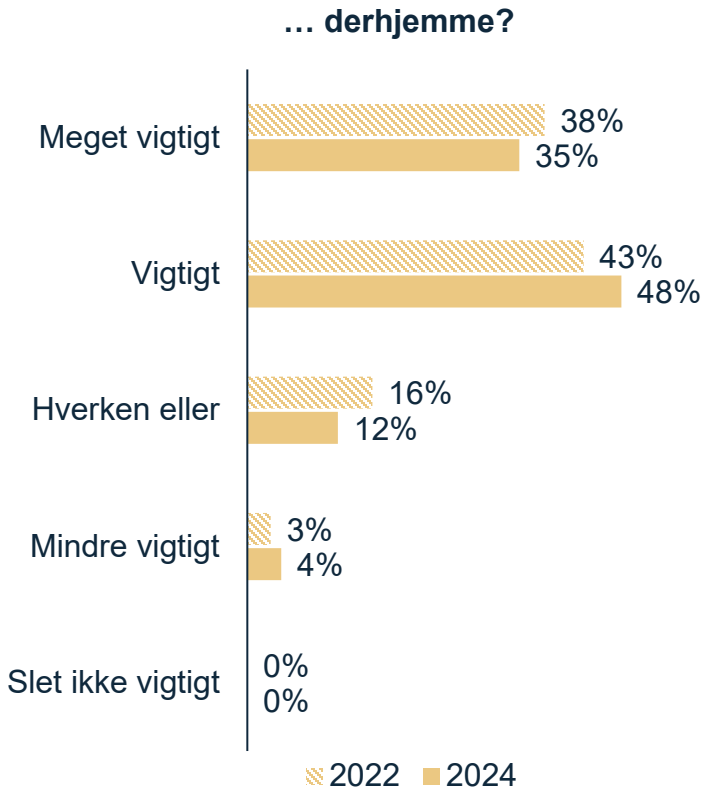

Epinion

Størstedelen af fagpersonerne mener, at der er et stort behov for undervisning i børns rettigheder på deres skole

Fagpersonernes vurdering af behov for undervisning i børnerettigheder

Størstedelen af fagpersonerne mener, at der er et stort behov (7-10 på skalaen) for undervisning i børns og unges rettigheder på deres skole (64%).

Kun 3% af fagpersonerne vurderer, at der ikke er noget behov for undervisning i børns rettigheder (0-3 på skalaen) på deres skole.

På en skala fra 0-10, hvor stort er behovet på jeres skole for undervisning i børn og unges rettigheder, efter din vurdering?

2024 (n = 69)

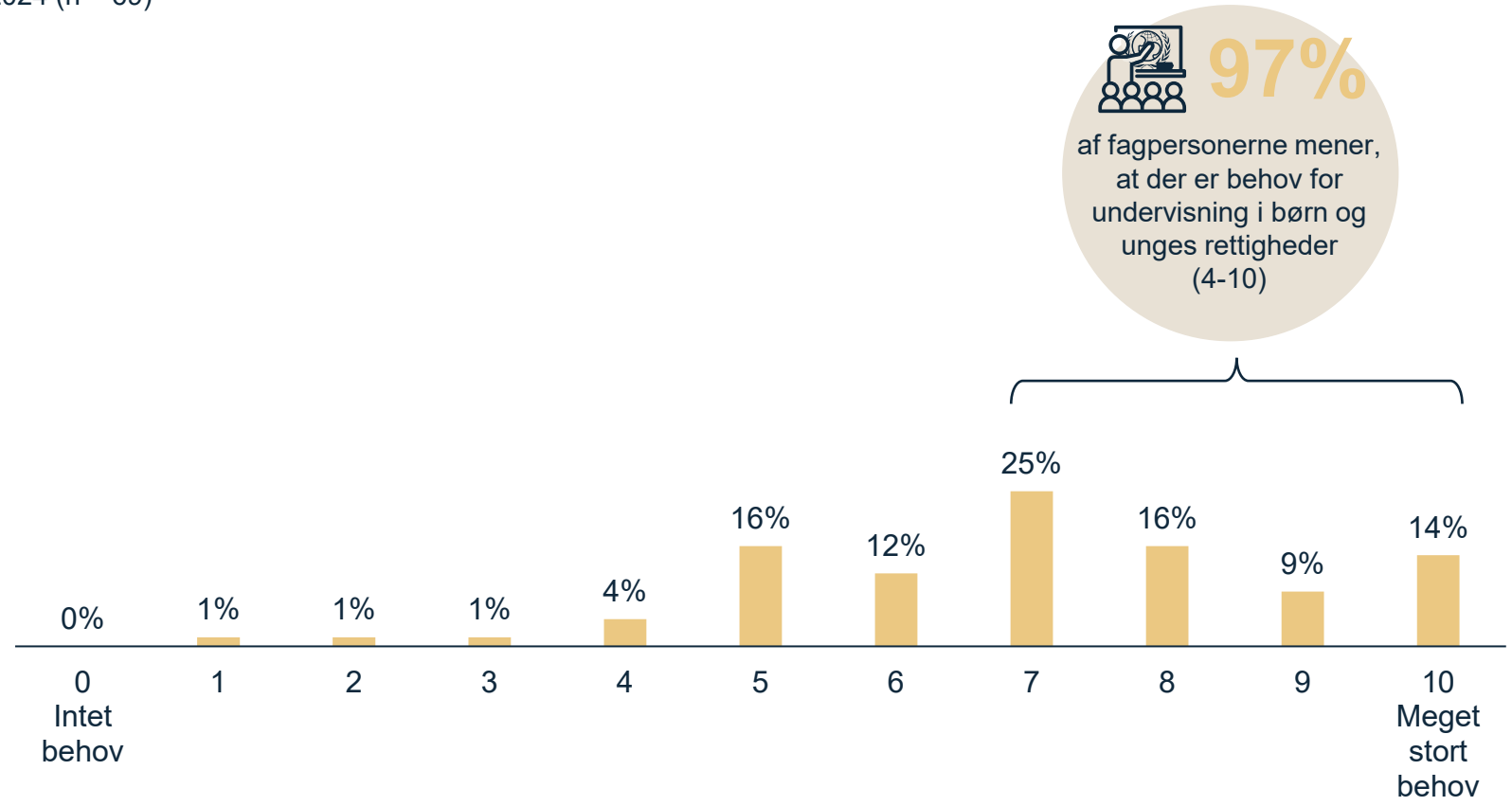

Epinion

Modstand fra forældregruppen er ifølge fagpersonerne ikke en central barriere

Fagpersonernes vurdering af modstand fra forældregruppen

Hele 87% af fagpersonerne angiver i 2024, at de ikke oplever modstand fra forældregruppen i forhold til undervisning i rettigheder, ligestilling og mangfoldighed.

Oplever I på skolen modstand fra forældregruppen på at undervise i rettigheder, ligestilling og mangfoldighed?

2024 (n = 69)

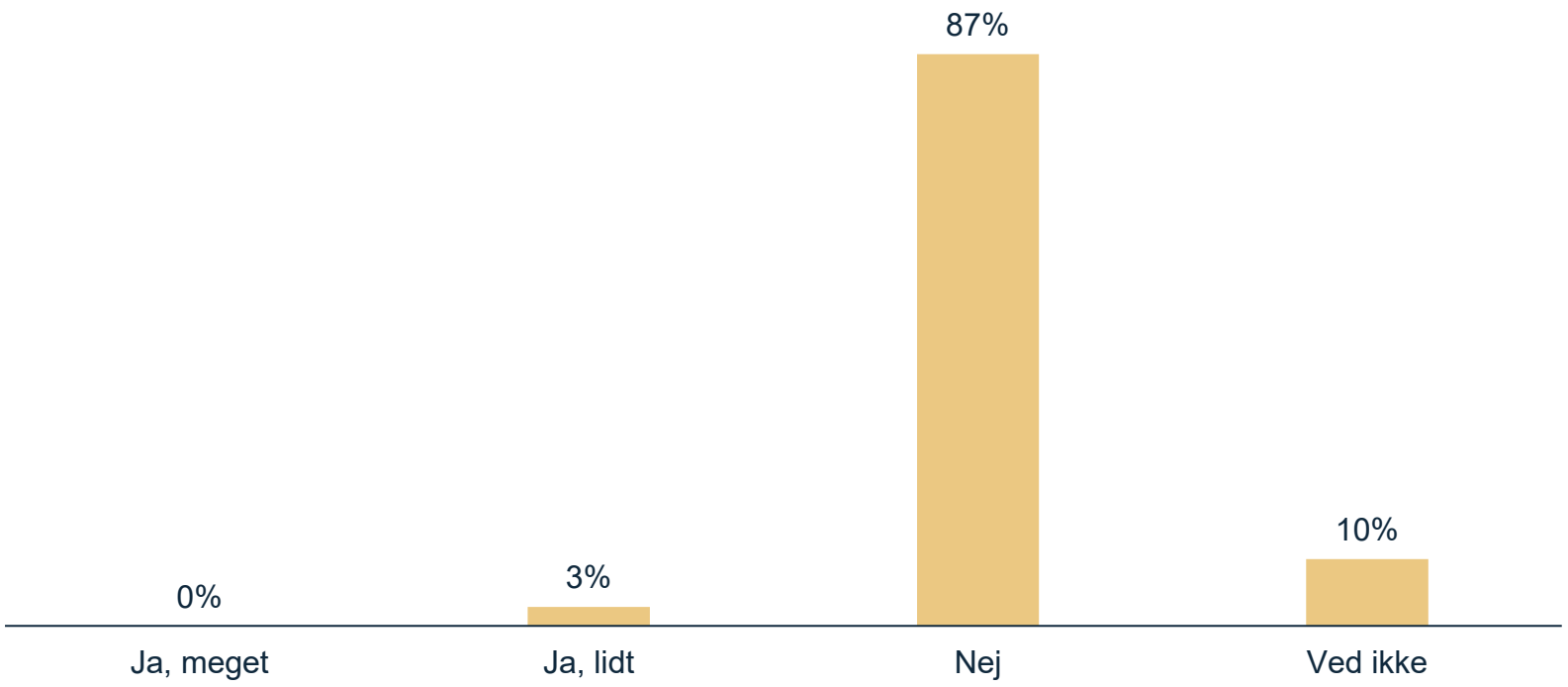

Ligesom fagpersonerne synes forældre til eleverne på ambassadørskolerne også, at det er vigtigt, at deres børn lærer om FN's Børnekonvention

Forældres holdning til at børn lærer om rettigheder

I 2024 angiver 46% af forældrene, at de oplever det som *meget vigtigt*, at deres barn/børn lærer om børns rettigheder, mens 43% svarer, at de synes, at det er *vigtigt*.

Der er signifikant flere forældre der mener, at det er meget vigtigt, at deres børns lærer om rettigheder, som også svarer at de ofte taler med deres børn om rettigheder derhjemme.

I 2022 sås et lignende billede, hvor sammenlagt 86% af forældre fandt det enten *meget vigtigt* eller *vigtigt*, at deres børn lærte om rettighederne.

Hvor vigtigt synes du det er, at dit barn/dine børn lærer om FN's Børnekonvention og dermed børns rettigheder?

2022 (n = 346), 2024 (n = 152)

89%

af forældrene synes, at det er *meget vigtigt* eller *vigtigt*, at deres barn/børn lærer om børns rettigheder i skolen

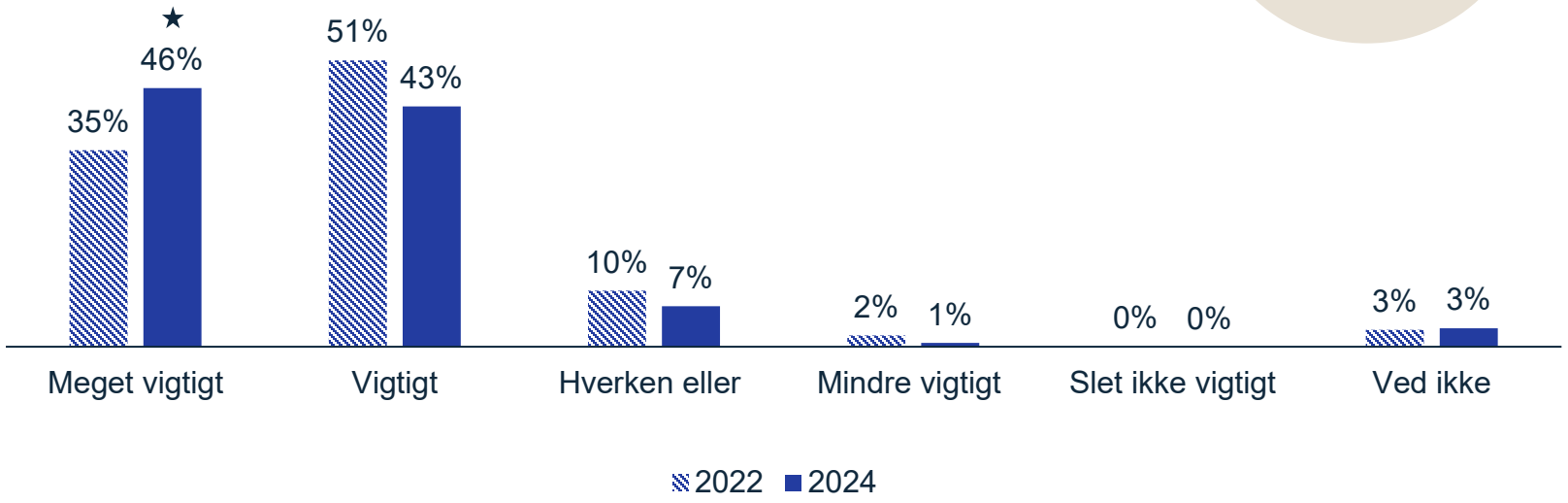

Note: Signifikante forskelle er markeret med en stjerne, hvor p < 0,05.

Epinion

Tre ud af fire forældre har talt med deres børn om børnerettigheder derhjemme

Tale om børnerettigheder derhjemme

I 2024 svarer sammenlagt 74% af de deltagende forældre, at de har talt med deres barn/børn om børnerettigheder derhjemme. Et lignende billede sås i 2022.

Blandt de forældre, der har talt med deres barn/børn om børnerettigheder derhjemme, angiver lidt over halvdelen (57%), at det er barnet selv, der har taget initiativ til samtalen.

Jeg vil rigtig gerne vide hvordan og hvornår de arbejder med børnerettigheder - så jeg derhjemme kan følge op og bidrage til snakken. Jeg synes det er godt det kommer fra skolen og jeg kan følge op - med teenagere kan det være svært hvis det kommer fra mig.

- Forælder

Har du talt med dit barn/dine børn om børnerettigheder derhjemme?

2022 (n = 346), 2024 (n = 152)

57% af forældrene, der har talt med deres børn om børnerettigheder oplever, at barnet selv har taget initiativ til samtalen (2024, n = 112)

27% af forældrene, der ikke har talt med deres børn om børnerettigheder angiver, at de mangler vejledning i, hvordan man kan tage emnet op (2024, n = 37)

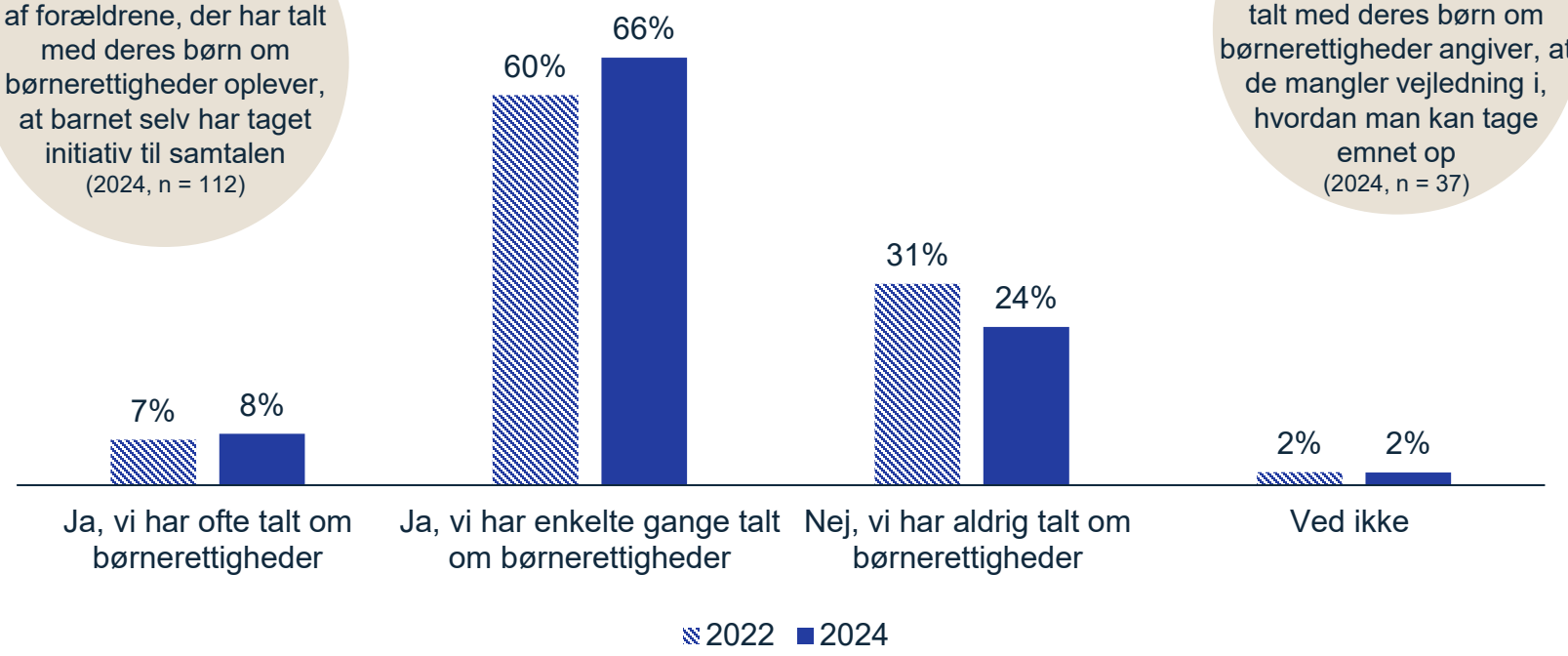

Epinion

Næsten ni ud af ti forældre ved, hvor de kan finde information og vejledning i børns rettigheder

Tale om børnerettigheder derhjemme

86% af forældrene angiver, at de kender mindst én af de angivne informationskilder til vejledning i børns rettigheder.

Flertallet af forældrene nævner enten Børns Vilkår (78%) eller Red Barnets forældresite (57%). Derudover kender lidt under halvdelen af forældrene til UNICEF (47%).

Der findes flere steder, hvor du kan finde information og vejledning i børns rettigheder. Hvilke af følgende kender du? Angiv dem, du kender

2024 (n = 152)

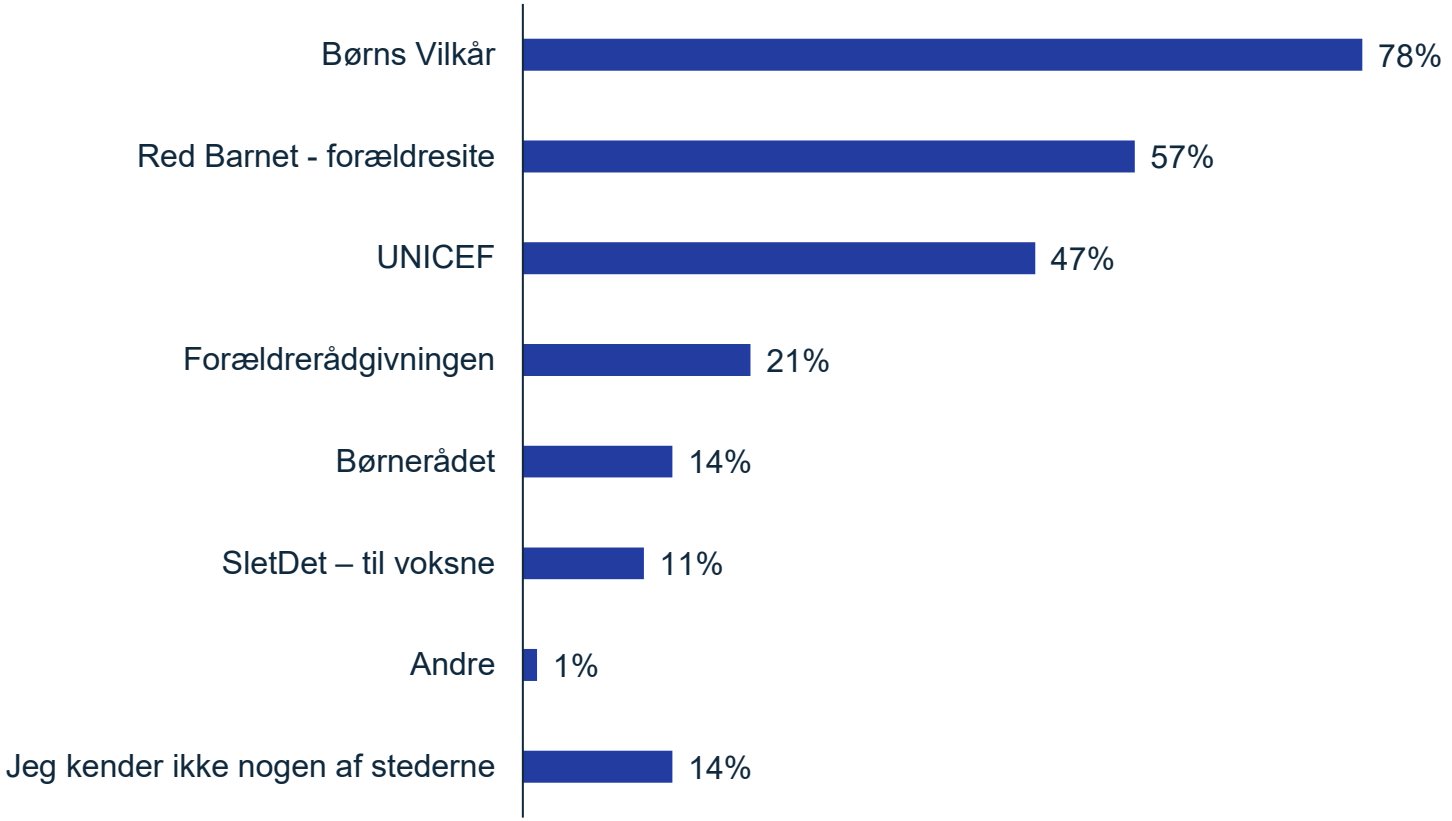

Note: Det har været muligt at vælge flere svar, hvorfor andelene summerer til mere end 100%.

Flest fagpersoner oplever i nogen grad, at skolens arbejde bidrager til børns handlemuligheder i forhold til deres rettigheder

Fagpersonernes vurdering af skolens arbejde ift. børnenes handlemuligheder

Størstedelen af fagpersonerne svarer, at skolernes arbejde med børns rettigheder gør en forskel for elevernes handlemuligheder.

23% af fagpersonerne svarer således i 2024, at skolens arbejde med børns rettigheder i *høj grad* bidrager til elevernes handlekompetencer, mens 59% svarer, at det i *nogen grad* er gældende for deres skole.

I hvilken grad oplever du, at skolens arbejde med børns rettigheder bidrager til, at eleverne kan handle på det, hvis de oplever, at deres egne eller andres rettigheder bliver overtrådt?

2022 (n = 103), 2024 (n = 69)

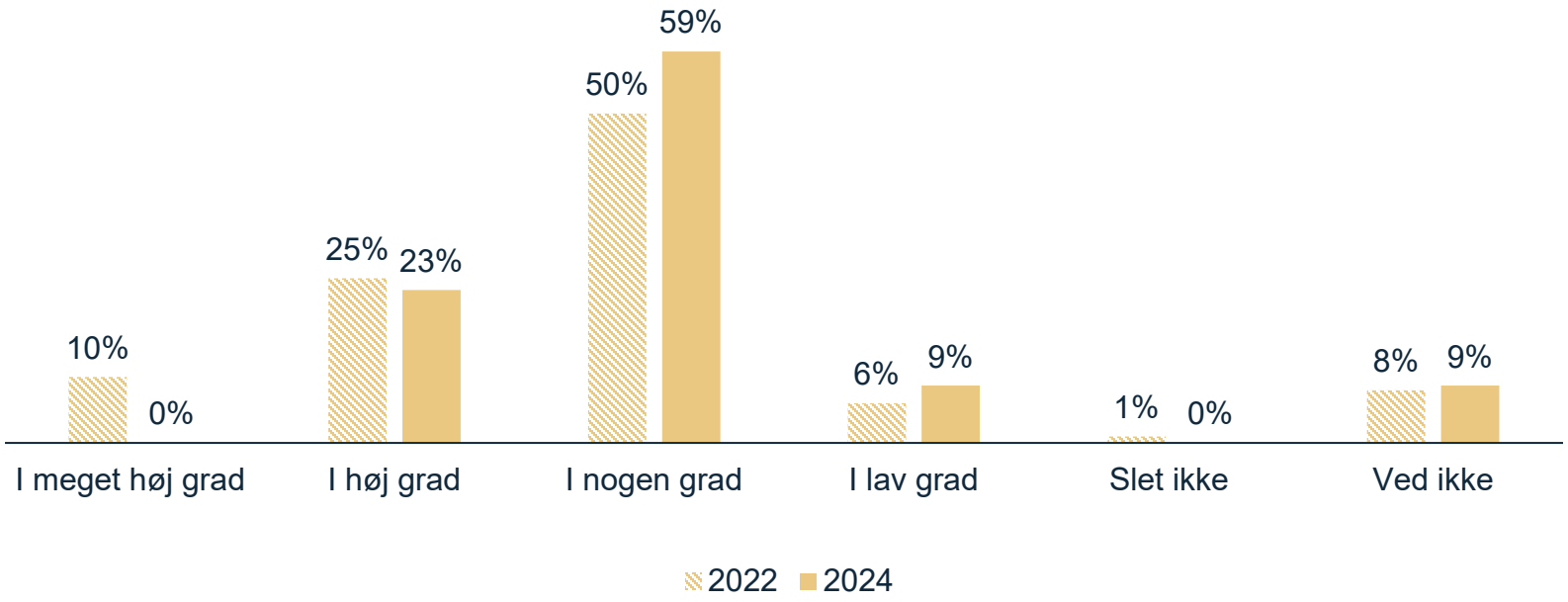

Epinion

Mere end halvdelen af fagpersonerne underviser i børns rettigheder – knap halvdelen er involveret i arrangeringen af Børnerettighedsdagen

Involvering i skolens arbejdet med børns rettigheder
Størstedelen af de deltagende fagpersoner er aktivt involveret i skolernes arbejde med børnerettighederne. Kun 4% angiver i 2024, at de ikke er involveret heri.

Omkring halvdelen af fagpersonerne underviser eleverne i FN's Børnekonvention (58%) og/eller er involveret i arrangeringen af børnerettighedsdagen på skolen (49%).

Hvordan er du involveret i skolens arbejde med børns rettigheder?

2024 (n = 69)

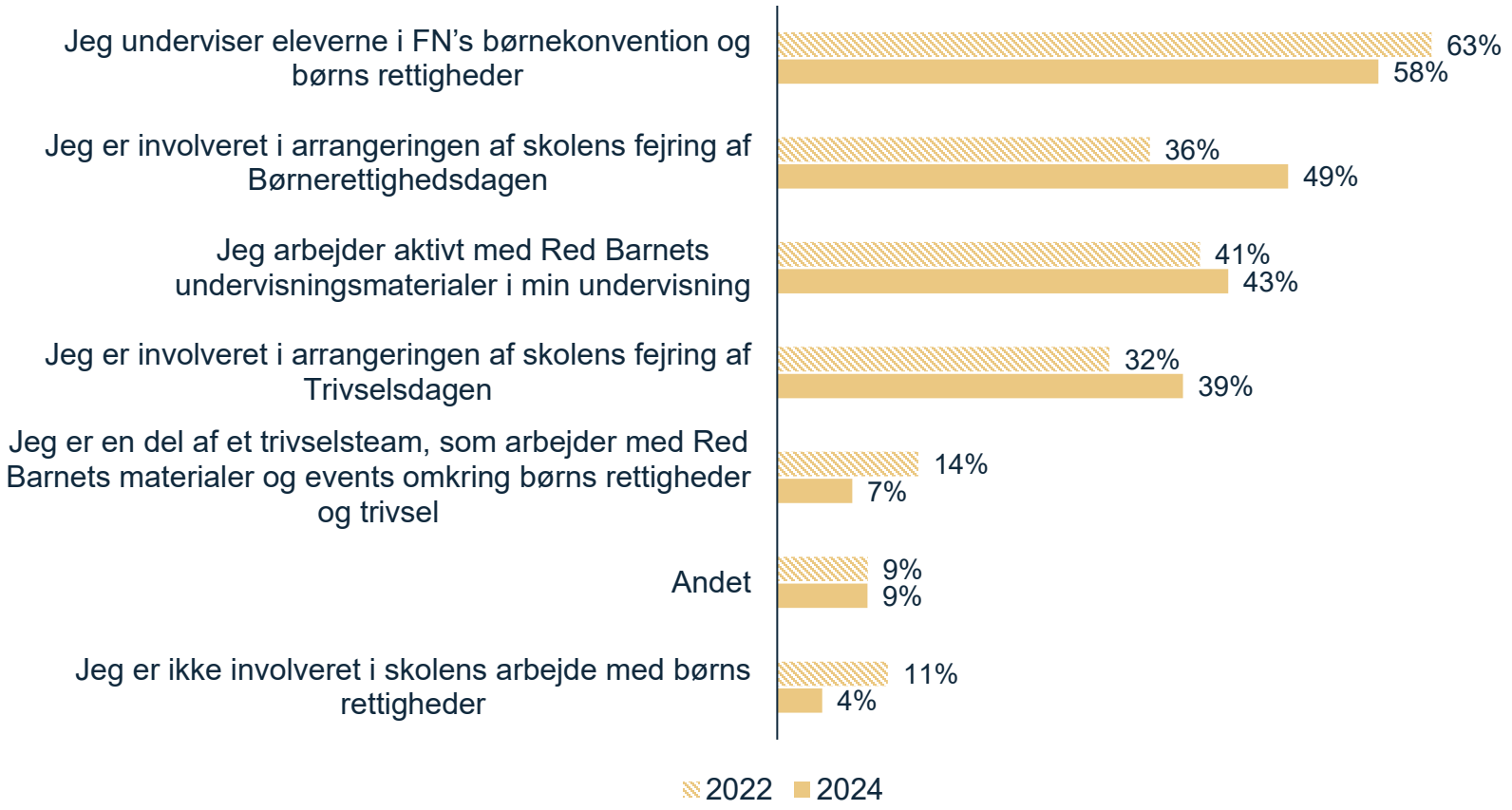

Note: Det har været muligt at vælge flere svar, hvorfor andelene summerer til mere end 100%.

Epinion

Størstedelen af fagpersonerne føler sig klædt godt på til at arbejde med – og undervise i børns rettigheder og FN's Børnekonvention

Viden om arbejde med børnerettigheder

Næsten to ud af tre fagpersoner er enten *helt enige* (10%) eller *enige* (54%) i udsagnet i 2024. Det samme billede sås i 2022.

Dog angiver 23% af fagpersonerne i 2024, at de hverken føler sig *godt* eller *dårligt* klædt på, eller svarer *ved ikke* på spørgsmålet, hvilket vidner om, at der er et potentiale for at øge fagpersonernes oplevelse af at være klædt på til at arbejde med børnerettighederne.

Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn? Jeg føler mig godt klædt på til at undervise i og arbejde med børns rettigheder og FN's Børnekonvention

2022 (n = 103), 2024 (n = 69)

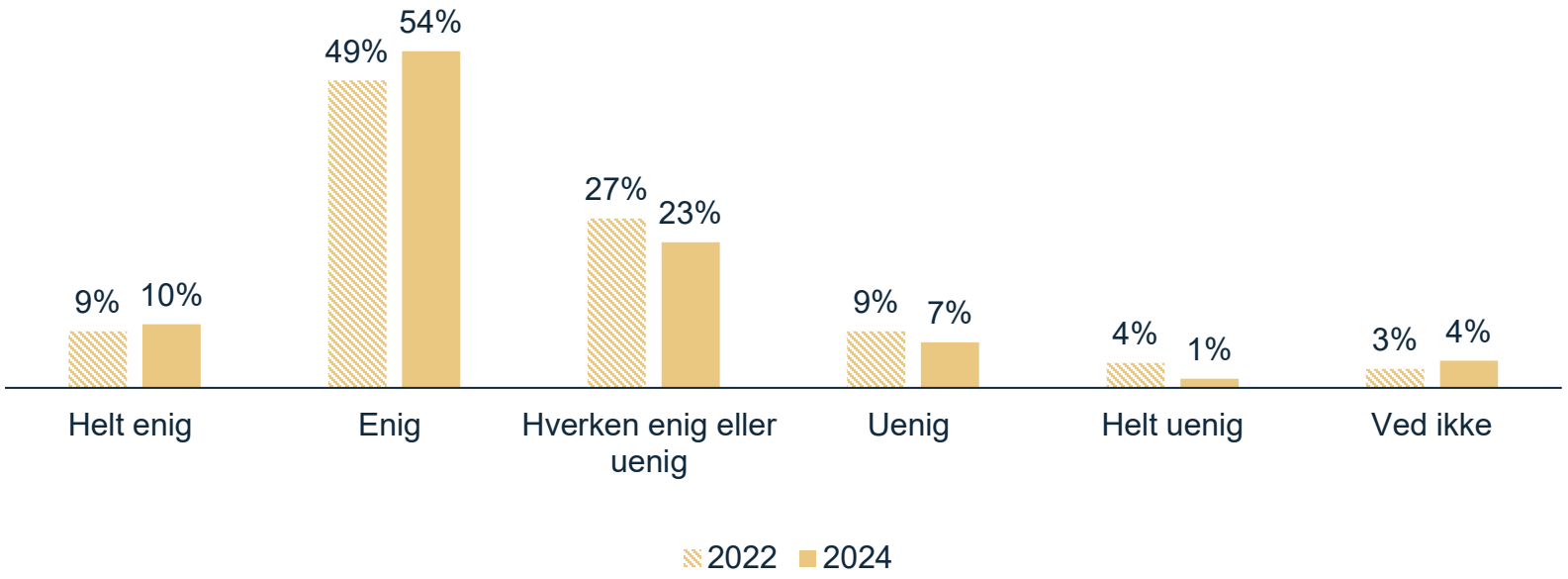

Epinion

Hver femte fagperson har selv været i dialog med Red Barnet om ambassadørskabet, og halvdelen har en kollega, der har været i dialog

Dialog med Red Barnet

Lidt over syv ud af ti fagpersoner angiver i 2024, at de på deres skole er eller har været i dialog med Red Barnet om, hvordan de som ambassadørskole kan arbejde med børns rettigheder (71%).

En ud af fem fagpersoner, at de selv har været i dialog med Red Barnet (22%), mens halvdelen siger, at de har en kollega, der har været i dialog (52%).

I 2022-målingen svarede lidt over halvdelen at de selv eller en kollega, havde været i dialog med Red Barnet (54%).

Har du eller andre på skolen været i dialog med ansatte fra Red Barnet om, hvordan I som ambassadørskole kan arbejde med børns rettigheder?

2022 (n = 103), 2024 (n = 69)

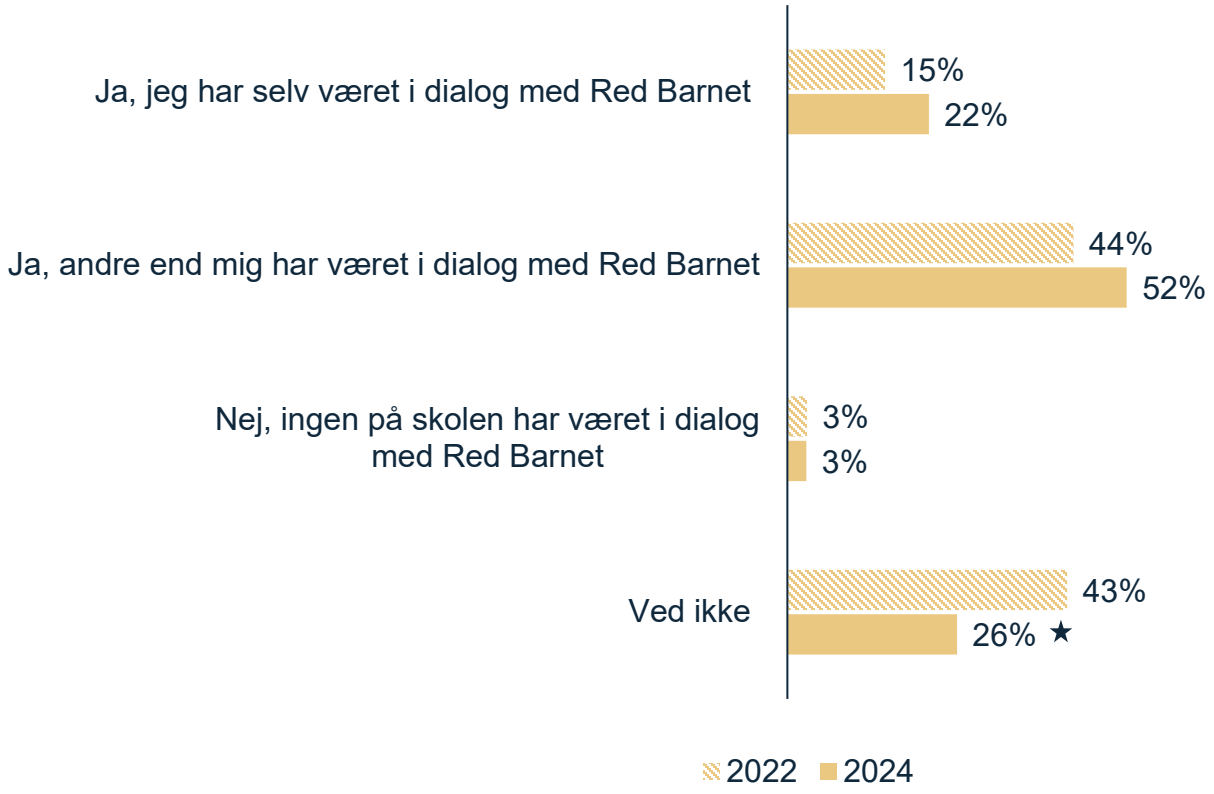

71% har selv og/eller har en kollega, der har været i dialog med Red Barnet (2024)

Note: Signifikante forskelle er markeret med en stjerne, hvor p < 0,05. Det har været muligt at vælge flere svar, hvorfor andelene summerer til mere end 100%.

En fjerdedel af fagpersonerne angiver, at deres skole samarbejder med en eller flere af Red Barnets lokalforeninger

Skolens samarbejde med lokalforeninger

I alt angiver en fjerdedel af fagpersonerne i 2024, at deres skole samarbejder med Red Barnets lokalforeninger – enten hele året (6%) eller i forbindelse med enkeltstående begivenheder (19%).

Størstedelen af ambassadørskolerne samarbejder dog ikke med Red Barnets lokalforeninger. Mere end en tredjedel af fagpersonerne svarer således, at de ikke samarbejder med lokalforeningerne (36%), men 7% af disse planlægger at gøre det i fremtiden.

Samarbejder I som ambassadørskole med en eller flere af Red Barnets lokalforeninger?

2022 (n = 103), 2024 (n = 69)

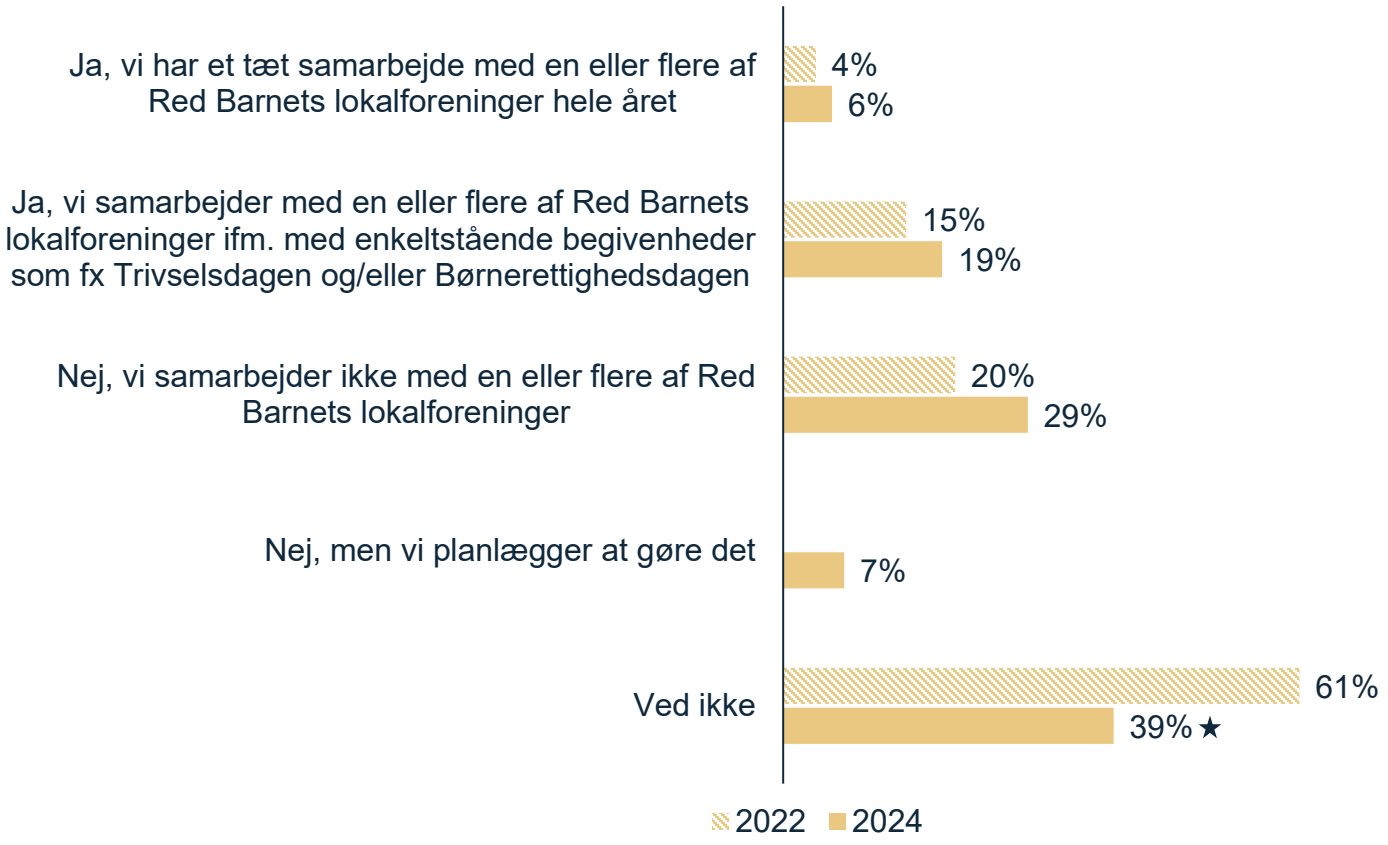

Note: Signifikante forskelle er markeret med en stjerne, hvor p < 0,05.

Fagpersonerne vurderer, at Børnerettighedsdagen og tilhørende materialer bidrager til elevernes kendskab og forståelse af rettigheder

Betydning af børnerettighedsdagen

I alt mener 65% af fagpersonerne således, at Børnerettighedsdagen enten i *høj grad* eller *meget høj grad* bidrager til elevernes kendskab og forståelse. 25% svarer, at Børnerettighedsdagen *i nogen grad* bidrager hertil.

I hvor høj grad bidrager Red Barnets Børnerettighedsdag og tilhørende materialer til elevers kendskab og forståelse af deres rettigheder?

2024 (n = 69)

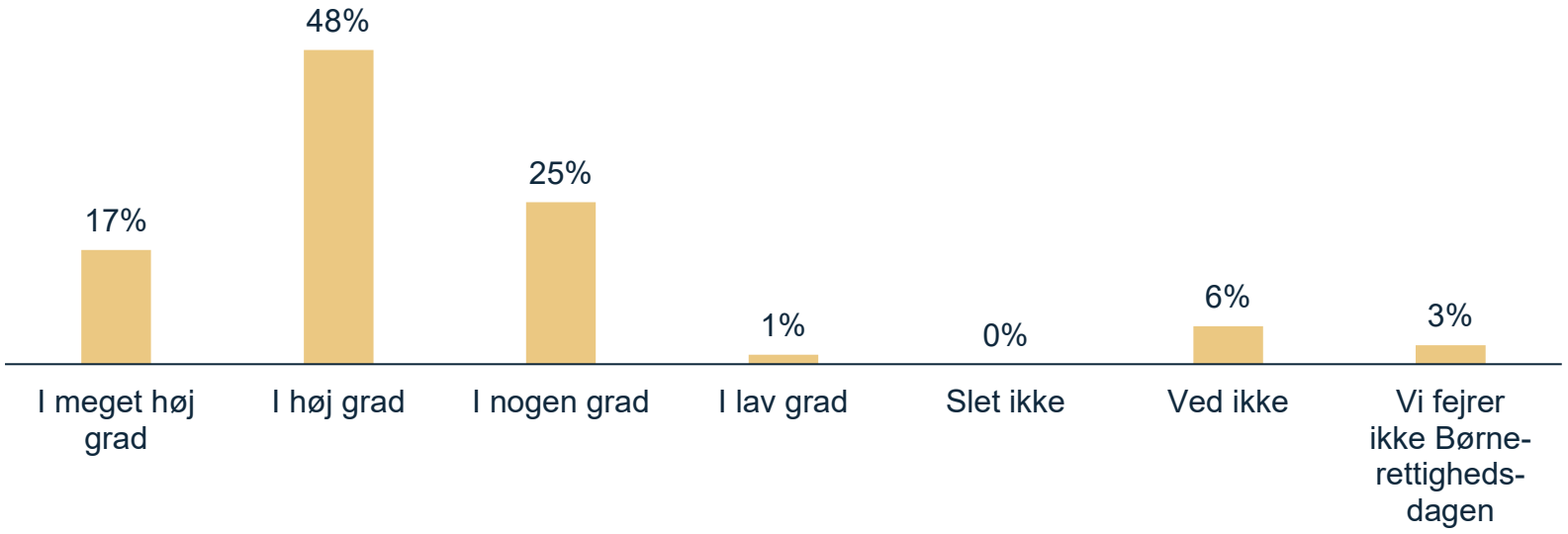

Epinion

Fagpersonerne synes, at der er et passende niveau af samarbejde med Red Barnet

De kvalitative interviews viser, at skolerne ser positivt på deres ambassadørskab. De oplever det som en blåstempling og giver ifølge fagpersonerne bl.a. skolerne mulighed for at tiltrække ressourcestærke familier og netværke med andre skoler.

Som beskrevet på side 49 kommer ambassadørskabet for mange skoler særligt til udtryk på trivsels- og børnerettighedsdagen, og det er primært på de dage, at fagpersonerne anvender undervisningsmateriale fra Red Barnet. Fagpersonerne føler sig med udgangspunkt i materialerne tilstrækkeligt rustet til at undervise om børnerettigheder og udtrykker ikke et behov for yderligere fra Red Barnet.

Samarbejdet mellem skolerne og Red Barnet er ofte kendetegnet ved, at enkelte nøglepersoner på skolen varetager kontakten med Red Barnet. Samarbejdet er relativt personbåret, og kontaktpersonen spiller en central rolle i at videreformidle information om mærkedage, materialer, nyheder m.m. til resten af skolens fagpersoner. I nogle tilfælde kan samarbejdet bære præg af kontaktpersonens manglende tid og ressourcer.

Mens enkelte skoler efterspørger et tættere samarbejde med Red Barnet, oplever flertallet, at samarbejdet allerede er på et passende niveau. Fagpersonerne fortæller, at de har mange andre dagsordener, hvilket gør det vanskeligt at finde tid.

Samarbejde med lokalforeninger er ikke særligt udbredt på skolerne. Mange skoler har ikke overvejet dette som en mulighed eller ser ikke et umiddelbart behov for at samarbejde med lokalforeningerne. De skoler, der er åbne for et samarbejde med lokalforeninger understreger, at det kræver initiativ fra lokalforeningernes side, da skolerne hverken har ressourcer til at påbegynde og koordinere samarbejdet.

Vi har helt vildt mange dagsordener hele tiden. Så det er rigtig dejligt at have de her ting, men vi bliver også hele tiden nødt til at balancere mellem 1000 andre ting. Så jeg tror det ligger et rigtigt fornuftigt sted.

- Fagperson

Det er ligesom mig, der er Red Barnets kontaktperson og som sikrer, at de materialer som kommer fra Red Barnet kommer ud og bliver sat på dagsordenen i de klasser, som vi har.

- Skoleleder

Eksempel: Ambassadørskab bidrager til sammenhængskraft

I forbindelse med casebesøg på en ambassadørskole tydeliggøres det, at der arbejdes aktivt med trivsel og børnerettigheder, hvilket også tydeligt afspejles i skolens fysiske miljø gennem bannere, skilte, flag, tegninger og badges, der er placeret rundt omkring.

På Børnerettighedsdagen havde eleverne et fuldt program, som blandt andet omfattede en fælles morgensamling for hele skolen, hvor eleverne sang *børnerettighedssangen*, samt undervisning, øvelser og kreative aktiviteter, der alle handlede om børnerettigheder. Aktiviteterne gav gode muligheder for at tale om tryghed og fællesskab i klasserne, og gennem de kreative øvelser manifesterede eleverne nogle af de centrale budskaber fra Børnerettighedsdagen ved at lave udsmykning til skolen.

Ifølge fagpersonerne bidrager de kreative produkter til at integrere arbejdet med børnerettigheder i elevernes hverdag. Produkterne fungerer som visuelle påmindelser om børnerettighederne og giver samtidig inspiration til samtaler om trivsel og rettigheder, når eleverne passer dem på deres vej rundt på skolen.

Selvom trivsels- og børnerettighedsdage ikke afholdes hver dag, arbejder skolen kontinuerligt med disse temaer ved at integrere relevante aktiviteter og diskussioner i den daglige undervisning. Ifølge fagpersonerne styrker kombinationen af skolens værdisæt og ambassadørskabet sammenhængskraften på skolen, og samlet set fremgår det tydeligt, at dette er en ambassadørskole med stort engagement.

Fagpersoner og særligt forældre oplever, at det er svært for forældre at involvere sig i ambassadørskolernes arbejde med børnerettigheder

Forældres mulighed for at involvere sig i skolens arbejde med børnerettigheder

Kun 14% af fagpersonerne og 10% af forældrene mener, at forældrene i *høj* eller *meget høj grad* har mulighed for at blive inddraget i skolernes arbejde.

Der er dog forskel på, hvordan fagpersoner og forældre i øvrigt vurderer forældrenes muligheder for involvering. I alt mener 54% af fagpersonerne, at forældrene har mulighed for at involvere sig i *nogen* eller *lav grad*, mens kun 37% af forældrene til sammenligning deler denne opfattelse. Desuden vurderer 7% af fagpersonerne, at forældrene *slet ikke* har mulighed for at involvere sig, mens hele 28% af forældrene vælger denne svarmulighed.

Oplevelse af at forældre kan involvere sig*

Fagpersoner (2022, n = 103; 2024, n = 69)

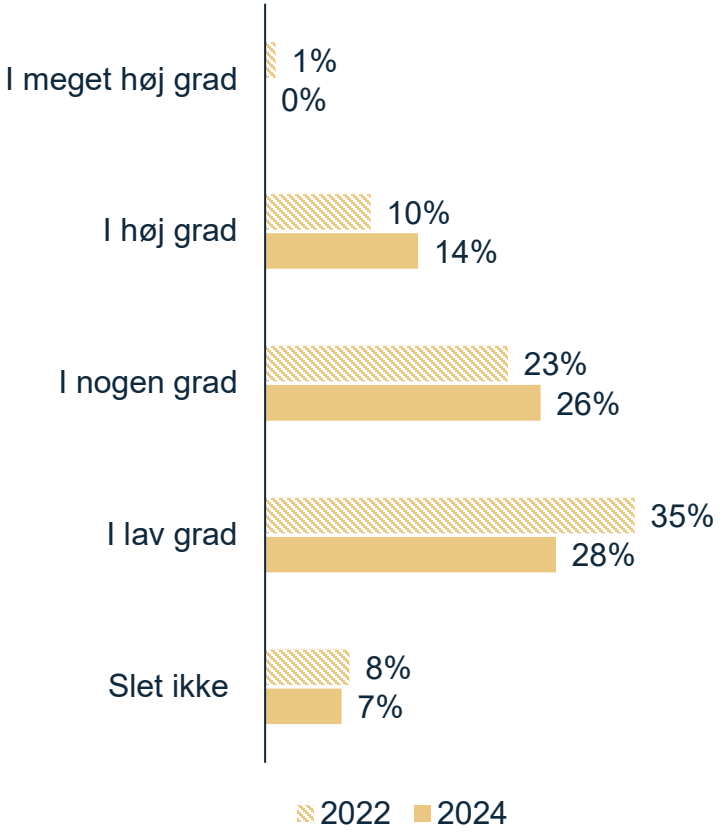

Oplevelse af at forældre kan involvere sig**

Forældre (2022, n = 346; 2024, n = 152)

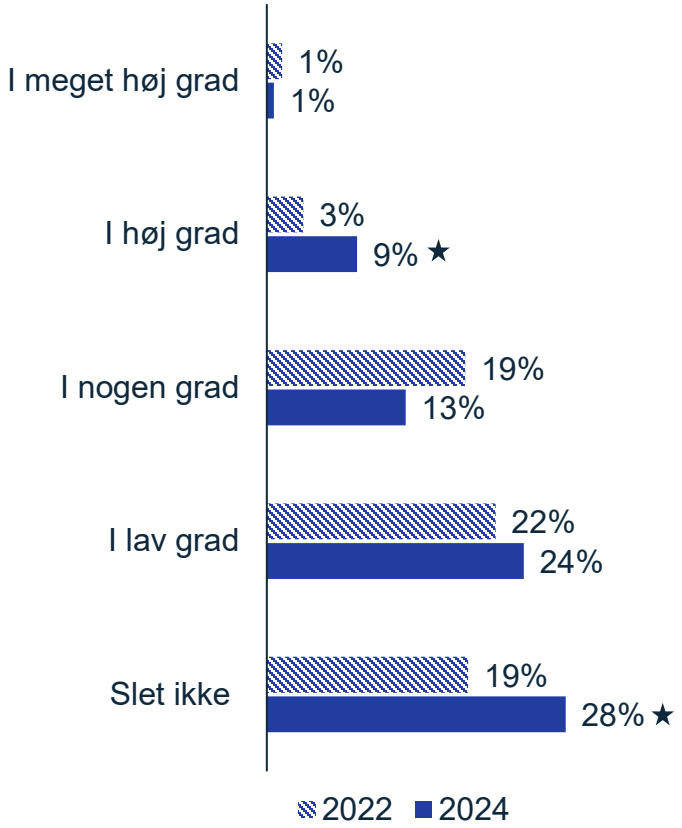

Note: Signifikante forskelle er markeret med en stjerne, hvor p < 0,05.
*Spørgsmålsformulering (Fagpersoner): Oplever du, at forældre til elever på skolen har mulighed for at involvere sig i skolens arbejde med børns rettigheder?
**Spørgsmålsformulering (Forældre): Oplever du, at du som forælder har mulighed for at blive inddraget i skolens arbejde med børnerettigheder?

Epinion

Fire ud af ti fagpersoner mener, at det er vigtigt, at forældre har mulighed for at involvere sig i skolens arbejde med børns rettigheder

Forældres mulighed for at involvere sig i skolens arbejde med børnerettigheder

Selvom størstedelen af fagpersonerne oplever, at det er svært for forældrene at involvere sig i skolens arbejde med børnerettigheder, mener fire ud af ti alligevel, at det er enten *meget vigtigt* (10%) eller *vigtigt* (29%) at forældrene har mulighed for at blive inddraget.

Hvor vigtigt synes du, det er, at forældre til elever på skolen har mulighed for at involvere sig i skolens arbejde med børns rettigheder?

2022 (n = 103), 2024 (n = 69)

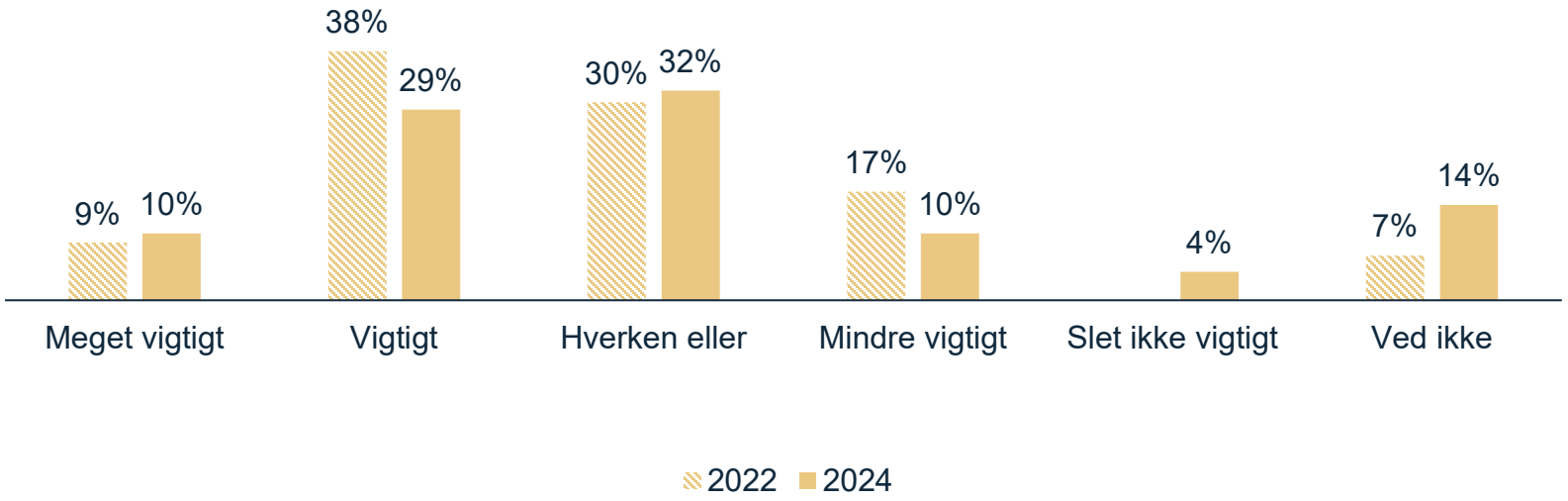

Epinion

Knap fire ud af ti forældre vil gerne involveres yderligere i skolens arbejde med børnerettigheder

Forældres mulighed for at involvere sig i skolens arbejde med børnerettigheder

38% af forældrene er enten *helt enige* eller *enige* i, at de gerne vil involveres yderligere i skolens arbejde med rettigheder.

Der er dog også en tilsvarende gruppe forældre (37%), der svarer hverken *enig* eller *uenig*, hvilket kan indikere, at de er tilfredse med deres nuværende involvering – endda ønsker nogle forældre mindre involvering, da 15% erklærer sig *uenige* eller *helt uenige* i udsagnet.

Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn? Jeg vil gerne involveres yderligere i skolens arbejde med børnerettigheder

2022 (n = 346), 2024 (n = 152)

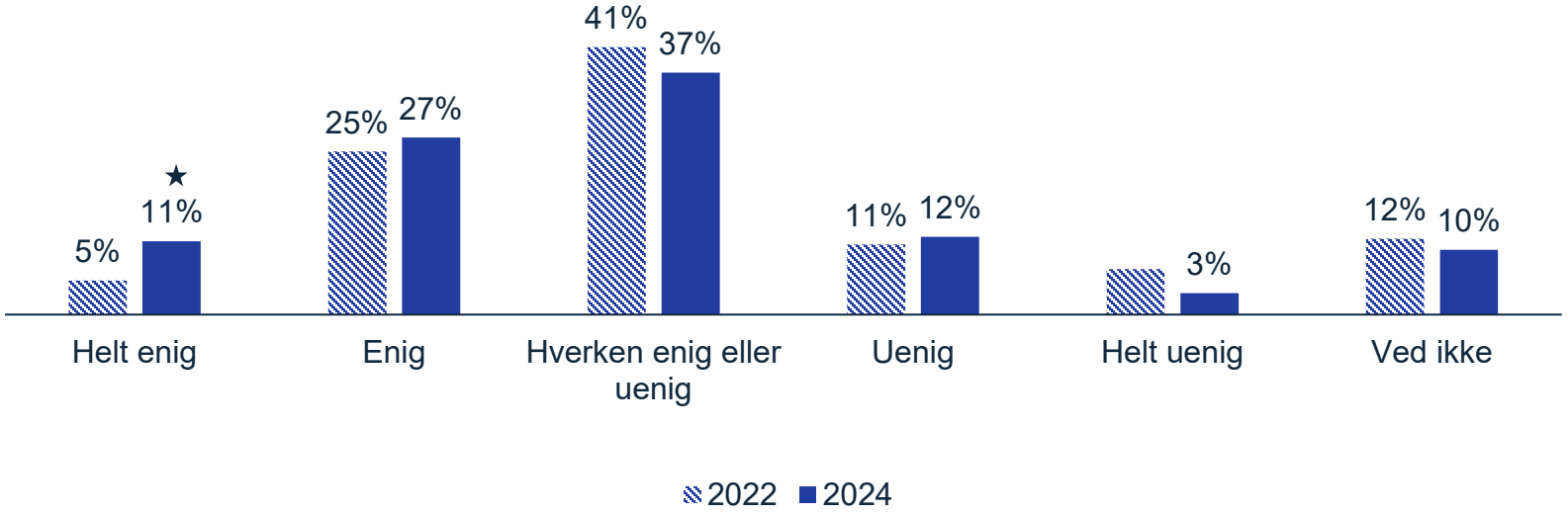

Note: Signifikante forskelle er markeret med en stjerne, hvor p < 0,05.

Skolerne formidler ambassadørskabet, men der er begrænset forældreinddragelse

Fagpersoner fortæller i interviews, at ambassadørskabet typisk formidles til forældre i skolens kommunikation, blandt andet gennem introbrev, ugeplan og forældremøder. Fagpersonerne oplever, at børnerettigheder også er nyt begreb for forældrene, men at mange forældre ikke sætter fokus på emnet derhjemme, fordi det ikke er et krav.

De fleste fagpersoner beskriver desuden, at de ikke konkret arbejder med forældreinddragelse i forbindelse med ambassadørskabet, men flere mener, at det giver mening at informere forældrene løbende om aktiviteterne, så de kan hjælpe med at understrege for børnene, at skolen har arbejdet aktivt med fx medbestemmelse.

Nogle skoler har et ønske om at inddrage forældre mere og ser gerne, at Red Barnet bistår i at skabe et øget forældresamarbejde. Fagpersonerne fortæller bl.a., at forældrene er svære at engagere, og at de er i tvivl om, hvad de skal inddrages i og hvor meget. Andre skoler nævner ikke et behov for dette, da informationen om ambassadørskabet vurderes at være tilstrækkeligt.

Altså, vi skriver jo altid ud om det [til forældrene]. Og så gennemgår vi det jo også. Og man kan sige, at ved de store klasser, der er det ikke nødvendigt at fortælle ret meget om det, fordi forældrene ved det godt, undtagen, hvis der er nye forældre. Men ved de yngste, der går vi jo ind og snakker om det.

- Fagperson

Og så tror jeg, at vi har at gøre med lige i øjeblikket med en forældregeneration, som har så utrolig mange jern i ilden, at det kan være enormt svært at fastholde. Altså jeg kender ikke ret mange forældre, som selv går ind i det her med deres børn.

- Fagperson

Ambassadørskolernes betydning

Varieret og inddragende undervisning, trygge klassefællesskaber og gode relationer til lærerne bidrager til elevernes trivsel

De fleste elever på Red Barnets ambassadørskoler svarer, at de trives og er glade for at gå i skole. Eleverne fremhæver selv det sociale fællesskab som vigtigt for deres trivsel og beskriver, at det er vigtigt for dem, at de har gode venner i skolen og er en del af et fællesskab med de andre elever. Undervisningens indhold og relationen til lærerne er også vigtige forhold for elevernes trivsel. Eleverne motiveres af varierende og kreative undervisningsformer, som ansporer til bevægelse og samarbejde, og de værdsætter lærere, som lytter, formår at skabe et trygt miljø, og som gør skoledagen sjov og lærerig. Fagpersonerne selv giver udtryk for, at de har fokus på involverende og inddragende undervisning, fællesskaber og at skabe en tryg relation til eleverne, og de oplever, at arbejdet med børns rettigheder harmonerer godt hermed.

De fleste elever deler det med nogen, hvis de bliver kede af det i skolen, men mange på mellemtrinnet og i udskolingen holder det for sig selv

Størstedelen af de deltagende elever svarer, at de deler det med nogen, hvis de bliver kede af det i skolen. Elever i indskolingen går typisk til de voksne på skolen, og mange deler det ligeledes med en ven og/eller med en voksen derhjemme. De ældre elever på mellemtrinnet og i udskolingen er mindre tilbøjelige til at dele det med de voksne på skolen, hvis de bliver kede af det i skolen, og flest deler det i stedet med venner. Der er imidlertid også en stor andel af eleverne på mellemtrinnet og i udskolingen, som ikke deler det med nogen, men holder det for sig selv, hvis de bliver kede af det i skolen.

Generelt er oplevelsen blandt fagpersonerne, at skolernes arbejde med børns rettigheder har potentiale til – og også i et vist omfang bidrager til at øge elevernes trivsel. Dog kan rettighedsarbejdet ikke alene øge elevernes trivsel, men indgår typisk som en del af flere indsatser.

6 ud af 10

…elever er altid eller for det meste glade for at gå i skole. Blandt indskolingseleverne gælder det 63%, mens det blandt mellemtrins- og udskolingseleverne er hhv. 67% og 56%.

90%

… af indskolingseleverne deler det med nogen, hvis de bliver kede af det i skolen. Det gælder kun 71% af mellemtrinseleverne og 61% i udskolingen.

34%

… af fagpersonerne oplever, at skolernes arbejde med børns rettigheder i høj eller meget høj grad bidrager til elevernes trivsel. 51% oplever dette i nogen grad.

Indskolingselever (n = 41), mellemtrinselever (n = 168) og udskolingselever (n = 155). Fagpersoner (n = 69).

Jeg ved ikke, om jeg kan sige, at alt trivselsarbejde har et børnerettighedssigte, det tænker jeg ikke. Men det at være en del af et fællesskab at have adgang til at have nogle aktiviteter og have nogle gode oplevelser, det er jo også en børnerettighed.

- Fagperson

Altså, jeg vil jo rigtig gerne sige ja til det og sige, at selvfølgelig har det [rettighedsarbejdet] en betydning [for elevernes trivsel]. Og selvfølgelig kan vi se det, men jeg bliver også nødt til at sige, det er ikke sådan, så man kan se det alene på baggrund af de her særlige dage. Fordi der ligger også et kæmpe arbejde ved siden af. I hver klasse med hver elev. Der skal rigtig, rigtig meget til for at løfte de her ting.

- Fagperson

På tværs af klassetrin svarer størstedelen af elever, at de har det godt i dag

Elevernes trivsel

Blandt indskolingseleverne svarer lidt under seks ud af ti, at de har det *godt* i dag, mens størstedelen af de øvrige indskolingselever angiver, at de har det *okay* (38%). Den lavere andel, der svarer, at de har det godt i indskolingen, kan delvist forklares ud fra forskellen mellem deres svarskala og svarskalaen for elever på mellemtrinnet og i udskolingen.

På mellemtrinnet og i udskolingen svarer omkring 7 ud af 10, at de har det *godt* (7-10 på skalaen). For mellemtrins- og udskolingselever i 2024 ses et nogenlunde tilsvarende niveau som ved 2022-målingen.

Hvordan har du det i dag?*

Indskolingselever (n = 41), mellemtrinselever (n = 168) og udskolingselever (n = 155)

58%

af **indskolingseleverne** svarer i 2024, at de har det *godt* i dag.

I 2022 var andelen 71%.

71%

af **mellemtrinseleverne** svarer i 2024, at de har det *godt* for tiden (7-10 på skalaen).

I 2022 var andelen 73%.

70%

af **udskolingseleverne** svarer i 2024, at de har det *godt* for tiden (7-10 på skalaen).

I 2022 var andelen 72%.

*Spørgsmålsformulering (mellemtrins- og udskolingselever): ”Først vil vi gerne høre, hvordan du har det for tiden. Her ser du en stige. Trin 10 betyder ‘jeg har det rigtig godt’, og trin 0 betyder ‘jeg har det rigtig dårligt’. Hvor på stigen synes du selv, at du er for tiden?”

Ca. seks ud af ti elever er altid eller for det meste glade for at gå i skole

Glæden ved at gå i skole

Andelen af elever, der svarer at de *altid* eller *for det meste er glade for at gå i skole,* er relativt ens på tværs af klassetrinnene: 63% blandt indskolingselever, 67% blandt mellemstrinselever og 56% blandt udskolingseleverne.

Tilsvarende er andelen, der svarer *ikke så tit* eller *aldrig* også relativt ens: 17% for indskolingen, 10% for mellemtrinnet og 16% for udskolingen.

Børnebarometeret

Børnebarometeret fra Børnerettigheds-dagen 2024 viser, at godt syv ud af ti elever på mellemtrinnet og i udskolingen (72%) altid eller for det meste har det godt i deres klasse.

Er du glad for at gå i skole?

Indskolingselever (n = 41), mellemtrinselever (n = 168) og udskolingselever (n = 155)

63%

af **indskolingseleverne** på de deltagende skoler i 2024 svarer, at de *altid* eller *for det meste* er glade for at gå i skole.

I 2022 var andelen 77%.

67%

af **mellemtrinseleverne** på de deltagende skoler i 2024 svarer, at de *altid* eller *for det meste* er glade for at gå i skole.

I 2022 var andelen 69%.

56%

af **udskolingseleverne** på de deltagende skoler i 2024 svarer, at de *altid* eller *for det meste* er glade for at gå i skole.

I 2022 var andelen 69%.

Note: Tal fra Red Barnets Børnebarometer fra Børnerettighedsdagen 2024 findes i rapporten *Hvad siger børnene om tryghed? Besvarelser fra Red Barnets Børnebaromenter til Børnerettighedsdagen 2024:* Hvad-siger-boernene-om-tryghed-Boernebarometeret-Boernerettighedsdagen-2024.pdf

Alle indskolingselever i 2024-målingen svarer, at de har gode venner i klassen

Venner i klassen

I 2024-målingen svarer samtlige elever, at de har gode venner i deres klasse.

Heraf svarer langt størstedelen, at de har mange gode venner i deres klasse (85%), mens en mindre andel svarer, at de har en eller to gode venner i klassen (15%).

Billedet er det samme som i 2022-målingen.

Børnebarometeret

Børnebarometeret fra Børnerettigheds-dagen 2024 viser, at 83% af elever på mellemtrinnet og i udskolingen er *helt enige* eller *enige* i, at de har venner, som de kan være sammen med, når de ikke er i skole.

Har du gode venner i din klasse?

2022 (n = 169), 2024 (n = 41)

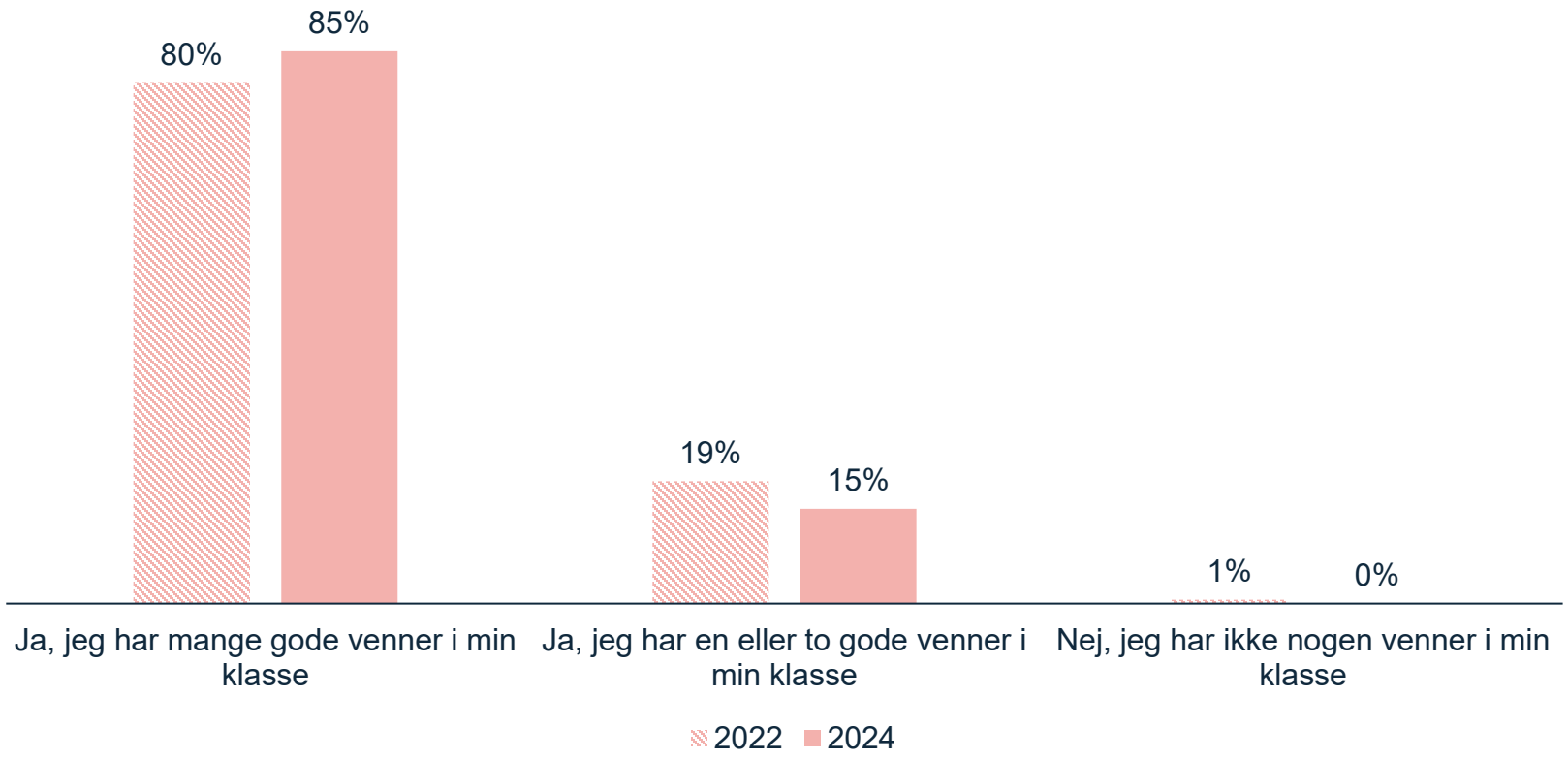

Note: Tal fra Red Barnets Børnebarometer fra Børnerettighedsdagen 2024 findes i rapporten *Hvad siger børnene om tryghed? Besvarelser fra Red Barnets Børnebaromenter til Børnerettighedsdagen 2024:* Hvad-siger-boernene-om-tryghed-Boernebarometeret-Boernerettighedsdagen-2024.pdf

Eleverne fremhæver socialt fællesskab som det vigtigste for at trives

På tværs af aldersgrupper fremhæver eleverne i interviews, det sociale fællesskab i skolen som afgørende for deres trivsel og lyst til at gå i skole. Det er vigtigt at have gode venner samt være en del af et trygt fællesskab med plads til alle. Elever fortæller, at når de er i konflikt med nogen, påvirker det deres lyst til at være i skole.

Nogle elever fortæller desuden, at det som udgangspunkt er sjovt at gå i skole, fordi de udvikler sig og lærer nye ting gennem undervisningen. Samtidig påpeger flere, at deres trivsel kan påvirkes negativt af lange dage med ensformig undervisning. Når undervisningen primært består af tavle-undervisning, hvor de skal lytte og arbejde selvstændigt – ofte på computer – beskriver de det som mindre motiverende. Eleverne ønsker sig i stedet en mere varieret og kreativ undervisning, hvor de kan være aktive, inddrage bevægelse og få mulighed for at samarbejde med hinanden.

Relationen mellem eleverne og fagpersonerne spiller også en væsentlig rolle for trivslen. En god lærer beskrives som en, der gør skoledagen både sjov og lærerig, lytter til elevernes behov og skaber en tryg atmosfære. Eleverne understreger, at det ikke nødvendigvis handler om, at lærerne ikke gør deres bedste, men de fornemmer tydeligt, når læreren har travlt og ikke har tid til at se dem i øjnene. Det påvirker ifølge eleverne deres lyst til at gå til læreren, hvis de har brug for hjælp i eller uden for undervisningen.

Også fagpersonerne er opmærksomme på at fællesskaber, inddragende undervisning og trygge fagpersoner er vigtigt for elevernes trivsel. Arbejdet med rettigheder er en måde at sætte fokus på de elementer, men fagpersonerne understreger, at det ikke er den eneste indsats, der gør en forskel (se side 78).

Syv ud af ti elever i indskolingen siger det til en lærer eller pædagog på skolen, hvis de bliver kede af det i skolen

Ked af det i skolen

Ni ud af ti elever i indskolingen siger det til nogen, hvis de bliver ked af det i skolen. Der er imidlertid også 10% af indskolings-eleverne, som ikke siger det til nogen, hvis de bliver kede af det i skolen.

Størstedelen af indskolingseleverne siger det til en voksen på skolen (61%), en ven (49%) eller en voksen derhjemme (41%). En mindre andel af indskolingseleverne siger det til en anden voksen (7%).

Hvad gør du, hvis du bliver ked af det i skolen?

2022 (n = 169), 2024 (n = 41)

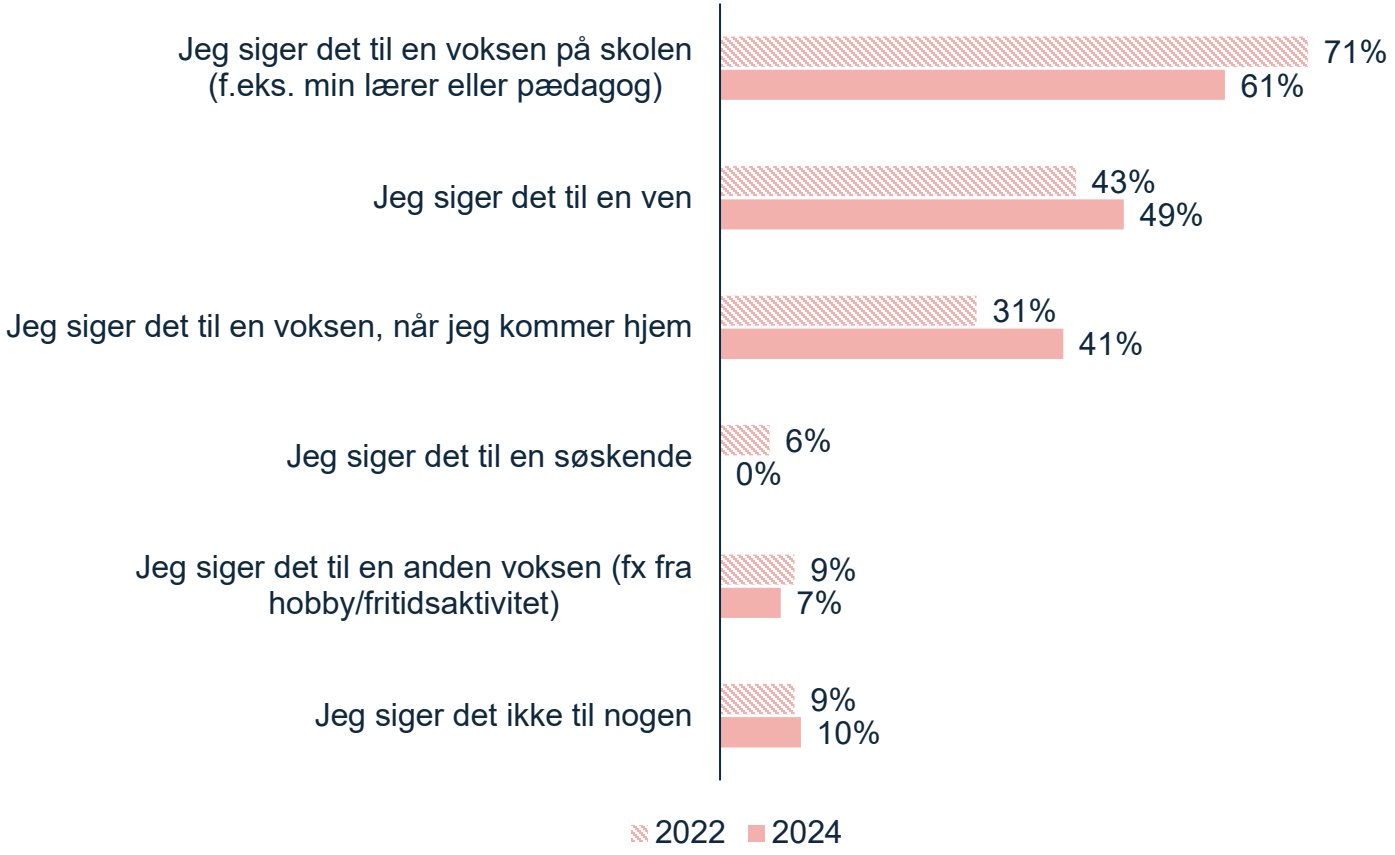

Note: Det har været muligt at vælge flere svar, hvorfor andelene summerer til mere end 100%.

Knap en tredjedel af mellemtrinseleverne siger det ikke til nogen, hvis de bliver ked af det i skolen

Ked af det i skolen

29 procent af eleverne på mellemtrinnet siger det ikke til nogen, hvis de bliver kede af det i skolen.

Blandt dem, der deler det, når de bliver kede af det, siger lidt under halvdelen det til en ven (45%) eller en voksen derhjemme (39%).

Børnebarometeret

Børnebarometeret fra Trivselsdagen 2024 viser, at næsten hvert femte barn i udskolingen sjældent eller aldrig har en voksen at tale med, når de er kede af det (19%).

Hvad gør du, hvis du bliver ked af det i skolen?

2022 (n = 350), 2024 (n = 168)

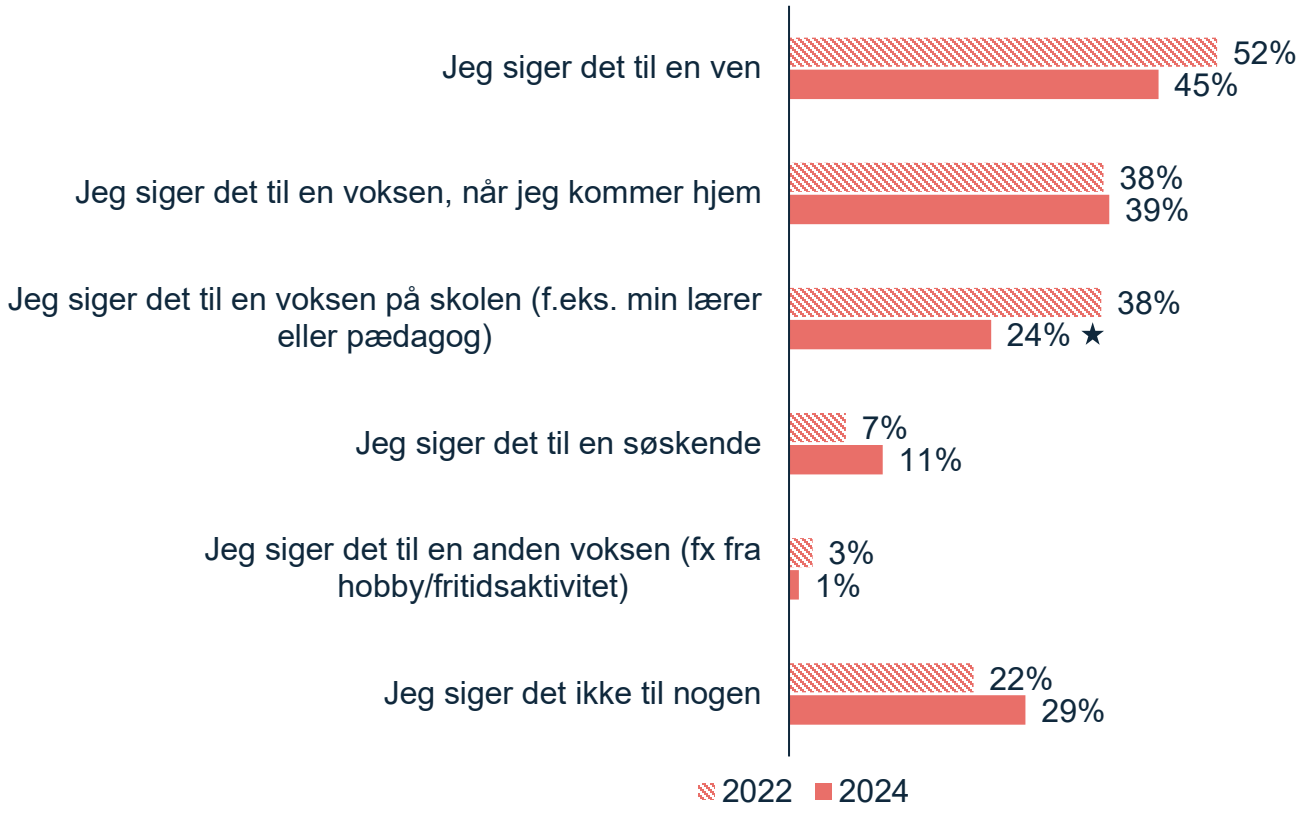

Note: Signifikante forskelle er markeret med en stjerne, hvor p < 0,05. Det har været muligt at vælge flere svar, hvorfor andelene summerer til mere end 100%.
Tal fra Red Barnets Børnebarometer fra Trivselsdagen 2024 findes i rapporten *Hvad siger børnene selv om deres trivsel? Besvarelser fra Red Barnets Børnebaromenter til Trivselsdagen 2024*
https://redbarnet.dk/wp-content/uploads/2024/05/boernebarometeret-trivselsdagen-2024.pdf

Epinion

Blandt elever i udskolingen er det næsten fire ud af ti, som ikke siger det til nogen, hvis de bliver kede af det i skolen

Ked af det i skolen

Som det gør sig gældende for mellemtrinseleverne, er der en stor gruppe udskolingselever, der ikke siger det til nogen, hvis de bliver kede af det i skolen (39%).

Udskolingseleverne er også mindre tilbøjelige til at tale med en voksen på skolen (15%), hvis de bliver kede af det. I stedet henvender de sig primært til en ven (37%) eller en voksen derhjemme (28%).

Børnebarometeret

Børnebarometeret fra Trivselsdagen 2024 viser, at hver tredje barn i udskolingen sjældent eller aldrig har en voksen at tale med, når de er kede af det (33%).

Hvad gør du, hvis du bliver ked af det i skolen?

2022 (n = 148), 2024 (n = 155)

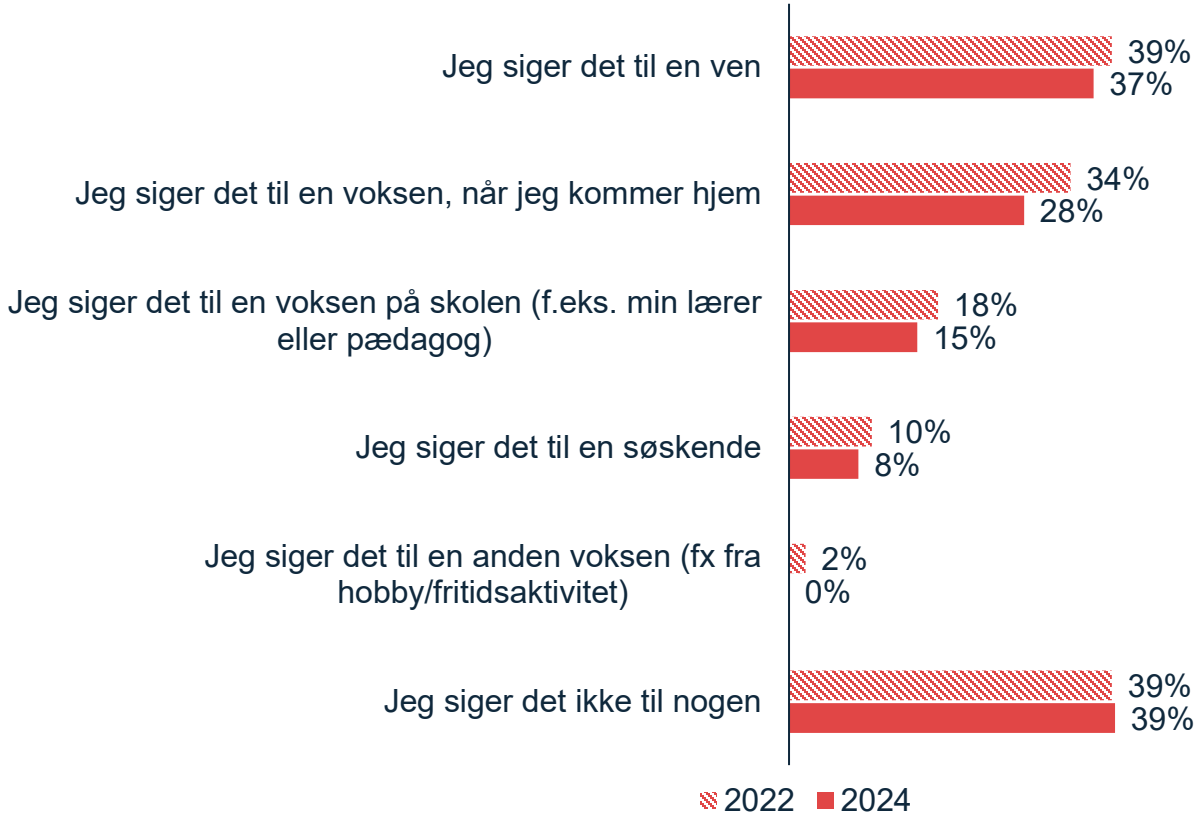

Note: Det har været muligt at vælge flere svar, hvorfor andelene summerer til mere end 100%.
Tal fra Red Barnets Børnebarometer fra Trivselsdagen 2024 findes i rapporten *Hvad siger børnene selv om deres trivsel? Besvarelser fra Red Barnets Børnebaromenter til Trivselsdagen 2024*
https://redbarnet.dk/wp-content/uploads/2024/05/boernebarometeret-trivselsdagen-2024.pdf

Epinion

Skolens arbejde med børns rettigheder øger til en vis grad elevernes trivsel

En tredjedel af fagpersonerne vurderer, at skolens arbejde med børns rettigheder i *meget høj grad* (4%) eller *høj grad* (30%) bidrager positivt til elevernes trivsel.

Fagpersoner har også i interviews svært ved at svare på om arbejdet med rettigheder direkte bidrager til børnenes trivsel. Arbejdet med rettigheder er typisk en del af flere indsatser. Der er dog enighed om at arbejdet med rettigheder har potentiale til at øge trivsel – særligt for de skoler, der anerkender, at de ikke har haft tilstrækkeligt fokus på medbestemmelse og trygge voksenrelationer.

Det er svært at svare på, fordi hvad kommer først? Vi har grundlæggende en god relation og tryghed til vores elever, så jeg er ikke sikker på, at det er rettighederne.

- Fagperson

Altså, jeg vil jo rigtig gerne sige ja til det og sige, at selvfølgelig har det en betydning. Og selvfølgelig kan vi se det, men jeg bliver også nødt til at sige, det er ikke sådan, så man kan se det alene på baggrund af de her særlige dage. Fordi der ligger også et kæmpe arbejde ved siden af. I hver klasse med hver elev. Der skal rigtig, rigtig meget til for at løfte de her ting.

- Fagperson

I hvilken grad oplever du, at skolens arbejde med børns rettigheder bidrager positivt til elevernes trivsel?

2022 (n = 103), 2024 (n = 69)

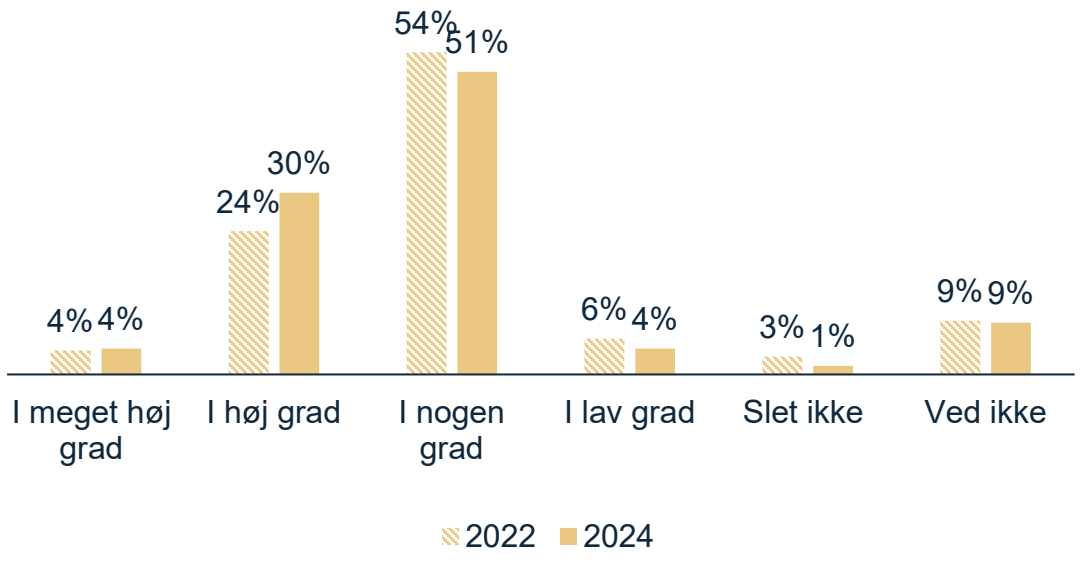

Epinion

Eksempel: Gårdvagter er en hjælp, når eleverne fortæller om deres problemer

Casebesøg viser, at der på skolerne er gårdvagter i frikvartererne. Selvom gårdvagterne er markeret med en vest eller har en fast 'post', opsøger eleverne dem ikke altid, når de er kede af det eller har brug for hjælp. En stor skolegård kan også gøre det svært for gårdvagterne at opdage elever, der har brug for hjælp.

På en af ambassadørskolerne er der en tydeligt identificerbar gårdvagt iført en neongul vest placeret centralt i skolegården. Denne gårdvagt forbliver i midten som en fast 'post', og flere elever opsøger aktivt hjælp, når behovet opstår. Dog er det også tydeligt, at nogle elever stadig går alene rundt eller sidder i et hjørne uden at søge hjælp hos gårdvagten. Dette kan skyldes, at eleverne føler sig trygge ved forskellige fagpersoner, og derfor afhænger det af relationen mellem eleven og fagpersonen, om eleven føler sig tryg nok til at søge hjælp.

For nogle elever kan det være mindre intimiderende at gå til andre elever frem for voksne. På en af ambassadørskolerne arbejder man derfor med en 'legepatrulje' bestående af elever fra 6. klasse, som bærer blå veste. Ifølge skolens fagpersonale er legepatruljens opgave at inspirere og facilitere leg blandt de yngre elever. De beskrives også som en slags 'politibetjente' i skolegården, der kan hjælpe eleverne, hvis der opstår udfordringer.

Legepatruljen og synlige gårdvagter er eksempler på, hvordan skoler praktisk kan tilrettelægge tiltag, der øger elevernes trivsel og tryghed i frikvartererne. At nogle elever ikke søger hjælp hos gårdvagterne, understreger dog behovet for fortsat at arbejde på at skabe en kultur, der fremmer trygge relationer mellem elever og fagpersoner, så eleverne altid oplever, at der er en voksen, de kan søge hjælp hos.

Metode og datagrundlag

Evalueringsdesignet er tilrettelagt med udgangspunkt i Red Barnets logframe for ambassadørskoleindsatsen

Igangsatte aktiviteter

- Etablering af ramme for løbende forældreinvolvering
- Udvikling af materialer om børns rettigheder rettet mod forældre
- Etablere samarbejde mellem lokalforening og ambassadørskole
- Klæde frivillige fra lokalforeninger på til at understøtte ambassadørskoler
- Indgå samarbejde med 7 nye ambassadørskoler i eller nær boligområder på regeringens ghettoliste
- Behovsafklaring og udvikling af koncept og ramme for ambassadørskoler i samarbejde med eksisterende og nye ambassadørskoler via skoleturné
- Kompetenceudvikle fagpersoner til løbende at arbejde med børns rettigheder
- Afholde årlige event om rettigheder og trivsel
- Indsamling og analyse af viden fra nuværende og potentielle Ambassadørskoler

Output

Arbejdet som ambassadørskole

- Syv nye skoler i fem til syv kommuner arbejder aktivt som ambassadørskole i praksis
- Red Barnet har defineret de overordnede rammer for ambassadørskolerne
- Ambassadørskolerne har defineret deres måde at være ambassadørskole på og agerer derefter
- Lokalforeninger understøtter skolens arbejde som ambassadørskole

Børns kendskab til rettigheder

- Børn på ambassadørskoler kender og forstår egne og andre børns rettigheder (nationalt og internationalt)
- Forældre til børn og fagpersoner på ambassadørskoler kender børns rettigheder

Børns handlemuligheder ift. rettigheder

- Børn på ambassadørskoler kan handle på deres rettigheder
- Forældre til børn og fagpersoner på ambassadørskoler understøtter skolens arbejde som ambassadørskole

Outcome

Gennem muligheden for at kunne handle på egne og andre børns rettigheder styrkes trivslen blandt børn på ambassadørskoler

Impact

Alle børn har en værdig plads i et trygt fællesskab

Note: Den viste logframe er version 5 fra 2023.

Evalueringen bygger på en kombination af kvalitative og kvantitative datakilder, der tilsammen giver et unikt indblik i ambassadørskolernes arbejde

Evalueringsdesignet involverer ambassadørskoleindsatsens tre målgrupper; elever, fagpersoner og forældre, og triangulerer kvantitative og kvalitative datakilder.

I 2022 er der gennemført en kvantitativ baselinemåling, hvor elever, fagpersoner og forældre på Red Barnets ambassadørskoler har besvaret et webbaseret spørgeskema.

I 2024 er der gennemført en kvantitativ virkningsmåling, hvor elever, fagpersoner og forældre har besvaret et tilsvarende spørgeskema.

I 2024 er der desuden gennemført casebesøg på seks udvalgte ambassadørskoler ifm. hhv. Trivselsdagen og Børnerettighedsdagen. Ifm. besøgene er der gennemført observationsstudier og fokusgruppeinterviews med elever. Efter casebesøgene er der gennemført online interviews med fagpersoner.

Spørgeskema og interviews

Spørgeskema

Elever

Elever på Red Barnets ambassadørskoler har besvaret et elektronisk spørgeskema om deres kendskab til børns rettigheder, viden om handlemuligheder ift. rettigheder samt deres trivsel i skolen og fritiden.

Der er gennemført i alt seks fokusgruppeinterviews med fire til seks elever ifm. casebesøg på skoler.

Fagpersoner

Fagpersoner på Red Barnets ambassadørskoler har besvaret et elektronisk spørgeskema om deres arbejde med børns rettigheder.

Der er gennemført seks interviews med fagpersoner på skolerne.

Forældre

Forældre til elever på Red Barnets ambassadørskoler har besvaret et elektronisk spørgeskema om deres kendskab til – og viden om børns rettigheder samt skolernes arbejde med børns rettigheder.

En oversigt over evalueringens datakilder fremgår af figuren herunder

		2022	2024	
Kvantitativt spor	Elev survey	✓	✓	Der opnås 667 besvarelser i 2022 og 364 besvarelser i 2024.
	Fagperson survey	✓	✓	Der er opnået 103 besvarelser i 2022 og 69 besvarelser i 2024.
	Forældre survey	✓	✓	Der opnås 346 besvarelser i 2022 og 152 besvarelser i 2024.
Kvalitativt spor	Observation		✓	Der et foretaget observationer på 6 udvalgte ambassadørskoler i 2024
	Elev interviews		✓	Der er gennemført 6 fokusgruppeinterviews med 4-6 elever i indskoling, på mellemtrin og i udskoling
	Fagperson interviews		✓	Der er foretaget i alt 6 interviews med fagpersoner

I alt er 32 ambassadørskoler fra hele landet repræsenteret i evalueringens datagrundlag

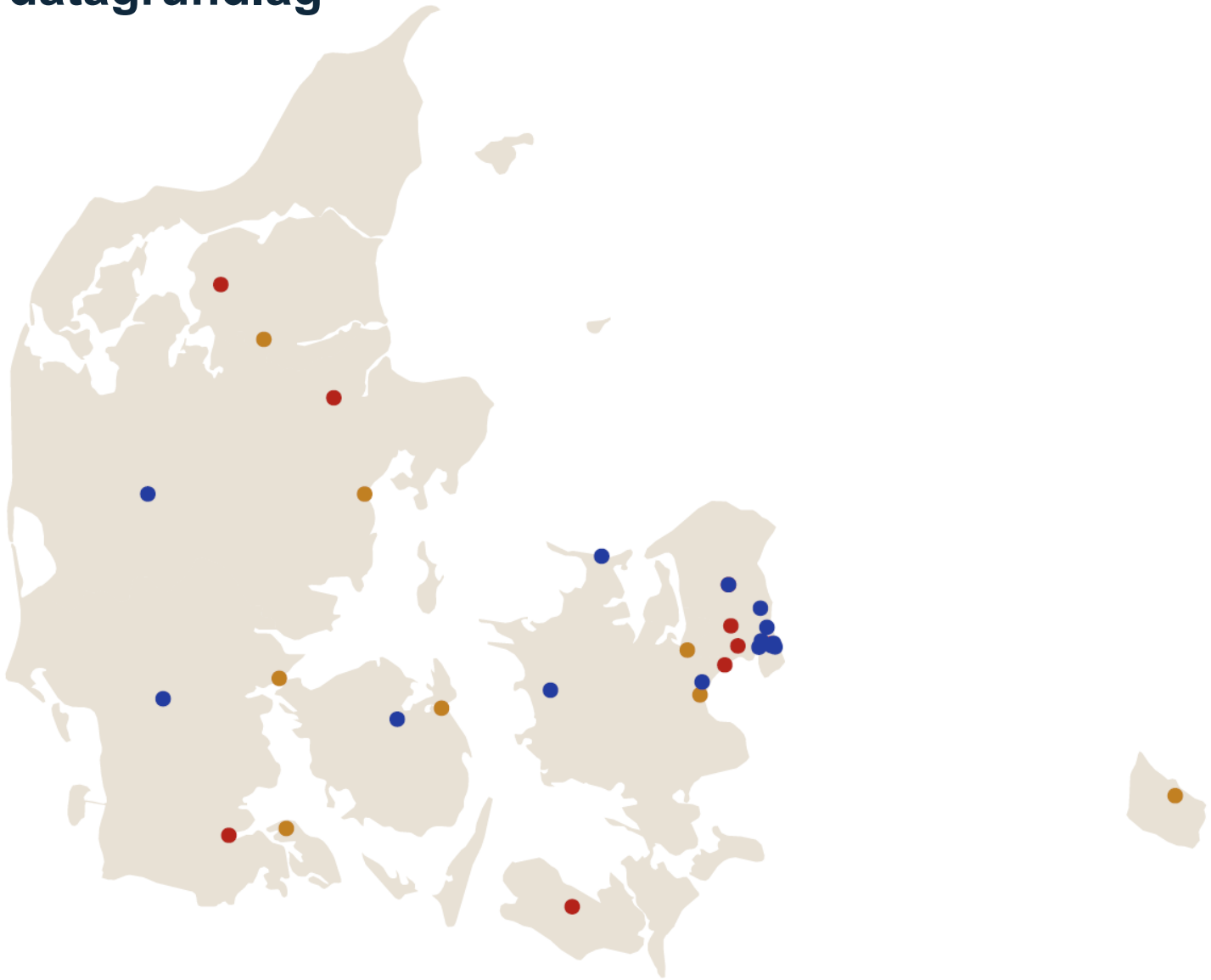

- Skoler, der deltog i 2024
- Skoler, der deltog i 2022
- Skoler, der deltog i begge år

Epinion

Den statistiske evaluering af ambassadørskoleindsatsen må fortolkes med forbehold for, at datagrundlaget varierer mellem baseline- og virkningsmåling

- Den kvantitative del af evalueringen af Red Barnets ambassadørskoleindsats er bygget op som en før-efter-model, hvor evalueringens tre målgrupper; elever, fagpersoner og forældre har besvaret et spørgeskema med to års mellemrum i 2022 og 2024 – hhv. baseline- og virkningsmålingen – begge gange i ugerne op til Børnerettighedsdagen.
- Formålet med denne model er at evaluere, om skolernes arbejde med børns rettigheder har ført til øget kendskab og handlemuligheder ift. rettigheder blandt eleverne på Red Barnets ambassadørskoler.
- Med baselinemålingen i 2022 etableredes et solidt vidensgrundlag om ambassadørskoleindsatsens målgrupper og deres viden, oplevelser og adfærd forud for videre intervention og udvikling af indsatsen.
- Med virkningsmålingen i 2024 er det hensigten at undersøge, om ambassadørskolernes arbejde med børns rettigheder i perioden 2022-2024 kan aflæses i et øget kendskab til – og handlemuligheder ift. rettigheder. Da evalueringsdesignet ikke involverer en kontrolgruppe, men alene opererer med en tidslig kontrollogik, sker dette ved at analysere udviklingen i målgruppernes svar på de undersøgte måleparametre – konkret ved at teste for om forskelle i andele er statistisk signifikante.
- Udviklinger i målgruppernes svar fra baseline- til virkningsmålingen kan dog ikke uden forbehold tolkes som udtryk for effekt af skolernes arbejde med børns rettigheder. Det skyldes, at der ikke er 1:1 overensstemmelse mellem de personer, som har besvaret spørgeskemaerne i 2022 og 2024. Først og fremmest er der i alle målgrupper opnået væsentligt færre besvarelser i 2024 end i 2022, ligesom nogle skoler er faldet fra og andre kommet til i løbet af projektperioden. Dernæst er det ikke muligt at identificere enkeltindivider og dermed vurdere, om samme individ optræder i baseline- og virkningsmåling.
- Resultaterne af de kvantitative baseline- og virkningsmålinger kan af samme årsager heller ikke betragtes som repræsentative for Red Barnets ambassadørskoler som helhed, men giver et indblik i, hvordan elever og lærere på udvalgte skoler oplever arbejdet med børns rettigheder og betydningen heraf.

Virkningsmålingen baseres på nye og eksisterende kvantitative data med samme fremgangsmåde som baselinemålingen.

Da virkningsmålingen i højere grad skal bruges til at etablere en *virkningskæde* mere end dokumentere en præcis *effekt*, er logikken en 'bathtub'-logik:

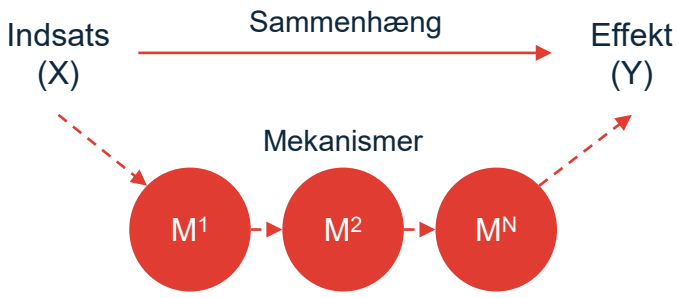

Epinion

Karakteristika for de deltagende skoler (I)

Antal elever på skolen

2022 (n = 1.114), 2024 (n = 564)

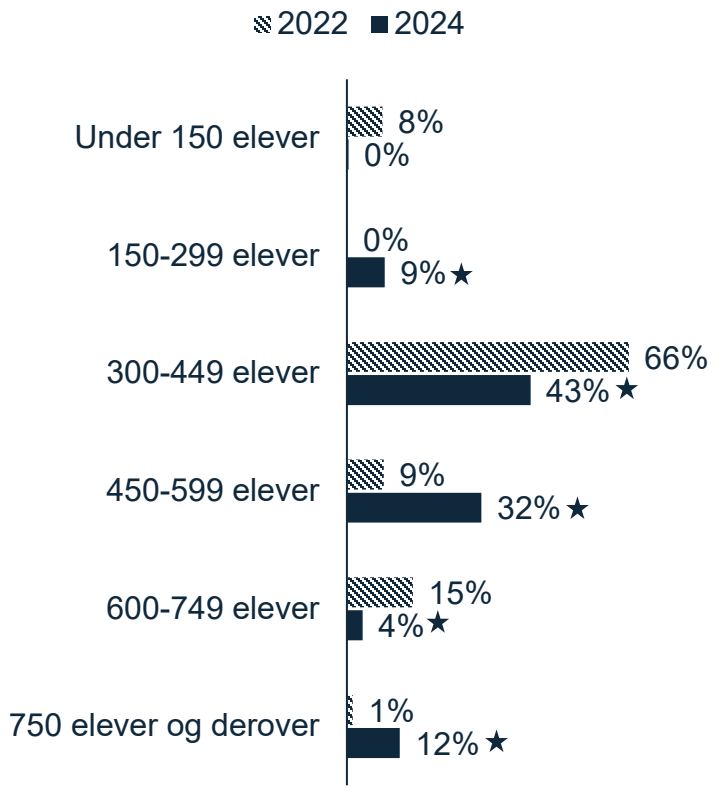

Region

2022 (n = 1.114), 2024 (n = 564)

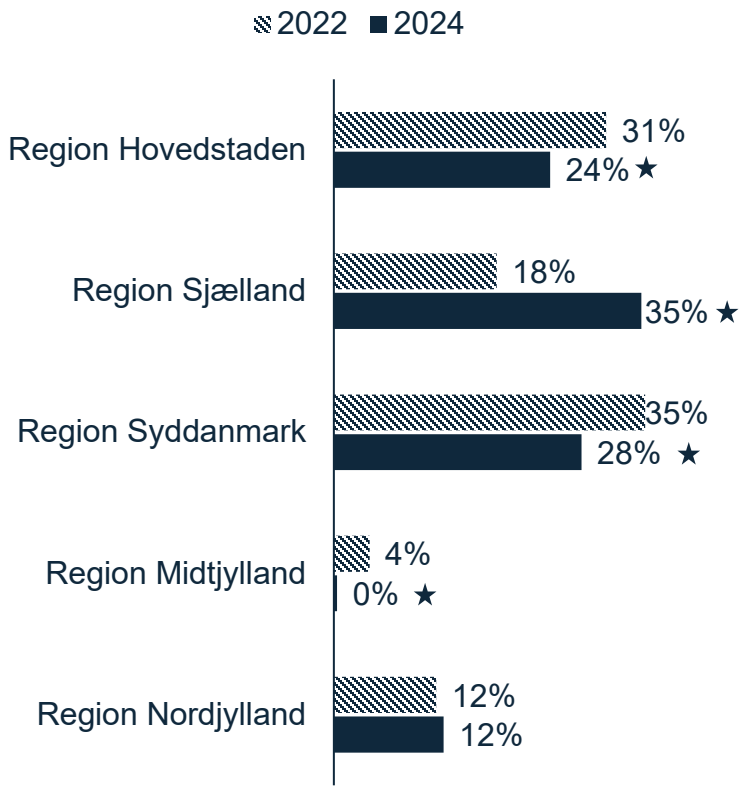

Skoletype

2022 (n = 1.114), 2024 (n = 564)

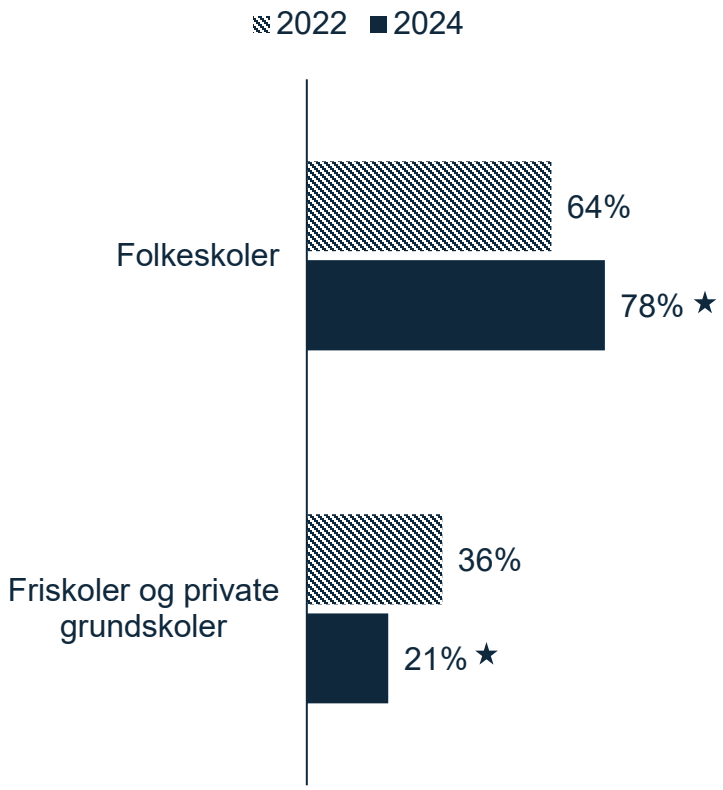

Note: Signifikante forskelle er markeret med en stjerne, hvor p < 0,05. Resultaterne i graferne viser andelen af respondenter, der er tilknyttet skoler med de specificerede karakteristika.

Karakteristika for de deltagende skoler (II)

Andel elever med ikke-vestlig baggrund

2022 (n = 1.114), 2024 (n = 564)

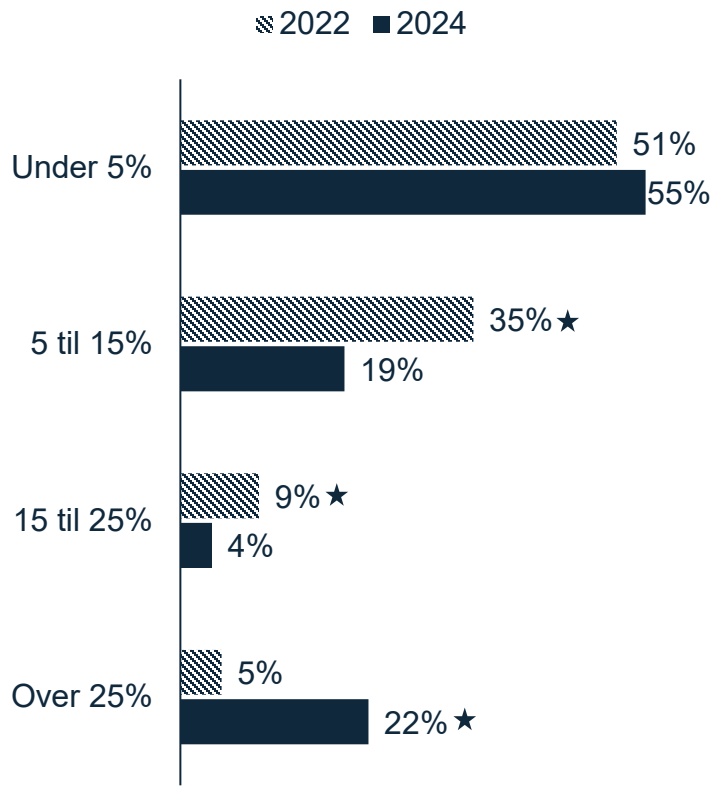

Kompetencedækning på skolen

2022 (n = 621), 2024 (n = 299)**

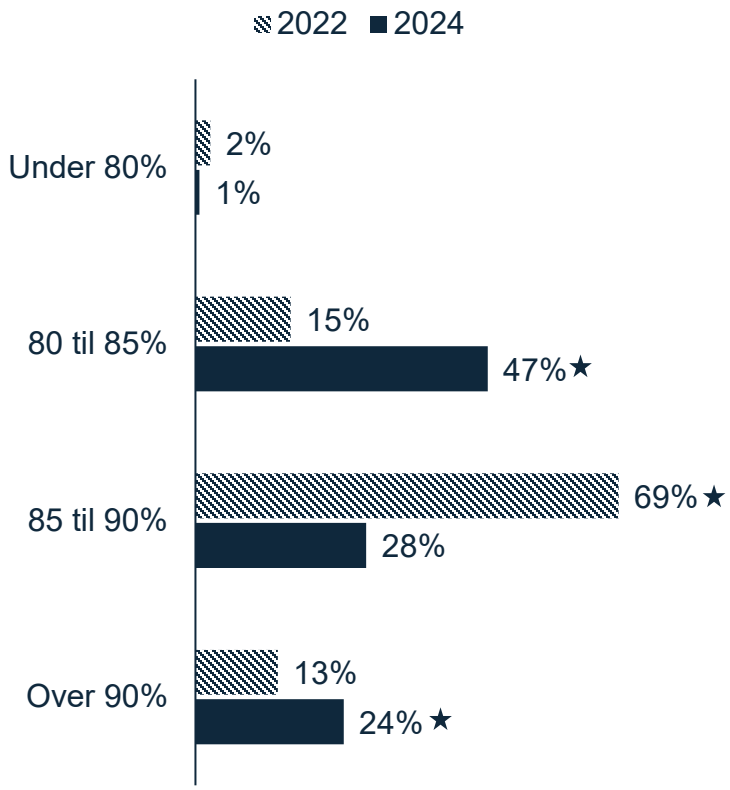

Socioøkonomisk reference*

2022 (n = 761), 2024 (n = 514)**

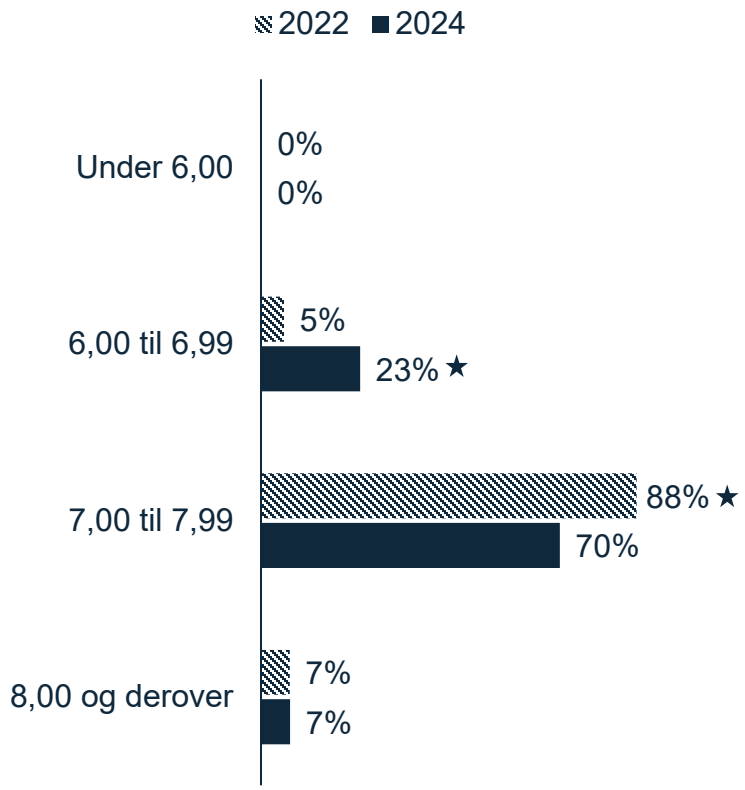

Note: Signifikante forskelle er markeret med en stjerne, hvor p < 0,05. Resultaterne i graferne viser andelen af respondenter, der er tilknyttet skoler med de specificerede karakteristika.
*Den socioøkonomiske reference viser, hvordan elever på landsplan med samme baggrundsforhold som skolen, har klaret obligatoriske prøver.
**Basestørrelselserne er mindre for *Kompetencedækning* og *Socioøkonomisk reference* på grund af manglende oplysninger på flere skoler.

Epinion

Karakteristika for de deltagende skoler (III)

Engagement score* for skolen

2022 (n = 1.114), 2024 (n = 564)

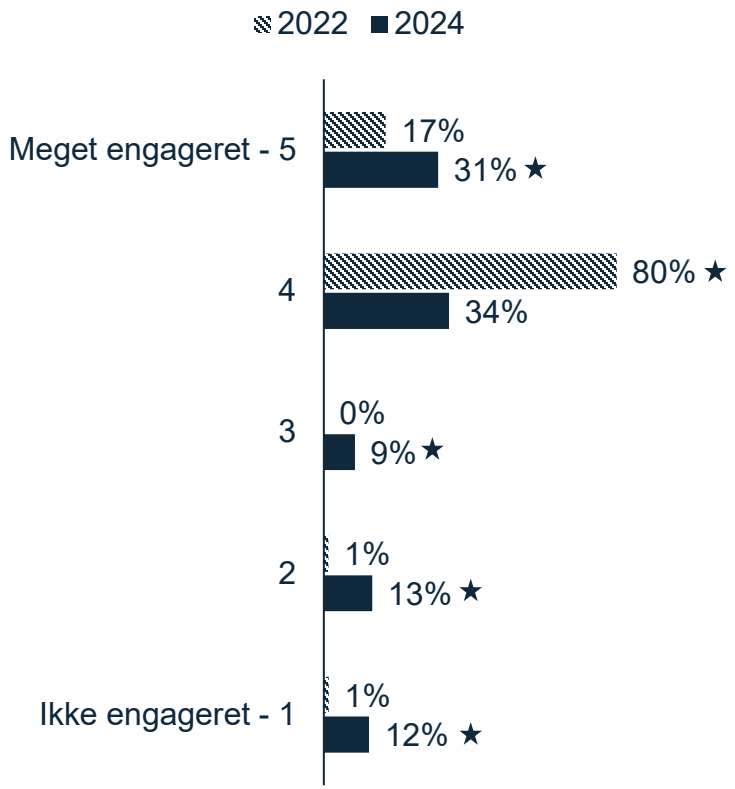

Skolens deltagelse i Børnebarometeret

2022 (n = 1.114), 2024 (n = 564)

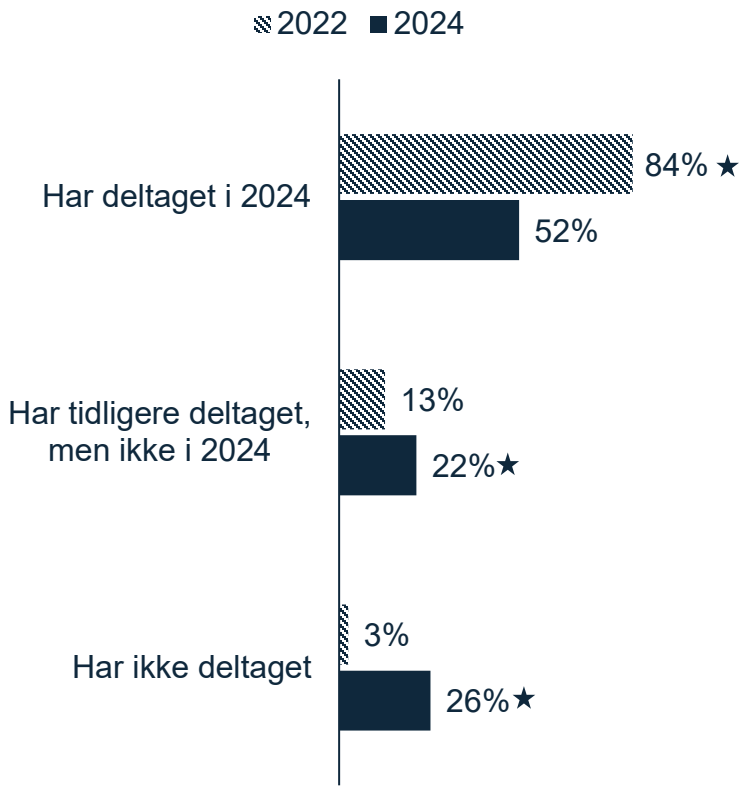

Rekrutteret som ambassadørskole

2022 (n = 1.114), 2024 (n = 564)

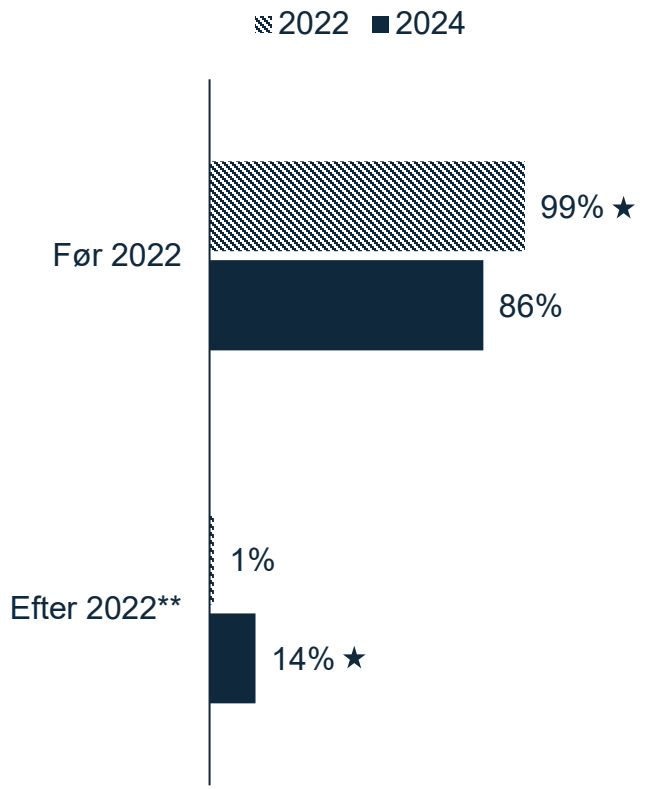

Note: Signifikante forskelle er markeret med en stjerne, hvor p < 0,05. Resultaterne i graferne viser andelen af respondenter, der er tilknyttet skoler med de specificerede karakteristika.
*Engagement score (1-5) baserer sig bl.a. på skolens deltagelse i Børnerettighedsdagen, besvarelse af Børnebarometeret og skolebesøg fra Red Barnet.
**Fagpersoner og forældre fra Krogårdsskolen deltog i 2022-målinge, selvom skolen har været inaktiv som Ambassadørskole i perioden. Skolen blev en aktiv del af projektet i 2024 og betragtes derfor som nyrekrutteret efter 2022.

Epinion

Red Barnets ni principper for meningsfuld børneinddragelse har dannet grundlag for involveringen af eleverne i evalueringen

1

Information og ærlighed

De voksne skal være tydelige og ærlige

Det er vigtigt, at børn ved: Hvad de deltager i, hvorfor de deltager, hvad deres rolle er, hvilke muligheder og begrænsninger deres deltagelse har.

2

Frivillighed:

Børns deltagelse skal være frivillig

Det betyder: At børn selv vælger, hvad de vil deltage i, at børn selv vælger, hvad de vil dele eller svare på, at voksne skaber rammer, der giver børnene mulighed for at trække sig.

3

Respekt

Vi møder alle med respekt

Det betyder, at vi skal: Sikre at børn kan deltage fx uden at blive gjort til grin, ignoreret eller udelukket, sikre at børns meninger bliver respekteret på lige vilkår med de voksnes, tilrettelægge aktiviteter der respekterer børns ret til pauser, fritid og privatliv.

4

Relevant og meningsfuldt

Det skal give mening for børn at deltage

Det betyder, at børn skal opleve at: Det har betydning for dem at deltage, de kan bidrage med vigtig viden ud fra deres erfaringer og viden, de forstår hvorfor deres synspunkter og viden bliver efterspurgt

5

Børnevenligt

Voksne er ansvarlige for at skabe børnevenlige rammer for inddragelse

Det betyder, at når børn deltager skal de: Have tilstrækkelig tid og hjælp fra voksne til at kunne deltage, have mulighed for at udtrykke deres meninger på måder, der passer til dem, føle sig trygge, møde voksne i et sprog, der er let at forstå og tilpasset målgruppen, kunne føle sig trygge og opleve, at de mestrer situationen

6

Inkluderende

Børn skal have lige muligheder for at deltage og blive hørt

Det betyder, at vi skal sikre at alle børn: Har plads og mulighed for at byde ind, føler sig velkomne uanset baggrund, skal have den støtte, de har brug for, for at kunne deltage på lige fod med andre

7

Faglige kompetencer til børneinddragelse

Voksne skal have faglige kompetencer til at sikre meningsfuld børneinddragelse

Det betyder, at voksne skal: Have relevant viden om/erfaring med børneinddragelse, have sat sig ind i, hvordan vi faciliterer børneinddragelse ud fra de ni principper, Red Barnets børnesyn og børnebeskyttelsespolitik, have mulighed for at få sparring før og efter, at vi har inddraget børn

8

Sikkerhed og tryghed

Børn skal føle sig trygge og deltagelse må ikke få negative konsekvenser for dem

Det betyder at: Børn skal vide, hvordan de kan sige fra og få hjælp, hvis de oplever, at noget er ubehageligt, voksne skal skabe et trygt og tillidsfuldt rum, hvor børn har mulighed for at udtrykke sig, voksne skal overholde Red Barnets retningslinjer bl.a. GDPR, børnebeskyttelse og forældretilladelser

9

Tilbagemelding

Børn skal tages alvorligt, have mulighed for at give feedback og få tilbagemelding på, hvad deres deltagelse har bidraget til

Det betyder, at børn skal: Opleve at deres bidrag er blevet taget alvorligt, vide hvad der sker videre i processen, have en tilbagemelding og forklaring på, hvad der er blevet besluttet og hvilken betydning deres perspektiv har haft

Epinion Copenhagen

Ryesgade 3F
2200 Copenhagen N
Denmark
T: +45 87 30 95 00
E: copenhagen@epinionglobal.com
www.epinionglobal.com

Epinion Aarhus

Fellow Workspace
Mariane Thomsens Gade 4
8000 Aarhus
Denmark
T: +45 87 30 95 00
E: aarhus@epinionglobal.com

Epinion